

ADRESA ROMANESCA

фронтис импесанте си не кстумизаюж.

№ 1. Сун отразя бест, дела Института руманскы библотекаресек. № 1. Январе. 1835

Кстумиза аскотниселор авесте: §. 1. Аллоквэи; §. 2. Ур диалос; §. 3. Исаиша кысас лави; §. 4. Маасери авеикут ми кас и мект ку; §. 5. Гуронтеатис десере сопесташ араса а ктумиза де ктумиза; §. 6. Планта; §. 7. Фронтис аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 8. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 9. Акционари; §. 10. Коодинари аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 11. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 12. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 13. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 14. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 15. Казуа велек аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 16. Казуа велек аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 17. Казуа велек аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 18. Консакт аскотниселор авеикут ми кас и мект ку; §. 19. Казуа велек аскотниселор авеикут ми кас и мект ку.

Преконитиселе Авемельски.

Редакция, фидеат фн фронтис авеикут ми кас и мект ку кат фн фронтис авеикут ми кас и мект ку, арасе в ктумиза де ктумиза, каге лав фронтис авеикут ми кас и мект ку, фн фронтис авеикут ми кас и мект ку, каге лав фронтис авеикут ми кас и мект ку.

§. 1. Аллоквэи аскотниселор авеикут ми кас и мект ку.

Сопесташ! Тх араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

§. 2. Ур диалос.

Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас араса а сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

Варатх есас матор ехрота тоаав
Вреша синаш, каре се и дикт
Кв и де солн таре, ии сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку
Ктм сонна домашни.
Ас десере аскотниселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Ас десере аскотниселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

Кред джакл тез, фнеш таи наитисе свэи
рвсашуа пете се в ктумиза де ктумиза, пре аскотниселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку. Пре аскотниселор авеикут ми кас и мект ку сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

Допитиселор национал. Дотитиселор национал арааскы ас сарелектиселор авеикут ми кас и мект ку.

Зисви

Atheneu Romanescu

Foarte interesante lucruri în sine cuprinzătoriu

N.I.] Din Aradul Vechiu, de la Institutul Romanescu Bibliograficescu. În 1. Ianuarie. [1835

Cuprinsul precognitelor atheneice: §.1. Alocuție; §. 2-lea. Un dialogu; §.3. Ispita cugetului; §.4. Materia atheneică și cabinetică; §.5. Un conțepu despre soțietatea aceasta dătătoare de cărți; - Planul; §.6. Fundatorii Atheneului și a cabinetului pe obeliscul nemurirei A) D. D. Mețenași; B) D. D: Acționari; §.7. Alte materii; §.8. Conspectul Istoriei Românilor; §.9. Grăire cătră alți părținitori; §.10. Coordinația Atheneului; §.11. Izbucnirea pornirilor; §.12. Continuarea coordinării; §.13. De ce trebuință e conversaționalnicul lexiconu; §.14. Dar Atheneul românescu?; §.15. Cauza vocabulariului; §.16. Cugetul redacției despre curețirea și îndreptarea limbei; §.17. Cauza întârzierii cu tipărirea. – statutele soțietății acestia; §.18. Să îngădue a se rădica soțietatea aceasta; §.19. Cuvântu cătră personalul Atheneicescu și cabineticescu.

Precognitele Atheneului.

Redacția, îndată în fruntariul Atheneului cam în formă de prefație, arată publicului pașurile, care le-au făcut până aci, în treaba rădicării Soțietății românești dătătoare de cărți, înpletind în voarbă-și și alte observății.

§.1. Alocuție pregătitoare.

Române! Tu odraslă a streluciților tăi stremoși! Ce e aceasta de întru atâta te lăpădași de științe? Cum? Au poate cu miile de ani să-ți țână prilostirea? Au doară nu mai este rază de sperințe? Nu așa frate! Nu. Lasă-te de prejudecățile tale; adu-ți aminte, că tu ești lăstariul heroilor, filosofilor, mehanicilor, economilor, hemicilor, doctorilor, medicilor, virtuosilor, măestrilor, dolfanilor (?) celor mai mari de sub soare.

“Rar amu estă-ntru Europa toată

Vreuna ghintă, carea să se zică

Că-i de soliu mare, și strelucit foarte

Cum sânt Români.” *)

[*). Cântecul național. Vezi mai jos la articolul al ... sub litera h)]

Nu despera frate române! Ci întoarce-te cătră părăsita învățătură, zeastrea cea ție de moșii tăi rămasă. Învețe-te patimile de atâtea sute de ani, cum că nu-ți va mai putea fi pre pământu în alt tipu scăpare, decât prin învățeturi. Socotește, ca de vei și mai întârzia, mintea a ți-o lumina, de viu, și cu zile va trebui se te stângi dintră popoarăle ceale cultivate de astezi; umblă la școli de ești încă tânăr. Manuscriptele ceale în limba ta gătite dă-le să se tipărească, apoi cumpără-le, și ceteaște-le cu sârguință; ține-ți novele, că din acestea poți învăța întâmplările lumii, ceale de astezi, prenumără-te la jurnaluri, fă-te mădulariu de așa cărți cumpărătoriu, care necurmat să tipăresc.

§.2. Un dialogu.

Așa dară; “zice Iancu din Pitești” nu mere aceasta așa precum socoți; tot cărți, tot cărți; da pe ce să le cumpărăm? Apoi de am și avea bani, pentru ce atâtea cărți? Vezi ceaslovul celu de colo de pe poliță? Din acela s-au rugat moșul meu, tatăl meu, și eo, din acela să va putea ruga și nepotul meu.

Cred, dragul meu, însă mai nainte să-ți răspund pe ce să cumperi cărți. Pre acei bani, carii uneori îi chiełtuești în neștire e cruțe-ți numai grăcleanul de beuturi, e be numai apă, să vezi ce-ți vei căștiga? Vei căștiga întâiu, că-ți vor rămânea banii ce-i dai pe beuturi nechiełtuiți; a doaoa vei căștiga sănătate; a treia minte neturburată, și năinvăluită, prin carea iară-ți vei căștiga cinste, omenie naintea familiei tale, și naintea streinilor; a patra rând bun în casă-ți; a cincea înflorire economiei tale; iară a șasa pruncii tăi vor căpăta de la tine exemplu bunu, și așa prin acea cruțare îți vor rămânea bani destui pentru cărți.

Ziseș mai departe că de ia și avea bani, pentru ce atâtea cărți? Destul Ceaslovul de pe poliță de șa stremoși rămas. – Ceaslovul ți-i destul adevărat, pentru de a te ruga lui D-zeu, însă prin aceea ți-ai împlinit numai datorința cea creștinească, dar nu-ți deștepti mintea. Afară de rugăciuni, multe sânt omului de lipsă. Ca să tac despre celealalte, ți-i de lipsă a ști de ești economu, cum să direg pământurile cele sterpe, viile, ș. c. l., acestea din ceaslov nu le poți învăța.

Așa dară îm cumpăr o carte de economie, apoi capātu de proțesul nostru;

Încă nu. – Hei frate! Multe mai sânt în lume dă lipse să știm, și multe îndrăptări să gășăscu. Acelea nu le putem din o carte învăța. Apoi de le-am și putea; de unde vom ceti cele ce acuma le gășăsc oamenii pentru ușurarea vieții sale? Cu bună seamă nu din ceale vechi cărți. În acelea cetim numai ce au fost pre timpurile acelea, iară nu găsirile cele de astezi.

Apoi bine, de e așa precum zici, că numai prin cărți să poate omul face învățatu, pentru ce cei ce știu prețui cărțile, nu le cumpără, și pentru ce nu ne merg înainte cu exemplu.

Poate că nu le cumpără?

Pre mulți învățați am auzit însuș cu urechile mele zicând: Pentru ce mie carte românească; ce pot eo de la Românul acesta învăța? Deacă-mi e de trebuințesă cetescu, îmi cumpăr eo cărți din alte limbi, și din aceșea voiu învăța ce e de lipsă.

Pe cine ai auzit Domnia ta așa vorbind?

Da ce trebue să mă cobor la personalități. Ia D. P. numai în mână ver care carte românească, ce în anii cei mai de curând trecuți au eșit afară, și caută la prenumărați, să vezi, vedea-vei acolo însămnați preoți de cei cu înalte învățături înfrumusețați. Te ia D-ta câtu-i de la marginea țării cea de cătră mează noapte până în Mureș, să vezi, câți prenumărați să află din atâta Românime de prin părțile acelea. Au poate că pre acolo nu sânt Români?

Ma sânt prin părțile acelea mulți Români.

Să vezi, D-le! Eo alta să-ți spun: tocma nao, pre carii ne înfrunțași, puteți mulțemi. Că și acestea puține cărți ce aveți. Să nu să prenumere cei de cătră mează zi, până-i ceriul, Românul nici o carte ar avea.

Da ce zici frate?! Poate că te-ai zăuitat: că p. e. și Deitătica chiar numai unui mare patron dintre aceia are de a-și mulțumi ființa; dar nu știi că și *Diregătorul bunei creștere* mai pre acea cale au eșit; dar te-ai zăuitat, că și *Lexiconul Românescu dela Buda* mai vârtos din grația acelu Mețenaș au văzut lumina.

Aceasta e adevărat însă pentru ce nu urmează și cei mai mici, Bărbatului acestui învecinicit?

La aceasta de astă dată îți rămâiu datoriu cu răspunsul; doară pentru că zi că n-au tinerii lor așa Inștitutu, din care încă în tinerețe să sugă râvnă cătră cultura națională.

Cum să n-aibă?; Eo aud că au ceva seminariumuri.

Au; dar scoală nu.

Da [în?] seminariumurile acele nu s-ar putea așa semânțe sămăna?

S-ar putea și acolo însă nu cu atâta sporiu.

Pentru ce?

Pentru că ce să zidește acolo, peste una, sau doo oră după ce să amestecă cu alți prunci, iară să surpă. Ci acuma gheniul național s-au îngrijit și în contra surpării acestia, căci, s-au pus sumă mare de bani, și s-au rădicat (din a cui îndurare vom vedea cu vreme) de vreocâțiva ani încoace un Inștitutu care s-au înzestrat cu foarte zelose mădular de la care mult nădăjduim . Cu vreme dară, după ce vor începe lăstarii a rodi prin țară, va da D-zeu de și în zisele părți vor fi mai revnitori întru învățăturile Românești

Și eu totuș am auzit vorbindu-să și despre zelul unor din părțile acelea.

Durere! Că numai a unor! Și nu a mai multor! Și acei unii încă sânt aceia carii s-au crescut în vecinetatea țării. În partea aceia stepâneaste mai multă căldură cătră cultura Românească.

Și totuși pre cești de pre aici aud cărtind înprotiva acelora.

După cugetul meu n-au drept. Să nu fie pus pronia d-zeiască pre Ardeleni în respectiva diregătorie, D-zeu știe în ce somnu am fi scufundați, măcar de noi acuma sântem de tot deștepți.

Ei dară (adecă ungureanii) precum zic să crescă întră alte nații, de la care numai hule aud peste poporul său. Apoi știi că fiecare s-ar pune totdeauna între oamenii cei mai de frunte, ia numai în socotințe pre unul din neamul

3) лий Фараон; св бези де ар дн възга асеса
ла скопй, ши де ар вавшиа дидешиорие,
ваде зигесаф кве де асеса вт?

Дин кхванасел Волнйей шале нх
пота дн кеа алтв, де коаш кв тжиде,
ле нис саре дзривнаре.

Кшт арисей асеса?
Аша, кв шей дн възгадй в лаивдз де

ной; ши асеса ва фри кавса де пенс
романескй ртжане аша каабн. [Доар в
дин асеса каабн нх май ашмт ар аса
дин ар в ной вресн Ттнй таре?

Кат инаей сева, днов асеса кшт
св нх ашмт ар аса; да нх сьннн конз
баронй дин шр Романй?

Се? Конзй-баронй дин шр Романй
Фератав Фез. Те конз тав фрехтн
тавт нх нхт авзиде де аша фрмтж
дн аврзиде асеса. — Чнде сьннн рол
те?

Дн коаше ши н коло.
Кайй сьннн асеса?

Молзй.
Молзй(?) — да анх мезетий.

Ваш асеса, да нх вресн де асеса да
тв.

Ла ласе те ролжаше нх мв атези
ш корсарй де твесадезй, дфкв вде
аре сине вре о кхванаше вавшиа, тв,
кар де ниги дов тже св зикв оменте
дн алтв литев, дндасав адрекав в
"Со врей шх мой? Сине латине алтв
срелв; ео нх тн ла шине романете.

Се зикей ла асеса?
Асеса дн кв е адевурайт; ги кавса
де аколо вине; де чнде зисей тай сьс.

Бине. — Дар дфквй дф аколо, пенарв
те грекв, твкар де е нх май снжурдн,
сарон саш, шовивий нх и рхшине клмт
св днавалнетже кх алаш а ворбй грекв,
тже, та дши зине де шинеав. Ав
доарв грекй сьс кх пиджа ав дн вав
дин школы драгосав кхаврв Радием?
Ей авд дн школы. те шинав всашиав
ав фросте кхндва елнйй.

Дар Романйй нх авд де Романйй кей
те ав фросте один доарв дн вавнвшорн
автйй.

Ма авд.
Авоу де те дарв?
Мисе таваре кх ши пенарв асеса,

кв ей сьннн ар вавшиа.
Кшт се арисей асеса?

Аша, кв шонй асеса кайй ав венна
дин кара аврхкхвй, ав Фегити, Ав ав
нелхушторнн, адекв асеса ав венна
де аколо, кайй ав фросте нелхушторн
ши тжмт кх класса асеса, ла асеса
тже боавареле дн кхшва св зине тай

де фрмтжаше де коаш а алтв армтор, днй
сире рхандов ей ар ашн дн нхтв тв
тжк; ей ав фросте тай де кенешорн
арин саше; десаре алтв аврале фростнн

тв фрмтжаше фрмтжиде дн прав нй ши
не ввдандов ар ашн грекв сьс ртжор,
рос, сав фрмтжаше фрмтжаше св вог
дн шр в аврарн лис т таре ар а,
лий, кх шон те с грекв, ар сьс сврне ш,
ва новелзй. Пр грекв асеса воганд

Романн дин савй аврн тай кхшавш,
дфкв ши ар фрмтжаше фрмтжаше фрмтжаше,
шнла дн вав ла грекв, сав ла нелхушторн,
рне; ашоу ши вавш романн не тжиде
св зикей кхй "нелхушторн" ав зис кхй
грекв, тай ар сьс фрмтжаше фрмтжаше фрмтжаше
нхтн, кх сьннн кхав дин Можа венннн.

Се? — доарв нхтжй дедкилинн вв,
тжннн кхванашн: "нелхушторн" де
"грекв"?

Ел кхванаше асеса асеса дн
саше а дедкилинн, ги ашн аш шаре
ле асесака. Ав нхтн днашн ларв
асеса кх Жидовв?

Кшт дн сьс ртжиде ш романаш ав
кхтн вратн асеса дела шн Жидовв, ка,
реле вандв крвмене; ши катини.

Алаш Романн дн дн ртжиде: дела шине ав
кхтн вратн асеса: тала ав ртжиде дела
дрекв. "Романн асеса фрмтжаше фрмтжаше фрмтжаше
дин шон зисв: тжннн тв тж де аса,
саше фрмтжаше, ав не тж Жидоввн нсаврв
е грекв? Вези фрмтжаше? Молзй де асеса
грекй сьннн арин кара коасаре.

Авоу вине Фле? дфкв ав венна асеса
авнв дн шр асеса, асеса се вав дела фрмтжаше
асеса сьннн грекй, адекв арисей кхав фрмтжаше
сав елннй?

Ба.
Пенарв се дарв св зик грекв

Ла нхтн сьс сьс.

Бине, бине, ео нх мв ав дфкв ей, ги асеса

указ на кресте вавшиа, да нх вавшиа



lui Faraon; să vezi de ar învăța acesta la scoli, și de ar căpăta diregătorie, oare zice-s-ar că e de acel neam?

Din cuvintele Domniei tale nu pot încheia altă, decât că științele nu-s spre dărăpănare.

Cum pricepi aceasta?

Așa, că cei învățați să lapădă de noi; și aceasta va fi cauza de genu românesc rămâne așa napoi.

Doară din aceasta cause nu mai putem arăta dintră noi vreun D-mnu mare?

Cam pipei ceva, însă totuș cum să nu putem arăta; dar nu sânt conți, Baroni dintră Români?

Ce? Conți-Baroni – dintră Români? Ferit-au D-zeu. De când m-au făcut mamă-mea n-am auzit de așa ființe în părțile acestea. – Unde sânt rogu-te?

Încoace și-ncolo.

Carii sânt aceia?

Mulți.

Mulți (?) – da anumește-mi-i.

Ț-aș putea, dar nu vreu de aste dată.

Da lase-te rogu-te nu mă ameți cu d-acești baroni; da nu vezi că un Ciorogariu de măestreți [???], deacă veade pre sine vreo căbănațe [???] vânătă, măcar de nici doo știe să zică omenește în altă limbă, îndată afectează: “Ceo vrei tu moiou? Spone la mine altu feliu; eo nu știi la tine românește.” Ce zici la aceasta?

Aceasta încă e adevărat; ci cauza de acolo vine; de unde zisei mai sus.

Bine. – Dar deacă-i de-acolo, pentru ce Grecu, măcar de e numai singur într-un sat, totuși nu-i rușine când să întâlnește cu altu a vorbi grecește, ma își ține de cinstă. Au doară Grecii sug cu țîța au învățe din școli dragostea cătră Nație-ș?

Ei aud în școli: ce ghintă vestită au fost cândva Elinii.

Dar Românii nu aud de Romanii cei ce au fost odinioară învingătorii lumii.

Ma aud.

Apoi de ce dară?

Mi se-mpare că și pentru aceia, că ei sânt preapușini.

Cum se pricep aceasta?

Așa, că toți aceia carii au venit din țara turcului, au grexit, seau au negușitorit; adecă aceia au venit de acolo, carii au fost negușitoriu și știm că classa aceasta, la toate popoarele în câtva să ține mai de frunte decât a plugarilor; deci strecurându-să ei pre aici în număr mai mic; ei au fost mai de chepetenie prin sate; despre altă parte prostimea srăcească rămâind în țară-și și nevăzându-să pre aci Grecu sdrențoros, sau cerșitoriu precum să văd întră plugari li să-mpare pre aici, că tot ce e Grecu, trebuie să fie ceva nobleți. Pre grecu acesta văzând Românul din satu a fi mai cinstitu, dădu și pre feciorul său țoală neagră, și-l învațe la Grecie, sau la negușitorie; apoi și betul românu neștiind să zică că-i “negușitoriu” au zis că-i “grecu”, mai pre urmă pruncii lui au ținut, că sânt chiar din Morea veniți.

Ce? – doară nu știe deschilini Românul cuvântul: “negușitoriu” de “Grecu”?

El cuvintele aceste acuma începe a le deschilini; ci până aci tare le amesteca. Au nu știi aîntâmplarea aceia cu Jidovu?

Nu.

Într-un setuși un românașu au cumpărat iască de la un jidovu, carele vindea creamene; și camișe. Altu Românul îl întrebă: de la cine au cumpărat iasca? cela au răspuns de la “grecu”. Românul acesta fiind oțără mai cu minte, zisă de la ce grecu? Cel dintâiu zisă: mult mă mir de aceasta întrebare: au nu știi că jidovul nostru e grecu? Vezi frate! Mulți de acești greci sânt prin țara noastră.

Apoi bine, D-le! Deacă am venit acuma până întru atâta, acei ce vin de la turcu toți sânt greci, adecă pricepu clar Greci sau elini?

Ba.

Pentru ce dară să zic Greci?

Da nu-ți spuseiu.

Bine, bine, eo nu mă iau după ei, ci aceia

Дударь: аежувъ сей коноазетъ ной въ
аури де греи?

Пре сей те вид дин тсалиа, Трагя, ав
дин мандона де воресте аежувъ мау
редоро тмзе, ди коноазет де Ромлян;
ае сей те вид дин тсалиа, ди коноазет
де тсалиаи ае каий ашижде рд да коно
азет де ш сине кыной.

Те урешни кыной? Аюи сей де сив аур
уши кы сина Ромл-а-ли? Де уде сина
ей ромли?

Тесеме асаторим; ии асеме аур
шатау асеме гурди асотора карт
ав да аур козита аи асаста де
тауекоу ла лотинв.

Аюи кят аша? Ав нктуи ав ей св
дун греи?

Са.

Сазъ ей св дун.

Кайи сина агеу?

Ашати кыноскъ еоде асестъ аур
итсезиме ии асасте носасте.

† Асуд асасте сригити нкст ловауи,
ат ей, асестий дикъ нк тмъ асатори,
ли. Май бине тесе джмиваи ашав
лестани. Ромли асуд сригити днор сев
аасте лотинчав, ии май кхунда
блуд асасте сазе козаврв, май кх
рхун ии венур ла урдуи ав адевра,
ав а нктей сине, акши ва гуресе ага,
сине ии днугалаше ааврв.

Асаста асаставрв, тесе мой
днугав ав.

Авзит.

Дун Ромли сей лотинчави де ромли
кышви джа Кургата ии нк днугав
сенуи се не дав врес корас дн лотин
ромлюекоу?

Нат сазе кы нк нк ав скоди, де
урде сесев рдвин.

Сур бине, бине; ти асасте дин нк
ааста омыи?

Асаста не авасте сине кы нк ав
дате. Рддате ии ей. аав авет дсотора
ав асастав дсасте днугав Ромли,
авет о гуратаи кы дако ромл; авет
сине де лоте; авет ии днугав дин
ань асасте на сибив авасте; ии дн
кы дсасте ии асасте.

Сазъ ии асасте ---? Кор тай сав
днугав рдвин.

Поасте кы тай сина асаста кы нк
тмъ венур ла тмъ та ав асасте, асаст
ии венур кыаше тасасте сригити
те сригити, де сригити асасте ии
ав асасте асасте, кы нк ав асасте.
Нк днугав сине авасте ---? Ромли
се?

Ромли? Кы ав асасте де ей сригити.

Пре с-с-а-и-ей обж, бине; се асасте,
ка кхунда кы асасте сригити де ей св нк
аасте да ей кхунда лор асасте?

Ей ав асасте да, ти те сригити, кы нк ав
кхунда.

Кы нк аша?

Аша бине, нк кхунда. ~~и~~ бидеи
ии кхунда, кы днугав днугав ии
наинае: кы селор днугав ии асасте
кхунда ромли; сазъ сест лотин
сригити де сине; де кхунда.

Ромли асасте: лотинчав сригити? Ав
де Асаста нат тай асасте днугав
ав днугав ка кхунда сригити, ии
ав кы асасте нктей днугав асасте
сине св дун --- кы нк ав асасте Ромли
аав аваста?

Кы сригити сригити днугав ей, урде
аасасте св асасте днугав асасте
ав асасте; ии днугав асасте де сине,
ии де днугав, се венур се ав асасте,
и сазъ кы ав днугав ии днугав
Асаста нат тай асасте. Ромли
сине ав асасте?

Ла асаста нктей асасте днугав
урде сесте.

Пре асасте авасте. Урде сина
днугав ии лотинчав.

Урде сине.

Аюи бине; сазъ кы нк асаста асасте
ной аша де кы сест, днугав се нк те
се тай асасте днугав, урде нк сина
аша днугав днугав асасте днугав
сине?

Аколо днугав сина днугав, днугав
сина ии асасте кхунда.

Кы сина асасте?

Сазъ днугав днугав сесте.

Поасте кы ай тева иригити, де нктей
ресте асасте?

Нат асасте, нк май кы де асасте днугав
сригити ии днугав асасте
де асасте.

întrebu: pentru ce-i cunoaștem noi pre aici de greci?

Pre cei ce vin din Tesalia, Trația, au din Mațedoniade vorbesc pre aicea mațedoromâște [???], îi cunoaștem de Români; pre cei ce vin din Italia, îi cunoaștem de Taliani pre carii așijderea îi cunoaștem de un sânge cu noi.

De un sânge cu noi? Apoi cei de sub turcu zici că sânt Româ-â-âni? De unde sânt ei români?

Cetește istoriile; și peste puțin timp cetește iarăș Istoria carea să va da prin Soțietatea aceasta Românească la lumină.

Apoi cum așa? Seau nu știi că ei să țân greci?

Ba.

Cează [???] ei să țân.

Carii sânt aceia?

Mulți cunosc eu de acestea prin cetățile și satele noastre.

Acea poate fi, ci nu te luva după ei, acestii încă nu știu Istoriile. Mai bine e-te Dumneata după Peștani. Domnii aceia fiind într-o cetate luminată, și mai curund având ocașie spre cultură, mai curund și veniră la urzirea cea adevărată a nației sale, acuș va trece aceasta într-alte cetăți.

Aceasta o gătarăm, ci se te mai întreb ceva.

Auzim.

Dar Domnii cei luminați de români [???] câtu-i de la Cărpăt până în Mureș, pentru ce nu dau vreo carte în limba Românească?

Ț-am spus că nu prea au scoli, de unde să sugă râvnă.

Dar bine, bine; ci totuș dintră atâta omăt?

Aceia nu putem spune că nu au dat. Au dat și ei: iată avem Istoria cea vestită despre începutul Românilor; avem o Gramatică daco-romană; avem omul de lume; avem un Acatistu din anul 1801 la Sibiu tipărit; și încă doară și altele.

Doară și altele...? Care mai sânt? Înșiră-le rogu-te.

Poate că mai sânt tipărite care nu mi-au venit la mână ci am auzit, ma am și văzut câteva manuscripte foarte frumoasă, de bărbați vestiți și preaaalș alcătuite, care până acuma n-au putut să se tipărească...? Pentru ce?

Pentru că au fost de ei făcute.

Price-e-ep – apoi bine, bine; ce e aceasta ca pentru că sânt făcute de ei să nu poată da ei cărțile lor afară?

Ei le-ar putea da, ci ce folos, când nu să cumpără.

Cum așa?

Așa bine; nu să cumpără. – ei de ei nu le cumpără, că însuți zisăși mai nainte: că celor învățați nu le trebuie cărți românești; iară cestealalți fug de ele; le cutrupescu.

Doamne apără: le cutrupescu? Aceasta n-am mai auzit în veacul al 19-lea ca cărțile să le cutrupescă cineva, ce la alte nații în atâta sfințenie să țin. - - Cum vei putea Domnia ta arăta aceasta?

Cu scriptele unuia dintră ei, unde tocmai să plânje înprotiva pașului acestuia; și întreabă pre detătoriul de Dietetici, se vezi ce au iscucit [???] pentru că le-au închinat unui mețenaș.

No aceasta n-am mai auzit. Rogu-te cine le-a cutrepit?

La aceasta numai tânguitoriul ț-ar ști respunde.

D-ne iarte-le păcatele. Șode sânt întâmplările lumii acestia.

Șoade zău.

Apoi bine; deacă merge aceasta pe la noi așa de cu greu; pentru ce nu merge mai ușor în Ardeal, unde nu sânt așa împărăcheri între acestea doo clasă?

Acolo încă sânt împărăcheri, dar sânt și alte cauze.

Care sânt acele?

De altă dată îți voi respunde.

Poate că ai ceva pricină, de nu-mi răspunzi acuma?

N-am alta, numai că de astă dată foarte mi să îngroașă materia de tipărit.

Iartă, D-ne! Numai una să te mai întreb despre un locu. Domnia ta te tânguiai în zilele aceste: că în țara învecinată la un loc ai scris de vreo 5 ori în treaba unor cărți, ce vrei acuma a le da la lume, și nu ți s-au răspuns nici câtu-i o litără. Cum să pricep eu aceasta?

Nu m-ai priceput bine, că mi s-au răspuns.

Ma bine te-am priceput: că unu carele să zice că e de chepetenie într-o ceată de Români, nici la a 5-a scrisoare nu ți-au răspuns.

Drept ai, îmi aduc aminte acuma și eu, apoi vezi, nu mi-au răspuns.

Doră din pricinile ce vorbirăm mai nainte.

D-zău știe, poate fi și din acele, ci nimic de acea [???]; am eu totuș mare nădejde: că după ce vor începe a să vedea ceva urme din ostenealele mele, să va îndemna oamenii și pre acolo. Apoi poate fi și altă cauză. Ei pre mine, și caracterul meu nu-l cunosc; să tem a-m încredințainainte, că vezi au fost și de așa feali, care au primit la parale cu nume că vor da cărți, mai pre urmă oamenii n-au fost nici cu cărțile, nici cu creșterășii.

Dar totuș, D-le! Întru atâta a perde încrezământul!? Dară nu mai sânt oameni cu caracter statornicu? D-le eu sânt om sărac, și de m-ai fi descoperit așa ceva, tocma să fiu și știut a bună [???] samă, că scopul nuți să va putea împlini, totuș barem ca să pot cugetul cel bun dăru, după câtă sărăcie toată, ți-aș fi rezolvit ceva, cu atâta mai vârtos; fiindcă lesne aș fi putut încheia că cu clătirea unui lucru ca acesta, nu puține chieltuieli vei fi avut; care lucru deoarece țiște spre binele tuturor, toți s-ar și cuveni să-l răzimăm. Mai bine ceva greomânt să-l purtăm toți, decât să lăsăm numai pre unul să se surupe sub dânsul; și m-aș fi ținut de mare laudă, că am prinosit și eu ceva spre binele de comun. Îți mărturisesc: că de aceasta cu atâta mai tare mă mir, cu cât mai multe laude aud din părțile acele șovăind pre la urechile noastre, poate că doară nu ți-au ajuns epistoalele acolo.

Am la mână scrisoare despre predarea lor; ci nu te mira de aceasta, că multe s-au întâmplat în lume; n-am pățit eu numai acolo așa, ci și în Bucovina, și în Țara Românească, și în Moldova; însă totuș în acestea două de pre urmă prințipaturi mai dădui după multe zbuciumări barem de doi bărbați și în Besarabia de unu, cari mă auziră; ci durere! Că în Bucovina nicidecum!!

Nicidecum!?

Nicidecum.

Deacă avem acolo barem un Episcopu.

Avurăm dar îl părdurăm, că au murit în luna lui Octobr. la a. 1834.

Ușoră să-i fie țarina! – D-zeu să ajute pre Preamilostivul Monarhu, să poată afla balzam vindecătoriu pe acea rană națională. Acuma dară toate le împăcaiu, afară de o întrebare carea nicidecum o pot îneca; rogu-te spune-mi: Pentru ce s-au cutropit cartea tânguitoriului aceluia?

Eo nu știu, doară pentru ca să nu se nască ceva șovăire în lege.

Eo am cetit acea carte, și nu-m aduc aminte spre așa ceva să fie acolo dat ocașie.

Eo încă așa cred.

Apoi cum dară; ce e cauza?

Aceia, că să tem și de umbră?

Bine numai prin aceeaia fac mai rău.

Cred.

Lasă să-ș dea fieștecure cugetul său slobod afară; că apoi vom putea și noi respunde la ale lui de nu vorbește pră calea adevărului.

Las; însă nu lasă alții. Eo despre partea mea, despre aceia carte, carea nu-i Bisericească aș fi de acel cugetu: să o cumpărăm, și numai la vrednicia ei să căutăm, iară la aceia, că cela sau cesta, e de aceasta sau aceia parte, să nu privim. Prin aceia nici o șovăire să stârnește în lege. Eo cunoscū așa oameni carii au învățat la alte nații carii au cetit multe cărți de ale altora; carii s-au înpretinoșat cu oameni de alte nații, și legi, și totuș au fost mai statornici în credințe, decât măcarcine altu în alt loc crescutu; și nu fără fundament au fost mai statornici, că iscusind și văzând multe, au avut mai îndelungată ocașie de a învăța sfințenia legii. Noi sântem fii patriei, noi să ne iubim unul pre altul, și Patria noastră, și pre craiul; apoi despre partea mea creadă cine ce vrea.

Ной в крѣпост ла чинств ауроане
люи носатх; ши дел вседет кв е
двал лелимѣ Тѣсстѣ ши севствѣ
нѣтѣи обл днрѣвошѣт, такар хѣ
крѣде ел тѣкар де е ши жидѣоб.чи
жидѣв де оленѣ, таи тѣлѣи фроло
ауреи оленѣрей, ши Латѣрей, де
клат 100 де крѣдѣнѣи рѣи.

Вар шоктай аша вербестѣи?

Жике нѣ-и аша. ел аилѣи дѣтѣи ворѣ
бѣскѣ ка фритѣ ааарѣи, карелѣ тѣ
не воескѣ а тѣи адевоура; карелѣ
песасѣ тѣвоура дѣтѣи тѣбскѣ лѣвѣ,
дѣтѣи тѣбскѣ крастѣ, ши аидѣи тѣ
тѣи чнѣрѣскѣ; дар нѣиѣи грѣшѣи лѣ
це дѣи урѣисекѣ. Ел дн ашѣи лѣвѣ
дѣтѣи лѣтѣи лѣвѣ, нѣиѣи кѣнѣи тѣ
дѣтѣи ашѣи де крѣдѣнѣи, ши де
фратѣи алаѣи. Чнѣи тѣва фратѣи,
ел вадѣ. Лѣтѣи скопѣ е дѣтѣи сѣвоу
рѣи тѣи ашѣи алаѣи алаѣи. Кар
дѣтѣи Ромѣнѣскѣ; алаѣи тѣвоура
ашѣи нѣиѣи дн алаѣи, нѣиѣи дн
дѣтѣи лѣтѣи лѣвѣ нѣиѣи ва фритѣи чнѣи,
та де тѣи чнѣи дѣтѣи воу дѣтѣи.
Лѣтѣи ка тѣи чнѣи лѣтѣи дѣтѣи чнѣи,
рѣскѣ. ка тѣи чнѣи тѣвоура сѣвоу
лѣтѣи чнѣи, тѣ воу нѣиѣи аде кот
шѣдѣе сѣи нѣиѣи ши чнѣи лѣтѣи
адеи, тѣкар де сѣиѣи сѣиѣи, тѣ
воу нѣиѣи дѣтѣи, чнѣи, ши кѣиѣи
шѣиѣи воу фритѣи сѣиѣи сѣиѣи
Рѣтѣи носѣи, лѣтѣи, лѣтѣи чнѣи,
рѣтѣи, ши нѣиѣи Ромѣнѣскѣ. Тѣиѣи
лѣтѣи алаѣи, ел дн лѣвоу фритѣи
ашѣи, дѣтѣи лѣтѣи, дѣтѣи. Алаѣи
ашѣи алаѣи дѣтѣи, сѣиѣи де сѣиѣи
кѣиѣи сѣиѣи. ка чнѣи дѣтѣи сѣиѣи
кѣиѣи сѣиѣи сѣиѣи дѣтѣи.

Алаѣи ашѣи лѣтѣи алаѣи, ши
алаѣи нѣиѣи чнѣи. де кѣиѣи вадѣи
нѣиѣи сѣиѣи. блѣт. ел тѣвоура тѣи де
карѣи

Блѣт ел тѣвоура.

Дѣтѣи дѣтѣи дѣтѣи, кѣиѣи кѣиѣи
ааарѣи ашѣи ашѣи, ашѣи сѣиѣи
даи кѣиѣи сѣиѣи лѣтѣи лѣтѣи
нѣиѣи. Дѣтѣи ши алаѣи е чнѣи кѣиѣи де
лѣтѣи ши Ромѣнѣскѣи дѣтѣи дѣтѣи

даѣ ааарѣи, нѣиѣи кѣиѣи кѣиѣи
Ромѣнѣскѣи.

Обѣи рѣиѣи дѣтѣи ла чнѣи, алаѣи
нѣиѣи даѣ ел кѣиѣи сѣиѣи сѣиѣи
нѣиѣи сѣиѣи дѣтѣи рѣиѣи дѣтѣи кѣиѣи
даѣ аша ааарѣи, кѣиѣи ашѣи ашѣи
аша ашѣи ашѣи фратѣи алаѣи алаѣи
тѣиѣи, сѣиѣи дѣтѣи кѣиѣи ашѣи ашѣи
афритѣи чнѣи дѣтѣи ашѣи ашѣи
ашѣи дѣтѣи, сѣиѣи де ашѣи ашѣи: кѣиѣи
сѣиѣи дѣтѣи ашѣи ашѣи ашѣи Ромѣнѣскѣи,
кѣиѣи кѣиѣи, ашѣи кѣиѣи ашѣи ашѣи
а ашѣи кѣиѣи Ромѣнѣскѣи дѣтѣи нѣиѣи сѣиѣи
аши кѣиѣи ашѣи ашѣи; сѣиѣи сѣиѣи ашѣи
карѣи тѣи сѣиѣи ашѣи ашѣи нѣиѣи кѣиѣи
рѣи кѣиѣи Ромѣнѣскѣи, ши де ашѣи кѣиѣи
ашѣи, ашѣи тѣи сѣиѣи ши ашѣи ашѣи.
Лѣтѣи ка о карѣи ел о лѣтѣи ашѣи ашѣи
кѣиѣи ашѣи, ши кѣиѣи ашѣи ашѣи, нѣиѣи
фритѣи, дѣтѣи сѣиѣи ашѣи тѣи лѣтѣи;
тѣиѣи сѣиѣи ашѣи ашѣи воу ашѣи ашѣи
карѣи.

Блѣт, нѣиѣи дѣтѣи да кѣиѣи лѣтѣи ашѣи,
нѣиѣи, ашѣи ашѣи ашѣи, кѣиѣи лѣтѣи Ромѣнѣскѣи,
нѣиѣи лѣтѣи ашѣи сѣиѣи сѣиѣи дѣтѣи ашѣи,
ашѣи нѣиѣи.

Сѣиѣи дѣтѣи дѣтѣи де ашѣи; кѣиѣи ашѣи кѣиѣи
лѣтѣи ашѣи нѣиѣи ашѣи Ромѣнѣскѣи, ши
ашѣи ашѣи Ромѣнѣскѣи. Лѣтѣи де ашѣи
ши сѣиѣи алаѣи нѣиѣи, сѣиѣи фролои
кѣиѣи нѣиѣи лѣтѣи сѣиѣи, дѣтѣи нѣиѣи ши ашѣи
сѣиѣи. Дѣтѣи ашѣи, кѣиѣи тѣиѣи нѣиѣи дѣтѣи
монарѣи вербестѣи Ромѣнѣскѣи ши ашѣи
нѣиѣи сѣиѣи ашѣи ашѣи кѣиѣи кѣиѣи Ромѣнѣскѣи
ашѣи; ашѣи нѣиѣи чнѣи кѣиѣи нѣиѣи хѣи,
шѣиѣи ши сѣиѣи алаѣи. Лѣтѣи сѣиѣи сѣиѣи
лѣтѣи нѣиѣи тѣиѣи воу Ромѣнѣскѣи, дѣтѣи
кѣиѣи тѣиѣи ашѣи, дн ашѣи ашѣи
чнѣи ашѣи дѣтѣи ашѣи ши кѣиѣи сѣиѣи.

Лѣтѣи ашѣи дѣтѣи ашѣи ши кѣиѣи сѣиѣи.
Лѣтѣи нѣиѣи ашѣи. Ашѣи кѣиѣи дѣтѣи
воу ашѣи Ромѣнѣскѣи ла ашѣи ашѣи, ка
сѣиѣи сѣиѣи ашѣи ашѣи, лѣтѣи ва фритѣи
нѣиѣи ашѣи а да кѣиѣи кѣиѣи лѣтѣи;
тѣиѣи блѣт. ел воу ашѣи кѣиѣи ашѣи,
де кѣиѣи лѣтѣи ши дн кѣиѣи ашѣи ши
шѣиѣи. — Дѣтѣи тѣиѣи нѣиѣи, кѣиѣи дѣтѣи
рѣи ши алаѣи кѣиѣи сѣиѣи чнѣи, де
ашѣи, ши Ромѣнѣскѣи сѣиѣи дѣтѣи дѣтѣи

Noi să căutăm la cinstea aproapelui nostru; și de-l vedem că e după legile D-zeești și Cetățenești să-l înbrătoșăm, macar ce crede el măcar de e și jidov. Un jidov de omenie, mai mult folos aduce omenirei, și Patriei, decât 100 de creștini răi.

Dar tocmai așa vorbești?

Zi că nu-i așa. Eu aici îți vorbesc ca fiul patriei, carele mă nevoescu a iubi adevărul; carele peste măsură îmi iubesc leagea, în iubesc Craiul, și patria mea cea ungurească; dar nici pre cei de altă leage îi urgisesc. Eo în toată curgerea cea litărală, nici când mă voi atinge de credința și de faptele altuia. Cine ce va face, el vadă. Al meu scop e după subțirica mea putințe a lumina Nația cea Românească; a căria mădulariu a mă numi nici în aceasta, nici în ceialaltă lumenu-mi va fi rușine, ma de mare cinste îmi voi ținea. Apoi ca cel ce lăcuescu în țara ungurească, ca cel ce mă scutesc sub legile ungurești, mă voi numi precum trebuie să ne numim și ceialalți toți, măcar de ce neam sântem, mă voi numi zic “ungureanu” și cu tot prilejul voi fi gata spre slujba Regului nostru, legii, patriei ungurești, și nației Românești. Preatenilor acestora eo încă le voi fi prietân, dușmanilor, dușman. Aceasta pentru aceia-ți înșiru, să știi de ce cuget sânt. Ca cetindu-m scrisorile, cugetul să nu mi-l abați în stânga.

Acestea toate le-am priceput, și alta nu pot zice: de cât va da cine ce face. Blem să meargem mai departe.

Blem să meargem.

Deacă zici D-ta, că cărțile le dai afară pentru toți, pentru ce nu le dai cu stremoșeștile lităre lătinești. Dară și aceasta e una cauze de Preoții și Domnii cei învățați nu dau afară, nici cumpără cărți Românești.

Să-ți respund întâiu la una; pentru ce nu le dau eo cu litere stremoșești? Cu bună samă mie încă rău în pare, că nu le dau așa afară; că atunci barem am putea areta tuturor familiaritatea limbei românești, ce face cu cea lătinească; și aceasta ar fi un documentu puternicu naintea lumii întregi, spre de arăzima [???]: că noi sântem fiii cei adevărați ai Romanilor; ci nu tot, pentru că cea mai mare parte a publicului Romanescu încă nu știe ceti cu acestea litere; iară cei puțini care știu ceti lătineaste nu pre cumpără cărți Românești, și de ar și cumpăra, aceia știu ceti

și țirilicește. Apoi ca o carte să o las a să tipări și cu acestea, și cu acele litere, nici finanția, dar nici economia mă lasă; mai bine pre acei bani voiu tipări iară altă carte.

Bine; numai de le-ai da cu litere lătinești, nimic am păgubi, că în locul Românilor-le-ar putea ceti oamenii din alte nații.

Să nu te zăuiți de aceia; că acestea cărți le dăm afară numai pentru Români, și pe cheltuiala românilor. Apoi de le-ar și ceti alte nații; ce ne-am folosii că numai le cetescu, deacă nu le și pricep. Deacă am vedea, că multe nații din monarhie vorbescu Românește și prinosescu bani spre cumpărarea cărților Românești; atunci nu zicem că nu ne-am hotărî și spre aceasta. Apoi cei ce din alte nații știu vorbi Românește, deacă tocma au pasie, în foarte puține zile pot învăța a ceti și cu slove. Mai greu este a învăța o limbă decât nește slove... Acuși când odată vor ajunge românii la treapta aceia, ca să știe ceti lătinește, lesne va fi nepoților a da cărți cu acelea litere; mai bine să voim atâta cât putem, decâtu mult și în capăt iarăș nimica. – Zisăș mai nainte, că doară și aceasta causă este una, de preoții și Domnii cei învățați

nu dau afară, nici cumpără cărți rumânești. – Poate fi; ci eo totuș rămân prelângă ale mele: adecă că nu sânt bine adăpați, și înrădăcinați întru iubirea nației; că nu mi să veade a să cuveni că cred eo a lăcui într-un om învățat tocma atâta caprițiu, ca pentru nește simple încoace și încolo încovieturi, și tresături de lităre, adecă pentru că în loc de “p” să scrie “Π”, și pentru că “v” să sloboade din peană în forma aceasta “B”, să lapede cultura, și mergerea înainte a nației sale, mai vârtos când chiar poate priceape că nația nu-i de vină și că încă aceasta nu au ajuns până întru atâta. – Mai ai ceva de a mă întreba?

Ba; acuma nu te opăcescu mai mult în cele ce ți-ai propus. Poți de mine cuvânta mai departe.

Așa, așa, frate! Ca să mă întorc de unde mi să curmă vorba: școli, și cărți. Școli pentru cei tineri, și cărți pentru toți din toată vârsta, și din toate unghiurile. Cărțile sânt așa sculă, care strebat pretutindenea. În mijlocul pădurei încă poate omul prin cărți să știe cele ce să întâmplă în lume; care fără de cărți cu mari cheltuieli, trudă, și alergări le-ar putea culeage. Și tocma aceasta causă mă îndemnă spre mijlocirea rădicării unei soțieteti plăsmuitoare, dătătoare, vânzătoare, și cumpărătoare de cărți românești și aceasta să întâmplă așa:

§.3. Ispita și muștrarea cugetului.

De câțiva ani încoace sâmt: că ceva ca un teascu îm zace pre inimă, sâmt ceva, ce mă face zioa și noaptea a gândi, ceă mă roade la cuget, ce mă muștră; mi să-m pare că ceva neîncetat așa-mi soptește din lăuntru: Ome! tu până acuma încă poți ai făcutu pentru nația-ți; acelea ce ai făcut; sânt nimica, că numai simpla datorință a chetării ți-ai împlinit. De la tine nația așteaptă mai mare prinos. Să știi că tu nici în aceasta nici în ceialaltă lume, până atunci nu vei avea odihnă, până când toate puterile tale și cele sufletești, și cele trupești nu le vei însoți cu ale altora, și după puținele tale daruri nu vei năzui și tu a lucra întru scăparea nației din jalnica osândă a neștiinței. Orbu ești au nu vezi? Cum un popor nu prea mic să nevoește dintr-o prepastie a să urca, și a eși în priveliștea altor ghinte de pre fața pământului! Surdu ești au nu auzi? Cum să rădică dintr-o adâncime cătră urechi-ți un chiotu groaznicu, care așa răsună: Nu ne lăsați creștinilor să ne stângem de tot! Fă ce ține digni [??] de a țipa și pre noi din viață-vă barem o clipită cât de puțintică: să vedeți, cum noi atâtea sute de mii de suflete, de atâtea sute de ani geme de ceața neștiinței înfășurați. Întoarceți-vă mila cătră noi voi învățaților! Voi cei ce vă numiți amiții omenirei, de vedeți năfericirea noastre. Sufletele voastre Bogaților! Dee sama naintea thronului Dumnezeescu de ne veți lăsa și mai departe nămângăiați. În putere vă stă, de la voi atârână a ne scăpa de jalnica noastră orbire; un grai numai din gură-vă, și îndată ni să vor fărâma lanțurile ticăloșiei. Rugămu-ne dară voă șteargeți amărăciunile vieții de pre amărâta noastre față; dați

mână de ajutoriu Împăratului și Părintelui nostru celui adevărat, carele acuma cu mare dreptate ne stăpânește, carele pre toate națiile de sub fericitul său sepru (schiptru) voește a le noroci, a le lămuri, a le spăla de sgura, de slinu, și de rugina neștiinței, a le ușura de teascu superștiției, și

nu-l opăciți, nu-l zăboviți întru preasfântul său scop; cu umeri înbinați, cu un sufletu și cu o inimă apucați-vă de rădicarea școlilor, de lățirea învățăturilor, de tipărirea cărților. Cărțile tipărite voi avuților! Căroră D-zeu au dat aur și argintu nu spre înbuibarea, ci spre lățirea Creștinăteții, spre rădicarea săracilor, împărțiți-le în dar pintră pruncii cei săraci, cei orfenei, căci aurul, și argintul, și toate vistierile de pre pământ sânt zădarnice, sânt deșertăciuni, numai vestea cea bună, și facerile de bine e moștenirea cea adevărată în lume; pentru că acestea numai ne înfrumșează numele în vecii vecilor, și ne pun în ceata nemuritorilor. Iară voi învățaților! Pre carii D-nul D-zeu v-au binecuvântat cu talent și v-au ajutat de v-ați scuturat de orbie, nu vă cruțați usteneala, ci lucrați, și tâlmăciți la cărți neîncetat; că D-zeu îi va deștepta pre cei ce le pot face lumii cunoscute, și i le va pune înainte: că postul, înfrânarea de la mâncări, rugăciunile, parastasurele, numai atunci vor fi primite, de le vor încorona cu fapte bune; le va deșchide prin sfânta leage ochiiși le va pune înainte: cum că deacă ceriului iaste plăcut lucru, când pre un sărac, pre un bubos, pre un bolnav, pre un neputincios îl miluescu, îl spală, îl curățescu, îl crănescu și-l adapă; cu cât mai spre plăcere face Thronului D-zeirii și mai mare ertare de păcate îș câștigă, acela, carele ocrotește pre un popor întregu, ce de atâtea sute de ani geme și pătimește în groasă neștiință, carele cu ochii cei plini de lacrimi cătră ceriu rădicați strigă: O boerilor! Curmați odată durerile noastre, destule să vă fie patimile, puneți-m odată capăt, ca să putem și noi dinpreună cu voi mări pre stăpânul ceriului și al pământului în vecii vecilor.

Acestea erau preaprețuite Române! care nu-mi dedeau pace nici când dormeam, nici când privegheam, nici când eram sângur, nici când eram cu alții; care neconțin mă amistuiau, și mă amistue și astezi, așa, cât nu mă pot odihni; care fac de mă apucă gândurile; cele ce acuma mă înalțe până la ceriu în nedejde, acum mă svârlesc sub fundul pământului; care mă fac de uneori îmi nălucescu palaturi de aur, uneori mă aflu în poeți de pae; care gândurile întru atâta mi le răsfiră; cât de mi s-ar întâmpla acuma să-m dau sufletul prin o moarte năprasnică, mai că ar trebui să cred cu cel mojicu, că sufletul meu în ceialaltă lume nu va ave odihnă, ci va fi silit până atunci pintră oameni în lumea aceasta a rătăci, până când încredințatele mie de niște amici ai mei unele comisii naționalnice, nu le va luva de pre umerii ticălosului meu trupu în care în lumea aceasta câțiva ani fără de niciun folos au petrecut, și până ce nu le va pune pe alți umeri mai fericiți.

§.4. Din mai multe lături pe sama Atheneului și a cabinetului să adună materii de tipărit.

Aici știu iubite cetitoriule! că ți să va stârni o seate de a ști ce comisii sânt aceste?

„Iu Un *Lisses* din 34. de coale în versuri.

2. *Corăbiarul cel dintâiu* din 7. coale în versuri.

3. *Pipelia* din 4. coale în versuri.

4. *Lucreția* din 22 de coale în versuri.

5. *Loreti de la Mar Montel* din 11. coale în versuri.

6. Niște fragmenturi de la Ovedie din 8 ½ coale în versuri.

7. *Starea Românilor din Ungaria de la introducerea Preparandiei*; din 12. coale în versuri.

8. *Gheografia matematică, fizică, și politică*; din 52. coale în proasă.

9. *Doă nopți groaznice, sau paliul cel verde din Veneția*; din 20 de coale în prosă.
10. *Arithmetică memorială*; din 50. de coale în prosă.
11. *Moartea Polixenii Radacu întâmplată în anul 1803*, din 1 ½ coale în versuri.
12. *Arătarea nașterii lui Huneadi și mai departe*; din 6. coale în prosă.
13. *Arithmetica cu țifre*; din 30 de coale.
14. *Jalnica oftare asupra boalei holera*; din 2. coale în versuri.
15. Încă 3. manuscrise de socote din cap; toate laolaltă 16 ½ cole.
16. *Uciderea prin otravă*; din 1 ½ de coală. Un opus theatricalnic.
17. *Historia Romanilor înpletită cu a Românilor de astezi aproape de 300 de coale în 4 tomuri (?) în prosă.*”

(Niște preaînvățați bărbați rumâni nainte de **ianuari ???** veniră la mine) și-m zisără: D-le! iată sedelile noastre, care le-am vărsat pentru luminarea ghintei românești. Nenumărate nopți, doară și cu scăderea averii, sănătății, și a familiei noastre am petrecut, până ce le-am scos. Departe să fie de noi tot întăresul, și nu poftim altă munerație, fără numai caută, doară vei afla ceva ocașie de a le împărtăși cu româtimea. Aceasta de să va întâmpla, un nou îndemn, ni să va adauge, pentru de a lucra mai departe în treaba literaturii românești.

Noi n-avem puțințe de a le împărtăși cu lumea, caută, cearcă, doară vei afla ceva mijlocire.

Scrisorile acestea eo văzându-le, încât mă bucuraiu, întru atâta de tare de altă parte mi să umplură ochii de lacrimi, căzându-mi în minte, cum de nu să putu întâmpla, de și cei fericiți ai Minervii sfințiți români, adecă auctorii cărților acestora, dintră carii unii demult putrezescu, să învredniciră încă în viață-le a gusta din rodul ustenealelor sale, dar mai vârtos aceia de tot mă doboarea: că atâtea mii de români voi soartea a resturna sub recea cojbă a pământului, fără de ce le-ar fi împins ocașie de a vedea din manuscriptul de sub numărul al 17. strelucita sa naștere, și mai strelucitele fapte a stremoșilor săi.

Clipita aceasta îmi fu începutul, când mă lăsă liniștirea sufletului. Eo manuscriptele le primiiu și din acea cirtă zioa și noaptea mă zbuciumam, cum aș putea și așteptării amicilor, și bunului de comun respunde. Mă învârtiiu cu ele în toate laturile, ceruiu când de la unul, când de la altul sfat; unul zicea una, altul alta. Socotiiu să le dau afară prin prenumerație, ci curând mă cutrupi dăjnădăjduirea, aducându-mi aminte de patimile altora; și mi să năluci: că acela mod n-ar fi altă, decât cu de-adânsul a mă arunca în văltoarea pricurității; deoarece din întâmplările altora mă învățasăm, cum că prin așa prenumărație să culeg bani, din carii dabea o parte mică viind la mânil dădătoriului de cărți, și cartea rămâne nerăscumpărată, și banii perduți, și cinstea cărturariului călcată. Și în luptele acestea numai atunci mă luvaiau pe samă, când câțiva ani din șirul timpului să și răsturnară în adâncimea cea fără de fund a lumii, unde toate fără de urmă să amistuescu.

§.5. Zămislirea unui conțeptu despre rădicarea unei soțieteti carea sub aceste doo numiri ghenăralnice „Atheneu romanescu; și Cabinetul muselor romane” țintește a tipări cărți românești, și a ușura prețul lor.

[Până aci numai s-au putut **coriga???** neavând vreme mai multă]

Când înpresoratul de năputințe mai tare mă zvârguleam în zbuciumările mele, când mai că să stingea și cea mai de pre urmă schintea a sperinței, atunci deodată mi să nălucii un planu.

Prin acestu planu arătând cum s-ar pute face, ca și noi românii ca și alte nații luminate sub numele acesta: „{Atheneul cunoștințelor} Cabinetul muselor romane” să putem avea un șipotu cărturărescu năstărpit, din care în tot anul barem de doă ori nesmintit să căpătăm câteva cărți prospete, cu prețu mai ușor, am cerut ajutori de la cei mai revnitori de 30 fW, sau de 36 de țvanțigi de argint; așa, ca numai cu cărți să fiu îndătorat a-i răspleti. Pre aceia ce sub așa condiție ne-ar împrumuta de bani am început a-i numi „Patroni” sau deosebi „Acționari”, iară pre cei ce banii odată deruiți nici într-un tip, nu i-ar cere napoi, îi numim „Mețenași” și „Protectori”.

Acelu proiectu la începutu numai acelora îl hotărâsăm a-l face cunoscutu, despre carii simțisăm, sau din alții auzisăm că sânt cu deschilinită râvnă spre lățirea lităraturii întră Români, însă după ce mai târziu (precum să va vedea mai jos) fuiu provocat și prin Inclitul Comitatu al Aradului să-l aștern înaltelor Dicasterii ungurești spre cernere, și după ce și prin unii iubitori de Nație fuiu înboldit să-l fac tuturor cunoscutu, mai mult nu vād a fi de lipsă a-l tăinui. Îl aștern dară publicului spre cetire ; și aceasta acuma cu atâta mai bucuros fac, cu cât mai tare mă nutrează sperința, că deacă ca un lucru înaintea părții cei mai mari a oamenilor necunoscut ș-au putut afla (precum să vede la personalul cabineticescu) învoitori spre 56 de Acții; de-aci înnainte încă și mai mulți părținitori prin unghiurile țerilor îș va găsi de carii eo altcum nicicând n-aș fi putut apropia. Înștințarea aceia așa sună:

Publicație

Să aduce la publica cunoștință: că alcătuirea în Arad în Ungaria o Soțietate de bărbați învățați, și zeloși naționalisti, a căroră reprezentator este subdescrișul profesor Alexandru Gavra, s-au plesmuit un Planu țentuitoriu spre înlesnirea tipăririi de cărți în limba romanească, care cărți pre lângă spețialnicul său nume vor eși la lumină sub aceste ghegeneralnice titule: „Atheneu romanescu; și Cabinetul Muselor romane.”

Planul

După care să vor tipări mai multe cărți românești

Să înființază o societate, carea are trei scopuri: a) a tipări cărți spre folosul românilor, și prin ele a lății lumina cunoștinții; v) a îndemna pe cei învățați ai nației spre alcătuirea și traducerea de cărți; g) a mijloci cu cărțile în înșămnat folos nației, prin care cărți nicidecum pot Acționarii (adecă mădulările Soțietății) păgubi aceia ce au dat; mă dinprotivă, cu bună samă pot nădăjdui, că împrumutații săi bani, nu vor fi nici într-o primejdie, și că poftitorilor de câștigu, totdeodată vor aduce și câștig.

Puncturile care vor fi Soțietății spre povățuire, sânt următoarele:

1.) În aceasta soțietate să primește orișice naționalistu cinstitu, carele dorește a rădica ceața de pre Nația românească, cum și persoanele care să află în ranguri, și deregătorii, precum sânt: Domni de comitat, protopresfiterii, diștrictualnicii Directori, Profesorii, localnicii Directori, Parohi, Notari, Învățătorii, și neguțitorii; fiindcă la casile acestora,

дн шоркандевтлярї оатнї сарем,
 акне десаре сї; кѣавъ къ таи ознѣ ока,
 сїе де ауднѣрїи кѣрїме амнѣрїи,
 пор. Јар днн шннѣаатерїи. Молдо,
 нїей шн а Салахїей. Днали прѣ
 осерннѣрїи прѣннѣрїи мннѣрїи,
 Архїерей, шн алтше берсване
 Висерннѣрїи, кѣтн шн Ромнннннн
 лор, прѣ бреднннннннннннннн
 самн, Босерї Романнн, шн Класа
 лннннннннннннннннннннннннн
 акъ лѣв днннннннннннннннннн
 сїа, шн Бѣковнннннннннннннн
 Сокрїтнннннннннннннннннннн
 „Акціонарї.“

2) Де кѣавъ орї свѣа шннннннннн
 авъ брѣо карше, де аатнннннннн
 тѣ карше акціонарїа вада дннннн
 шнннннннннннннннннннннннн
 3В пѣваннннннннннннннннннн
 снннннннннннннннннннннннн
 „Акціе.“

3) Акціонарїа, снма ке ав дашѣ
 таи тѣлннннннннннннннннннн
 гатннннннннннннннннннннннн
 лнннннннннннннннннннннннн
 ннннннннннннннннннннннннн
 де лнннннннннннннннннннннн
 тѣлнннннннннннннннннннннн
 снннннннннннннннннннннннн
 авъ, аде кѣавъ свъ веде ла пѣнннн
 ан бѣлѣ лѣва кѣавннннннннн
 кѣтнннннннннннннннннннннн
 де таи днннннннннннннннннн
 снннннннннннннннннннннннн
 снннннннннннннннннннннннн

4) Дѣкѣ кошаре Акціонарїа ва авр
 шн алѣа таи тѣлннннннннннн
 ва аве нѣдежде де аатннннннн
 таи тѣлнннннннннннннннннн
 де гѣ орї, де 3-орї, снннннннн
 тѣлнннннннннннннннннннннн
 сннннннннннннннннннннннн
 шн алѣа аатнннннннннннннн
 кѣтнннннннннннннннннннннн
 таи де аврше.

5) Касъ се аврше Акціонарїа
 дннннннннннннннннннннннн
 лор самн, шн сннннннннннннн
 тѣлннннннннннннннннннннн
 авъ оранннннннннннннннннн
 сннннннннннннннннннннннн
 сннннннннннннннннннннннн

нѣтаи аврше аврше свѣа аврше, дѣав
 ке свѣа да де тѣре Акціонарїа снн
 орнннннннннннннннннннннн
 таи де аврше ва снннннннннн
 аврше кѣавнннннннннннннн
 сннннннннннннннннннннннн
 ке нѣав аврше тѣ аврше кѣавнн
 аврше нѣтнннннннннннннннн
 а свѣскрїбнннннннннннннннн
 нннннннннннннннннннннннн
 дннннннннннннннннннннннн
 нннннннннннннннннннннннн
 аврше свѣе вѣснннннннннннн
 сннннннннннннннннннннннн
 таи ннннннннннннннннннннн
 аврше кѣавнннннннннннннн
 рннннннннннннннннннннннн

6) Ассета ва аврше сннннннннн
нннннннннннннннннннннннн



întorcându-se mulți oameni se presupune despre ei, că au cea mai bună ocazie de a împrăști cărțile printre popor. Iar din prințipurile Moldoviei și a Valahiei: Înaltpreașfințiți Părinți Mitropoliți, Arhieri, și alte persoane Bisericești, cum și Domniile lor, preavrednici de titulele sale, Boeri Romani, și Classa lităraților; care tot aceste au a să înțelege și despre Besarabia, și Bucovina. Mădularele Soțietății acestia să vor numi „Acționariu”.

2.) De câte ori să va tipări câtă vreo carte, de atâtea ori fieștecarele acționariu va da în soțietatea aceasta, câte 30 fW sau 36 țvanțegheri în argint. O așa sumă dară să va numi „Acție”.

3.) Acționariul, suma ce au dat-o, mai mult nu o va căpăta în bani gata, ci după ce va eși cartea la lumină, va căpăta în locul ei atâte exemplare, câte sânt de lipsă spre scărițarea împrumutaților bani, însă cărțile acestea, precum să vede la Punctul al 6-lea le va căpăta cu mult mai cu mic prețiu decât ce să vor vinde mai în urmă neprenumerăților, sau nenesubscribenșilor.

4.) Deacă cutare Acționari va pofti a lua mai multe Acții, ori va ave nădejde de a putea vinde mai multe cărți, poate să depună de 2ă ori, de 3i ori, sau și mai de multe ori câte 30. de flo: W sau 36 de țvanțigheri de Argint; și apoi atâtea Acții îș va căștiga. Mai departe:

5.) Ca să se poată Acționariul încredința despre vinderea cărților sale, și scuti de toată primejdia pagubei, toate să înștințează prinprejurul său Prenumerăție, sau și subscribție. Însă aceasta numai atuncea poate să facă, după ce să va da de știre Acționarilor sau ortacilor prețul cărții aceia, carea mai de aproape va eși la lumină: pentru că acum, când dă Acționariul cei 36 de țvanțigheri de la sine, încă nu să poate ști prețul cărții. Apoi numele prenumeraților, și a subscribenșilor acelora, dinpreună cu caracterul lor să va tipări în dar, la călcâiul cărții, spre aducere aminte fundatorilor cabinetului muselor romane. Timpul când poate să se vestească prenumerația sau subscribția, cu o lună, sau 2ă luni mai nainte de eșirea cărții, dinpreună cu prețul cărții eo îl voi face cunoscut tuturor Acționarilor.

6.) Acesta va fi firul cel povă ș. c. l.

Cuprinsul Atheneului întreg

În frunte să prepun precognitele Atheneului în 19 §§, dintră care 5 paragrafuri să văd aci.
După aceia urmează

2-a ceialaltă materie a Atheneului în Articuli împărțită; anume articolul 1 iu este acesta „Ce bunătate nespūsă iaste în țară Craiul, mai marii pământului și legile.” Pe lângă aceia aci vine și cântecul Împăratului, deșchinzându-să Atheneul nostru cu versurile acest în trei limbi: „Doamne ține pre împăratul.” Și: „Rugăciunea pruncilor rumâni umblători în școală” compusă de M. Sinai. Articulul al 2-lea tot aceste rugăciuni pentru împăratul cel ce ne-au dat noă slobozenie a rădica aceasta Soțietate, cuprinde în sine. Articulul al 3-lea cuvintează despre Fridric cel Mare craiul Borusiei. Articulul al 4-lea Despre ogra de sare de la Filițca. Articul al 5-lea câteva **sferte din methologhie ???**. Articul al 6-lea despre Tăiatru. În Articulul al 7-lea Muza noastre cea pătrunsă de bucuria deșchiderei a Inștitutului Biblio-Graficescu să îndeamnă a fi spre petrecerea publicului nostru și pre alaută românească în auzul soțietății întregi răsună versurile următoare precum urmează Gratulație și celelalte. Articulul al 8-lea Despre Dieta Ungarii. Articulul al 9-lea Țânțarii sau precum zic bănățenii musca de la Columbați din Bănatul Timișorii. Articulul al 10-lea Ceva și din lucrurile politicești. Despre unile cete heroice bisericești și mirenești cu o icoană iluminată. Articulul al 11-lea O pătașcă de arcamuri ??? care țântesc spre întrăgita podoabă, curățirea, trupului omenesc, precum și pre unile ramuri de economie. Articulul și Tăișul al 12-lea un prezent de la Atheneu pre sama strenepoților. Cuprinsul acestuia este Historia pre scurt a unor staturi de Moșie ale Monarhieii Austriace. Apoi urmează despre Transivlania. – Scurtă înșirare a întâmplărilor mai vartos bisericești a românilor din Ardeal. – Ardealul scos de sub atărnarea Turcească și pus sub stăpânirea căsii Austriace. Începutul Unirei. – Ramul întâiu României cei ce au trecut la Leagea G-Catholică. Acesta să află aci trimis pre sama D-lui Episcop. – Ramul al 2-lea Rumâniei cei ce să țân de Bisearica răsăritului. – Statul Diețezii neunite din Ardeal. Năditură la scurta înșirare a întâmplărilor Nației românești din Ardeal. Înștanție: prin carea româniei din Ardeal să roagă de Împăratul și Craiul Leopold al 2-lea, ca să facă să se desputernicească Articulul al 6-lea al Dietii de la a. 1744., și să lasă dinapoi drepturile cele ce cândva le-au avut, iară acuma numai la 3 Nații primite sânt de comun tipărită în Cluj în limba lătinească la anul 1791 și acuma de pe lătine pe rumânie întoarsă. Înălțate Împărate! – Acuma în Articuliile următoare prepun Biografiile lui Calvinus și a lui Lutăr. – Despre cutremurul de pământ din **Lagabon???**. Despre de fier. Despre ploae. Neao, grindină, ceate, aburi, nori, și alte fenomene. Despre gârgherițe. Despre pocituri, Strigoi. Despre fugirea și căderea stelelor din ceriu și despre șolomenii. – Despre vihol, fulger, tresnet.

двора трехэтажный или десяти может де садоме дивизиюя преселен
 Лесом ер оа тесе, Лиса, снх тивматте или де сар лотхити
 антви не рога торр. Май тили Анегдоас. Мит, ародите Ари
 титинетт. Кавалова асарор коралтх ртвнетте каре ел асрет
 де вардхт. Унел ртвд талтх ртвд тива сгар ртвдт, или сале
 а локррх ртвд тива ртвд тива сгар ртвдт. Об тав агарне
 ртвд тива сватсаттх ртвд тива Анегдоас с ртвд тива ртвд тива
 об ртвд тива ртвд тива ртвд тива ртвд тива ртвд тива ртвд тива
 Анегдоас каре снат де ливе сар асар тива ртвд тива ртвд тива.

peatra Tresnetului și despre modul de a pute încungiura tresnetul. Despre foamete, Lipsă, scumpătate și despre leacul anului neroditoriu. Mai multe anegdote. Nește probleme Arithmeticești. Cathalogul tuturor cărților rumânești care să află de vândut. Unele întâmplări înprotiva superștiții; și alte lucruri rumânilor foarte folositoare. Să mai adauge, încă și să amestecă în materia Atheneului o icoană de modă după jurnalurile Parizului Illuminată, Cu mai multe iconi Negre care sânt de lipsă spre tâlmăcirea unor obiecturi.



Тышьял ал нэ
Ун Треснаж



дела Агента сь сама сиренежасялор.

Наимате де се не вом аяска де арвакаръ Треснажъ ии, аи свужк, ун Ковнаж, твкоу ии дов; тврот де асклашаре.

Саме! Аша етѣ де хетесеи двав днвввввввввв, коти тинатѣи сьварь
дела омарине де автанжъ ии ла аласа, нѣтай каев дай де се
ва, ариж каре сѣи моакотетѣ лѣколия. Ле тѣпате ори аивори
сателеле, ии аиоти ордентеава аиел корлетѣи крѣшии ии крѣте
зми; арибелетѣи дн голжовѣ ии веретѣи дн сѣс, дн жос, ии тѣе зѣважи
де кнотинъ деле сѣле тай аароав де аиине, де сѣлв се не тинжогитѣ
сѣ пѣн де аиеловѣи, киз ии да а Квѣи, ии аратилеи тѣам тѣе зѣважи,
гандинж кв асѣате аиоате лѣви сиреввѣвѣ, аиоате лѣви днжакитѣ,
аиоате лѣ ай дн дѣтеа; керѣи лѣкхриле, ии дѣритѣвѣле де ариж
дѣиа, дѣрижа, дѣтерижа, дѣолжѣижа, дѣвижжѣи адрнжжѣи ивѣтѣн,
и дѣвѣи, а дѣтерѣи дѣр, а дѣвѣи дѣви; дѣсѣражи дѣвѣриле, крѣай сѣвѣнжѣи,
ии нѣтѣи сѣле дин дѣсинѣжѣи дѣи днжакитѣи, дѣ ире лѣнѣв ка,
сѣи; керѣи ижвѣрѣи нѣдѣлор, а дѣлижнлор сирѣине, ии нѣде тѣи а
нѣдѣи де ундѣи днжѣи сѣвѣле. *) Оваре дѣи вѣи сѣвѣи уна, сѣре дѣи
вѣи аиѣ нѣтай аласа аи днжакитѣи днжѣи сѣре, се иоате кв кв сѣрокѣи
сѣе дин аиѣи аи тинжѣи аиѣи дѣви днжѣи де сѣкажѣи, сѣре нѣ вѣи дѣсинѣ
сѣре сѣт вѣи рѣвѣнде де аи вѣи днжѣи нѣтай аласа: „ сѣе ири,
аиѣна де аиѣи днжѣи Ромѣи сѣе днжѣи днжѣи дѣвѣрижѣи
ии оиѣа дѣвѣрижѣи дѣвѣи? сѣе каре крѣи, сѣиѣкоѣи ии сѣво,
дѣиѣи сѣи днжѣи тѣам аласа? Кѣнж ии ундѣи сѣи днжѣи
аиѣи, ии уиѣе дѣ сѣоѣи тинжогитѣи днжѣи тѣавѣи? Ии сѣи,
рѣи дн дѣвѣрижа сѣе тѣре а нѣтай дѣи, кѣи ии днжѣи сѣ сѣроѣтѣе
дѣвѣри, аиѣоѣи, нѣтѣра, аиѣ, кѣиѣа, днжѣина, дѣа, брѣта, дѣри, дѣи
дѣвѣи крѣи? Кѣи сѣе арѣвѣвѣи дѣвѣри? сѣе кѣвѣа дѣоѣи дѣвѣи
кѣвѣитѣр аи аиѣиѣиѣи, се уиѣвѣи жѣлѣиѣе сѣре дѣвѣи сѣне, кѣи днжѣи
сѣвѣи днжѣи кѣвѣи сѣе вѣвѣи сѣе аиѣи днжѣи и вѣлѣи, се иѣоѣи днжѣи
иѣвѣи уиѣи сѣе сѣоѣи сѣре дѣе аиѣиѣи днжѣи дѣвѣи дѣла нѣи? Кѣи сѣе
лѣтѣ? Кѣи сѣе днжѣи сѣе аиѣиѣи, ии. с. а. дѣе ии рѣсѣнде ла сѣиѣ,
днжѣи вѣвѣи ии аиѣи нѣи; аи дѣвѣи дѣвѣи, сѣе нѣ вѣи, вѣрет нѣи дѣи
сѣиѣе де кѣиѣи сѣвѣриѣи нѣиѣи де аиѣиѣи; сѣре дѣи нѣиѣи, дѣвѣиѣи тѣи
наимате сѣе сѣе сѣе пѣн де аиѣи тай аароав, аиѣи тѣе аиѣиѣи дѣе лѣкхриле,
ле сѣе днжѣи дѣвѣиѣи. сѣе вѣиѣи сѣе иѣтеиѣи сѣе сѣиѣиѣи тѣе, ии
аиѣ ии рѣвѣаре, ии дѣиѣиѣи кѣиѣи днжѣи тѣавѣиѣи нѣиѣиѣи тѣе,
сѣе кѣиѣиѣиѣи, кѣи ии аиѣи кѣиѣи кѣиѣиѣиѣи дѣиѣи сѣе да аиѣиѣи
аиѣи нѣиѣи сѣиѣиѣи дѣиѣиѣиѣи лѣиѣиѣиѣи аиѣиѣиѣи кѣиѣи дѣе сѣи,
днжѣи иѣиѣи кѣи днжѣиѣиѣи ии аиѣиѣиѣиѣи лѣиѣиѣиѣи ии рѣи
тѣиѣиѣи сѣе сѣе кѣиѣиѣи днжѣиѣиѣи тай дѣе сѣе, днжѣи аиѣиѣиѣиѣи
аиѣиѣиѣи

Дѣиѣи аиѣиѣиѣи тай дѣе сѣе тай аиѣиѣиѣиѣи днжѣиѣиѣиѣи днжѣиѣиѣиѣиѣи

Articolul

și

Tăișul al 12-lea

Un Presentu

de la Atheneu pe sama strenepoților.

Nainte de ce ne vom apuca de arătarea Presentului, am să zic

un cuvântu, măcar și doă; mă rog de ascultare:

Oame! Așa ești de hemesit după învățaturi, cât mintea-ți sboară de la o margine de pământu până la alta, numai ca să dai de ceva, prin care se-ți molcomești lăcomia. De multe ori amăsuri stelele, și tot firmamentul ți-l corlești cruciș și curmeziș; pribegești în goliciunea universului în sus, în jos, și te zăuiți de cunoștințele cele mai aproape de tine, de celea ce nemijlocit să țân de piele-ți, chiar și de a căsii, și familiei tale te zăuiți, gândind că aceste toate le-ai strebătut, toate le-ai înghițit, toate le ai în deget; cerci locurile, și raritățile de prin Asia, Africa, America, Polinezia; Pătrunzi adâncurile pământului, a Peșterilor, a Oțianului; desfaci petrile, crepi stâncii și nu știi cele din vecinătate-ți, din Patrie-ți, de pre lângă casă-ți; Cerci Izvorul națiilor, a Religiiilor streine, și nu le știi a nației de unde-ți tragi sângele. *) [*) Aici precepu numai pre cei mai puțin procopsiți întru învățaturi] Oare de-ți voi spune una, oare de-ți voi pune numai aceasta puțintică întrebare, ce poate că cu focul cel dintâiu al minții tale o vei ținea de bacatel, oare nu vei roșii? Oare ce-m vei răspunde de te voi întreba numai aceasta: „Ce e pricina de aparte dintră Români să închină Bisearicii răsăritului și o alta Bisearicii Apusului?, Sub care Craiu, episcopu și povățuitoriu s-au întâmplat aceasta? Când și unde s-au întâmplat; și cine au fost mijlocitoriu întâmplării? Și iarăș în fabrica cea mare a naturii, cum și din ce să formeaze aburii, ploaia, negura, apa, ciața, grindina, roa, bruma, norii, vânturile? Cum să pregătește fulgerul? Ce e cauza groaznicului cutremur al pământului, ce urmări jelnice trage după sine, cum își bat învățații capul să găscă ceva leac înprotiva lui, ce proiectează unii să facem spre de a-l putea îndepărta de la noi? Cum este lumea? Cum să întorce pământul, ș. c. l.? De știi răspunde la ceștea, învață-ne și pre noi; au deacă nu poți, seau nu vrei, barem nu ne dezbate de cătră pofta noastre de a învăța; iară de nu știi, învață mai nainte celea ce să țân de tine mai aproape, apoi te apucă de lucrurile mai îndepărtate. Deacă vrei să urmezi sfatului meu, și ai și răbdare, și dragoste cătră întâmplările Nației tale, ascultă-mă, că și până când cu ajutorul lui D-zeu să va da afară prin noi toate patru tomurile Historiei lui Samuil Clain de Sad, dinpreună cu diploamele și privileghiile lătinești și românești ce să cuprind într-însele mai pre larg, în articolul

acesta îți voi povesti, ce încă până aci de când ești n-ai mai auzit.

Ci cu tine Române! Omul anevoe să poate înțelege, că îndată cauți la relighia vorbitorului, și de afli că cel ce vorbește, nu e de o leage cu tine, deloc îți tragi încredințământul de cătră el, îl ții interesant, gândind că nu poate fi cu tine de o păreare. Lasă-te de năravul acesta, și caută numai la aceia, oare acela, este cu tine de o Nație, au ba? Și crede, că ori de ce lege e, sângele nu să face apă.

Mărturisescu: că când mă apucă de acestea, când mă sufulc la înșirarea faptelor a Nației acestia, mă cam fiorezu, pentru că uneori înpletindu-să între ele și Relighia, să stârnește ceva gâdălare neplăcută, și nu să poate ferii omul să nu să atingă și de părțile acele, care sânt mai gingașă, care măcar cât de mereoași să apipie, nu e cu putințe să nu usture. Nu e lucru în lume mai critic decât Relighia. De poți face, ferește-te, și numai la Relighia cuiva nici cu gluma, nici întru adins nu dârni. Toate poate omul mai curând suferi afară de hula înprotiva legii, și încă și a părinților săi. Acestea sânt cuvintele răvnitoriului Român Dimitrie Vaida de Mosmezö: „Precum nimica nu are omul mai de mare preți, decât credința, de la care atărnă mântuirea sufletului, nu iaste nimic mai jingaș lucru, decât a să atinge, și a vătăma credința cuiva, pentru care mai tare decât ori pentru ce să întărâtă, și pentru a căriaapărare totdeuna s-au aflat, carii și sângele a și-l vărsa, și moarte a răbda au fost gata.” Și foarte bine zice, că deacă începe unul a fii gonitoriu cu hulirea legii celuialaltu, îndată fuge acela de el, și nici cuvintele cele dintăiu cele slobode cu întâia căscătură a gurii nu i le ascultă. Ce pună-să numai hulitoriul în pelea celui hulit să vadă cât de drag i-a fi lui de el, să vadă cum i-ar cădea lui de i s-ar măsura și lui cu acea măsură. Și aceia au fost cea mai mare nenorocire întră rumâni că până aci nu s-au pre tare băgat în samă aceasta observație, ci unii pre alții cu cea mai mare flacărare și pornire să numeu șișmatici și unituș Ș.C.L. Pacea fraților pacea, împrumutata înțelegere și harmonia!! Aceste sânt brațele prin care vom putea strebate pretutindenea!!! Că aceia ca să fie toți de obște, noi carii trăim astezi cubunăseamă nu vom ajunge.

Eo întru înșirarea mea aceia m-am pus de gând, ca așa să mă port, și așa de neinteresant să fiu, ca când nu m-aș ținea nici de una parte, ca când aș fi strein; și pentru aceia eo numai întâmplările așa precum au fost le voi aduce înainte, iar oare curs-or acele pre bună au pre re cale, judece cui îi place, și care are minte cătră așa ceva, și care nu bagă în socotințe zicala aceasta ungurească: „Szólj igazat be török a fejed. [Szólj igazat, betörök a fejed.] = Spune adevărul că ți să va sparge capul.” Pre scurt eo după subțirea mea putere poftescu a folosi la amândoo părțile, și pre toți fără de a privi spre

una au spre altă lege a-i iubi, și tuturora a le pofți bine, deoarece sântem rudeni laolaltă. Eu vreu să-m cetească cărțile cu dragoste și bucurie unitul tocma ca și neunitul, și neunitul tocma ca unitul. Potem noi întru

dobândirea fericirii de comun să ne înțelegem și spatele să ni le dăm, și umerii să ni-i răzimăm laolaltă măcar de nu sântem de o credințe. Așa fac și alte Nații, și să fericescu.

Presentul acesta mi-ar fi voia a-l începe de la o **inștanție (iștanție) vestită...???** împăratului Leopold al 2-lea la a. 1791. în numele Nației românești din Ardeal, și în numele Clerului în limba lătină dată, carea multă spargere de capu au câștigat la unii nepărtinitori ai Nației noastre. Aceasta iștanție să vede că o apăra protopopul Petru Maior de Dicio-Sânmartin, și și alți Istorici românești, când au alcătuit Istoriile sale; ma ce e mai mult aceasta Inștanție să vede că fu luată de unii rumâni învățați, în loc de fir îndreptătoriu întru de ducerea faptelor a Românilor. În Inștanție să cuprindu pre scurt toate valorile Nației românești în trebuința mai vârtos a religiei, din tipăriturile cele vechiu, până în timpurile noastre; și să deduc în ea drepturile cele Cardinale, ce pot avea Români din Ardeal; mai pre urmă să aștern înaintea Împăratului poftele Românilor. Însă deoarece zisa Inștanție să zidește pre temeurile istoricești, așa cât cine mai nainte nu știe Istoria Românilor din Ardeal, nu poate din destul, și ușor strebate la înțelesul cuprinsului din Inștanție: drept aceia mă voi apuca mai întiu de sinoptica înșirare a întâmplărilor Românilor din zisa țară și apoi voi așterne publicului acea Inștanție vestită în limba românească și poate că cu vreme și în limba lătinească. Întru înșirarea faptelor acestora, de la locul acela, unde să începe Istoria cu cuvintele aceste: “Scurtă înșirare a întâmplărilor mai vârtos bisericești a nației românești din Ardeal.” mai până la Episcopia lu Bab, mai vârtos m-am ajutorat cu Tomul al 4-lea din manuscriptul Historiei lui Samuil Clain de la Sad. Pentru aceia de am putut folosi ceva luminării neamului cu acestu articol, mai cu samă laude-se, cinstească-se, și tămâieze-se țărâna Bărbatului acestuia; căci eo nu voescu a-mi însuși ostenelele altora, seau am agonisit păcat de moarte, lăudându-mă cu înoptările cele multe, ce le-au petrecut Clain, când au alcătuit acea Istorie. Corlit-am pre lângă aceia și în alte cărți, așa cât unele locuri, acuma mai întâiu prin mine sânt pusă în rând istoricescu, și scoasă la lume. Izvoarele din care am mai golit, sânt: 1.) Historia Statuum hereditariorum Monarchiae Austriacae Epitome. Posonii 1796. 2.) Ortus ex progressus Variarum in Dacia Gentium. 3.) Palma. Notitia rerum hungaricarum. Tyrnaviae a 1775. 4.) Magyar Ország Historiája. Debreczen 1812. 5.) Poemation de 2a Legione Valachica. M. Varadini 1830. 6.) Cuvântări în cinstea Exelenției sale Babb Episcopului. Tipărite la a. 1813. 7.) Complexus Nationum habitarum. N. Enyedini 1833. 8.) **Az Istentül Eüldetett Zérfiu.** Kolosváron 1831. 9.) Tristă Predică 1830.

10. Supplex libellus Valachorum Transilvaniae. Claudio
1791. 11.) Neue Notizen für Nobelen. 12.) Yocne
Schmuck an dem Haupt Maior ge Doro-Schmuck,
Mün für a 1870. 13.) Yocne memastu icndru, in
Schmuck.

10.) *Supplex Libellus Valachorum Transilvaniae*. Claudiopoli 1791. 11.) Nește locuri din Novele. 12.) Unele înșămări a lui Pătru Maior de Dicio-Sănmărtin din a 1813. 13.) Unele șematismuri, și înșămări.

Deva spozg p... ad p... ac... p... 1987

1) ... 2) ... 3) ... 4) ... 5) ... 6) ... 7) ... 8) ... 9) ... 10) ...

... 11) ... 12) ... 13) ... 14) ... 15) ... 16) ... 17) ... 18) ... 19) ... 20) ...



De la foaia întâiu au rămas afară aceste rânduri

(∞) 3a) cum că pânea azimă este destulă materie a cinei D-lui, și a jertvii Liturghiei nu ne îndoim.
4a) creadem, cum că D-hul Sf-nt este a treia fațe în Tr-țe de la Tatăl, și de la Fiul purcede. Și primim, mărturisim, și creadem toate celealalte, care sfânta maică bisearică romano-catolică primește, mărturisește și crede”.

După această mărturisire trei au cerut de la înălțatul împărat

1.) ca pe Preoți și pe călugării cei de leagea grecească să-i facă părtaș aceloraș priveleghiuri, și scutițe, care le au nu numai preoții Ro.-catholici, cii și Arianii, Lutăranii, și Calvinii.

2.) ca în fiește ce sat în care iaste preot, să aibă bisearica casă preoțască, ca să nu caute preotului în casă străină, seau în loc străin a lăcui. a 3-a) ca toată

Артаваксос де сьв апарнарь архидяко, или ист смъ
Симеонъ иереи Александрии,

Иерусалимъ Униерей.

Акхима съ дическ опоз имъ дикствитав периодъ д. Ардува, или дн
грабингда айввзотмствалви дврий поасице; или дн дивинада Рели-
ици Каволюетзи. Сизъ гасанъ теовъ свасов Ардува лви Леовод 12, или
Релии Каволюкъ дическ авъ таи дншарама. тв де келавни въвуре
алви Леовод ав фрот а дншаври лви Каволюкъ; дн каре ороасе въ
дескостуциме десабрагизави Каволюкъ де авици а конателви Сие,
Фран Алар тлаи съ фротосъ.

Дяав Варлат дн тинлокъа гоанелор каре де дншарама таи
наиматъ ав уртам дн скамнел Митрополиескй Сеофрил. Акхима
акседера тв таи таре дншарборе кьт въвдв дншавревкъ лви Каво-
лакъ дн Ардува а къ свзичт кът къ дикствитавриме акседатени въ
къбине свле ооратие, каре св дн де реллииме твме таи авирите
дншаръ; реллиа Каволюкъ ав дншаври уртваоци авъ, аша даръ Каво-
ликъ нарора ававити тезде аржимика. Дншар акседеръ ав дншар
нхти дншавраствави Сеофрилме романилор имъ аве реллией роман-
нелъ дн Ардува, или дншавраствави брандаи таи уртва словози
ури даръ окрисоаре кьт къ романи де севоучи къ врео авре
дншавре ч авити тезде дншаръ, каре ерав лви Каволюкъ, каре ав
нв. Ававраав, унишаръ, св авдв авав скваиръ, каре ав кредитосий
мелъ къ каре сввор чни. Сеофрил ури дншар де вестие лквурлей а
акседеръ, дншар дншаравр ававраствави Гедуйа Баронъ парохъ ави лви
шмисавъ дншар ававраствави дн лви ави Сеофрилие или дншар
дн а твдъ. Солоу таре ла Авлаград ла Митрополие, св дншавре ури
таре унией, или дншавре свъ имъ авити килегави дедъ авав
саша де Клавалие.

» Лви Сеофрил къ мила ави Ризъ. Еванкоавъ Бибрици романетъ
дншар Ардува, или дншаври дншар унией лви дншавратие, или шит
» килега акседер Бибрици лви авити ури дншавраствави ававраствави
» ававраствави, къбине св къбине, кьт къ дншавре лви ави дншар
» реллие, кьт ав авав Солоу таре ла Авлаград, къ о инитъ ав авав
» ававне дншавраствави дншаври авити Маври Бибрици Романо-Каво-
» ликетзи, или каре свне ури къ ав, шоватие авеле ~~Дншар~~ дншар
» авити дншавраствави, или кьт дншар, каре ав ававраствави, ав ававраствави
» авити, или ав кьт дншар. Или таи дншаври авити авити авав
» ававраствави, дншар каре ав авав авити дншавревкви. 1) Кьт авити кът
къ таи дншар Романа еше какъ авити ававраствави Бибрика ави Авъ,
каре авити ававраствави лви еше авити Авити. 2) Ававраствави, кьт къ
авити де Авъ скамнелъ авити дншавревкви, или авити де ав ававраствави
авити авити, ав авити лви еше, дншар авити авити авити авити
дншар авити авити авити, св авити, или св авити авити. 3) Авити авити
авити

авити

Ardealul scos de sub atârnaarea turcească, și pus sub stepânirea căsii Austriace.

Începutul Unirei.

Acuma să începe o noă și însămnată Perioadă în Ardeal, și în privința așăzământului țării noastre; și în privința Religiei catholicești. Din ceasul ce să supusă Ardealul lui Leopold Iiu, și Religia catholică începu a să mai întrarma. Cea de chepetânie năzuire a lui Leopold au fost a întării leagea catholică; în care propus cu descoperirile Thesaurariului catholic de atunci a contelui Stefan Ator (?) mult să folosea.

După Varlam în mijlocul goanelor care le înșirarăm mai nainte au urmat în scaunul Mitropolicescu Theofil. Acuma aceia era cea mai mare întrăbare cum să să întărească leagea catholică în Ardeal? Că să zicea cum că diregătoriile aceia oameni să cuvine să le poarte, care să țân de religiile ceale mai lățite în țară; religia catholică puțini următori avea; așadară catholicii n-ar fi putut merge pre nimica. Întru aceia fură așternute Împăratului greotățile românilor și ale religiei românești din Ardeal, și Împăratul vrând a-i mai ușura slobozi prin țară o scrisoare cum că românii de se vor unii cu vreo leage din ceale 4 primite în țară, care erau leagea catholică, calvină, lutărană, unitară, să aibă acelea scutiri, care au credincioșii legii cu care să vor unii. Theofil prinzând de veste lucrului acestuia, din îndreptarea paterului Iezuit Baroni parohului lătinescu din Bălgrad adunând în luna lui februarieși în martie în a. 1697 sobor mare la Bălgrad la Mitropolie, să învoi spre primirea unirei, și în numele său și a tot clerului dedu aceasta declarație.

„Noi Theofil cu mila lui D-zeu Episcopul Bisearicii românești din Ardeal, și din părțile țerii ungurești lui înpreunate, și tot clerul aceiași Bisearici lăsăm pomenire prin scrisoarea aceasta, tuturor, căroră să cuvine, cum că în trecuta lună a lui februar, când am avut Sobor mare la Belgrad, cu o inimă am așăzat, ca să ne întoarcem în sânul Sfintei Maicii Bisearici Romano-Catholicești, și iarăș să ne unim cu ea, toate acele primindu-le, mărturisându-le, și crezându-le, care ea le primeaște, le mărturiseaște, și le creade. Și mai întâiu mărturisim acele patru puncturi, în care până acum ne-am împărăcheat: 1a) cunoaștem cum că Papa de la Roma este cap văzut a toată Bisearica lui XC, carea peste toată lumea este lățită. 2a) Mărturisim, cum că afară de ceriu scaunul celor fericiți, și afară de iad temnița celor osândiți, al treilea loc este, în care sufletele cele ce încă nu sânt curățite, să țân, și să curățescu. 3a) cum că pânea azimă este destulă materie a cinei D-lui, și a jertvii Liturghiei nu ne îndoim. 4a) creadem, cum că D-hul Sf-nt este a treia fațe în Tr-țe de la Tatăl, și de la Fiul purcede. Și primim, mărturisim, și creadem toate celealalte, care sfânta maică bisearică romano-catholică primește, mărturisește și crede”.

După această mărturisire trei au cerut de la înălțatul împărat

1.) ca pe Preoți și pe călugării cei de leagea grecească să-i facă părtaș aceloraș privelegiuri, și scutițe, care le au nu numai preoții Ro.-catholici, cii și Arianii, Lutăranii, și Calvinii.

2.) ca în fiește ce sat în care iaste preot, să aibă bisearica casă preoțască, ca să nu caute preotului în casă străină, seau în loc străin a lăcui. a 3-a) ca toată

Ваша, ии рондвизала арозимор соборіе да епископа, ии нийи де ко
ламиптнй ах дроста аи нв акема. "

"Драв ареска ашт сав ісквлиці:" ной, адежъ цей тай починае нз
"Особриа епископскн, ии князъ свои дела арт знаменн. рта
артст авом дросте къ степеніе не врет, ии в теле тай е
поменитие аи нка хри не рндаторв знаиновъ чинелити нлвд
ринше Павла Барони Плеванья Бесвргий Романо-каволицет
Белградъ ави, рнаръ оквудъ локрв Крединаъ, ии шврие ко тма
ноасире нвт ісквлиці, ии къ асвтавртв епископскв, ии
асовоурачй арт дростврий. Дата ро Белград 1674, зуме 21 Мар
Особриа епископскн
ии свои князъ "

Nos Theophilus Dei gratia Ecclesiae Valachicae in Transylvania,
partibusque Ungariae eidem annexis Episcopus. & universus ejus
Ecclesiae Clerus memoriae commendamus tenore praesentium, qui
expedit universis, quod cum elapso Februarii Albae Juliae generalis
Synodus celebraretur, unanimi consensu conclusimus, nos redire in
micum sanctae Matris Ecclesiae Romano-Catholicae, eidemque reu
re, ea omnia admitentes, profitentes, ac credentes, quae illa admit
profitetur, ac credit. Atque imprimis illa quatuor puncta, in qu
bus haecenus differimus profiteremur:

1. Agnoscamus Romanum pontificem totius Ecclesiae Christi per om
diffusae caput esse visibile.

2. Profitemur praeter coelum, sedem beatorum, ac infernum, carce
rem damnatorum; tertium dari locum, in quo animae nondum expiatae
detinentur, ac purificantur.

3. Panem Azymum sufficientem materiam coenae Dominicae, ac
sacrificii Missae, seu liturgiae non dubitamus.

4. Spiritum Sanctum tertiam in Trinitate personam a Patre Filio
procedere credimus, ac reliqua omnia admitimus, profitemur, ac cre
mus, quae sancta mater Ecclesia Romano-Catholica admittit, profi
temur, ac credit. Praemissa Fidei professione tria vicissim Sacra
sima Caesarea, Regiaeque Majestate postularunt. "I Illi Sacer
dotes, & ritus ~~Græci~~ Græci Monachos eorundem privilegiorum,
juriun participes faceret, quibus iam gaudent non solum Sacerdotes
Romano-Catholici, sed etiam Ariani, Lutherani, Calviniani. Sicut in qu
libet pago, in quo Barochus est, domum habeat Ecclesia Barochi alem
ne in aliene domo aut fundo cogatur Barochus habitare. ut ad
quarta dependentia, et dispositio Barochorum sit penes Episcopum
et nullomodo penes seculares, ut haecenus." Quibus demum
in iudicium subscripserunt:

"Nos inquam praenominati Theophilus Episcopus, ac Clerus
universus hac a sua Sacratissima Caesarea Regiaeque Majestati
humillime hic prostralamus, ac ad praementionata puncta obli
nus coram A. S. Paulo Saranyi Ecclesiae Romano-Catholicae
Abbe Judo Clebano. In cujus rei fidem ac robur manu nostra subscrip

turma, și rânduiala preoților să fie la Episcop, și nicidecum la mireani au fost până acuma.”

După aceste așea s-au iscălit: „Noi, adecă cei mai nainte numiți Theofil Episcopul, și clerul tot de la preînaltul Împărat aceastea acum foarte cu smerenie le cearem, și lea cele mai sus pomenite puncturi ne îndatorăm înaintea cinstului părinte Pavel Baroni Pleibanul Besearicii Romano-Catholicești a Belgradului, întru a căruia lucru credințe, și tărie cu mânilor noastre ne-am iscălit, și cu peceata cea Episcopescă, și cu a soborului am întărit. Dat în Belgrad 1697, zile 21 Martie.

Theofil Episcopul

și tot clerul”

Nos Theophilus Dei gratia Ecclesiae Valachicae in Transylvania, partibusque Ungariae eidem annexis Episcopus. & universus eiusdem Ecclesiae Clerus memoriae commendamus tenore praesentium, quibus expedit universis, quod cum elapso Februario Albae Juliae generale Synodum celebrarem, unanimi consensu conclusimus, nos redire in gremium sanctae Matris Ecclesiae Romano-Catholicae, eidemque reunire, ea omnia admitentes, profitentes, ac credentes, quae illa admittit, profitetur, ac credit. Atque imprimis illa quatuor [sic!] puncta in quibus hactenus dissensimus profitemur:

1. Angnoscimus [sic!] Romanum pontificem totius Ecclesiae Christi per orbem diffusae caput esse visibile.

2. Profitemur praeter coelum, sedem Beatorum, ac infernum, carcerem damnatorum; tertium dari locum, in quo animae nondum expiatae detinentur, ac porificantur [sic!].

3. Panem Azymam sufficientem materiam coenae Dominicae, ac Sacrificii Missae. seu liturgiae non dubitamus.

4. Spiritum Sanctum tertiam in Trinitate personam a Patre Filioque procedere credimus, ac reliqua omnia admittimus, profitemur, ac credimus, quae sancta mater Ecclesia Romano-Catholica admittit, profitemur [sic!], accredit. Praemissa Fidei professione tria vicissim [a] Sacratissima Caesarea Regiaque Majestate postularunt. „ I Ut Sacerdotes, & ritus Graeci Monachos eorundem [sic!] privilegiorum, et jurium participes faceret, quibus iam gaudent non solum Sacerdotes Romano-Catholici, sed etiam Ariani, Lutherani, Calviniani. 2o ut in quolibet pago, in quo Parochus est, domum habeat Ecclesia Parochialem, ne in aliena domo aut fundo cogatur Parochus habitare. ut adaequata dependentia, et dispositio Parochorum sit penes Episcopum et nullomodo penes seculares [sic!], ut hactenus.” Quibus demum hunc in modum subscripserunt:

„Nos inquam praenominati Theophilus Episcopus, ac Clerus universus haec a Sua Sacratissima Caesarea Regiaque Majestate humillime hic postulamus, ac ad praementionata puncta obligamus coram R. P. Paulo Baranyi Ecclesiae Romano-Catholicae Albae Iuliae Plebano. In cuius rei fidem ac robur manu nostra

subscriptimus, et tum Episcopali, tum universitatis Sigillo communivimus.

Datum Albae-Iuliae 1697 die 21a Martii. Theophilus Episcopus ac Clerus universus.”

Aci fu timpul în care să dezghinară Rumânii deolaltă în doă laturi. Noi încă de-aci nainte Historia noastre în doă Ramuri o împărțim. În Ramul dintâiu vom cuvânta despre rumânii, carii au trecut la leagea catholică a Scăpătatului, carii altminterlea să numesc Greco-catholici seu uniți. În Ramul al 2-lea despre Românii cei ce să țân de Besearca Răsăritului, adecă precum se zice deobște de leagea cea veche.

Ramul întâiu.

Românii cei ce au trecut la leagea Greco-catholică, adecă carii s-au unit în credințe cu Bisearca Scăpătatului.

Theofil

1-iul Episcopu românescu

în Ardeal.

În forma aceasta făcut patărul Barani mărturisirea unirei cu Bisearca Romei în limba lătinească. Care limbă Theofil nu o înțelegea, în carea nu să știe din ce pricină n-au dat Barani Episcopului titlă de Mitropolitu, și de Arhiepiscopu. După ce aceia scrisoare să iscăli numele Episcopului și a tot clerului se trimisă la Împăratul Leopold. Acestu împărat în 14 Aprilie la a. 1698 au dat scrisoare cum că preoții Românești acelea privilegii vor avea, care are Relighia cu care să vor uni, iară de nu să vor unii nici cu una vor rămânea precum au fost până aci. Nainte de a să întări de Împăratul acea mărturisire Theofil au în luna lui Iunie a. 1698 au murit; și din aceasta cauze unii nu-l pun în rândul Episcopilor uniți; noi totuș, carii ne-am îndătinat cugetul omului, și voința cea hotărâtă, iar nu formălitățile celea din afară a le luva în socotințe, îl punem în fruntea catalogului a Episcopilor uniți, și de la dânsul începem numărul lor în Ardeal.

Athanasie Anghial de Csügöd.

al 2-lea Episcop unitu ψ

[ψ și al preainaltului stat (?) dinlăuntru ...escu actual consiliariu]

În locul lui Theofil la a. 1699 au urmat Athanasie, nobilul din Ciugudu de lângă Bălgrad, carele mergând în București s-au sfințit Episcopu de Mitropolitul Bucureștilor. După ce ajunsă acasă Athanasie din București, au iscusit multe împărăcheri. Unii să nevoiau a trage pre rumâni cătră Bisearca Apusului, alții cătră celelalte Religii legiuite din Ardeal. În anul 1699 în 16 februarie au eșit o diploamă, în carea să poruncește, ca clerul și Bisearicile cu relighia Scăpătatului unite, tocma acelea slobozenii să aibă, care le are Bisearca lătinească catholică; preoții să nu să trecteză ca iobagi, și să nu să ceară de la ei dări coloniale. Diploama aceasta s-au cetit și în Dieta țerii, ce s-au ținut în 8 Septemvrie a. 1699. Tot în acest an: 1699. în 6 Avgust au mai eșit o diploamă de un înțeles cu cea de la a 1698. Crăescul Gubernium au așezat ca să se trimită prin sate comisari, crăești carii să întrebe pre gloteni cu care lege vreau a să unii, și carii vreau a rămânea în starea de mai nainte, pe lângă aceia în 26 Septemvrie 1699. din Gubernium au eșit o arânduială 7. Articuli cuprinzătoare: 1-iu ca în satele cele mari numai doi

царь думаете твоя нхмай кляв чюд Проста оборие. а 2^е вавдикомий
 романескый нхмай претей вудный оборие слово аи ирвотри ии
 тежард алед наинте де ай преоций свей чинв дсашиворе на ка
 сворие де фраув преоций де вайсковак ледий алед аритим
 каре сав чинити Романи. За Неавонд романий ниги аско
 Фримтоий преоций свей дведи чн скоалеле ледий алед, кз каре са
 чинити. А^е Преоций карий нав попор де анни словози, шиде
 ав ~~Мотши~~ чинв се вратт попор св вавдиком дин пошмале сале,
 рв чин се ав тошии авнв ла авт вретс св вавдиком чн танв
 5^е Преоций пре кот сед лалай преоций дин амале ледий нхмай дсашив
 танаврине десеривитий св нх ории дндупотояий ада Длор де
 танни дсашив. 6^е Лева преи се ва преоци в Романескый, асела
 чндсашив, кареле ав шиде преоций ледий, кз каре сав чинити, царь
 се вор рвтант. ~~Фримтоий~~ де тай наинте, свей ждече катан
 вичи. 7^е вайсковакши шиде преоци в Романескый св пре аорчн
 стд, ка аорчнеленна аша св о фраув, пре кот обрае авчув кз кар
 сав чинити. 8^е а 1699 дн 30 вайсавбрис Анаксие дин чндсашив
 паиерхви Багани ав адчнати чн собор дин карва ~~авотшав~~
 шиде даи аротсешаври дн аротсешав ариавкшнлор ~~авчув~~
 вв ей нх аритескый пре алази коллсашн, фрив нхмай пре алед,
 ре вор фри де дтаврашн, ав де Архлеансковак дела сврнго
 де алашн, де аколо нхчи аритим, шиде скале ав де келерав
 алед, вв романий нх вртв де алаш чинхмай де Релгия роман
 ваволикв авлмай. 9^е дн ав алед авчнн дн дтаврашн, кот
 чини пре романий кляв кз сша, кляв кз орв авчнн дн дтаврашн
 саре аритим ледий авчнн, дин каре тглате кз вв ширн дтавр
 шиде ваволий дндуп св вор ахнв нате, дн 19 Декетври а 1701
 дн Авдн дела каре сав докчнши канитент пре романий св жн
 ваволий ай дсашив, чн свей авчн дн словодалор вое ав чини
 каре ледн ле алашлор, сав авчнн пре кот ав аротсешав авчнн
 дн ачнн 1700 дн лта май савсавбрис сав адчнати на Волград
 Бор таче, каре днд асрив чн манифрестав св дклерв авчн чини
 шиде дн кои свей авчнв Романо-ваволикв. дн клявнн манифрестав
 авчнн асешав вавннше св авчнн: асешн манифрестав ално савр
 авчнн савр авчнн тннн но асаре, шиде авчнн, шиде авчнн авчнн
 но асаре, а вавраделнн, шиде авчнн но асаре дн дннннн дн
 град ачнн 1700. Декетври дн 19. Чинн ав аротсешав авчнн свей
 шиде нх св авчнн. Пре врет вавчн пре кот св вете дн Проста колл
 вайсковакши Анаксие дела а. 1701.:

С шиде
 Кашн

Станова клеролий дин вайсковакши асешав, ав аротсешав, пре кот
св вете дн асешав манифрестав.

Проста	Данил	дела	Злия,	каре	авчн	сине	преоций	20.
Проста	Васдор	дела	Криний	-	-	-	-	20.
Проста	Гавриил	дела	Бисстра	-	-	-	-	15.
Проста	Павла	дела	Винтий	-	-	-	-	24.
Проста	Иван	дела	Кинидсарв	-	-	-	-	50.
Проста	Георгии	дела	Лавро	-	-	-	-	35.

iară în ceale mici numai câtă unu Preot să fie. a 2-a vlădicului românesc numai pre cei vrednici să fie slobod a-i preoți și pentru aceia nainte de a-i preoți să se țină ispitire la care să fie de față preoții de episcopul legii aceia primit [cu?] care s-au unit Români. 3-a Neavând românii nicio se[coală?] fiitorii preoți să se învețe în scoalele legii aceia, cu care s-au unit. 4-a Preoții carii n-au popor de sânt slobodi, și [de?/dacă?] au moșii până ce vor avea poporsă trăiască din moșiile sale; [ia]răcei ce n-au moșii până la acea vreme să trăiască în mânăs[tiri?]. 5-a Preoții precum ceialalți preoți din alte legi numai de pre [pă]mânturile besericești să nu fie îndătoriți a da D-lor de [pă]mânt dejmă. 6-a De va greși ceva preotul Românesc, acela [???] un și judecată să aibă, carele au și preoții legii, cu carea s-au unit, iară [cei?] ce vor rămânea în starea de mai nainte, să se judece ca mai [în]tâiu. 7-a Episcopului și preoților Românești să pre porun[ce]ște, ca afurisenia așa să o facă, precum o face leagea cu car[e] s-au unit. În a. 1699 în 30 Septemvrie Athanasie din îndemn[ul] paterului Barani au adunat un sobor din câțva protopo[pi] și au dat protestație înprotiva articulilor acestora, zicând că ei nu primescu pre alți comisari, fără numai pre aceia [ca]re vor fi de Împăratul, au de Arhiepiscopul de la Strigo[m?] de atunci, de acolo nici(?) trimiși, și cu o cale au declarat aceia, că Români nu vreau de alta ci numai de Relighia roman[o-]catholică a să lipi. Întru aceia arătându-să împăratului, [cui?] uni pre rumâni cât cu sila, cât cu făgăduința îi îndeamnă[ă] spre primirea legii Apusului, din care multe rezvretiri întră[?] și răutăți în țară să vor putea naște, în 12 Dechemvrie a. 1700 în Ardeal de la curte s-au poruncit ca nimenea pre Români să nu [cu]teză a-i dezmânta, ci să-i leasă în sloboda lor voe a să unii c[u] care lege le place lor, sau arămână precum au fost până aici. În anul 1700 în luna lui septemvrie s-au adunat la Bolgrad [so]bor mare, care dând afară un manifestu să decleră a fi uni[t] și încopceat cu leagea Romano-catholică. În capătul manifestului acestea cuvinte să afluă: acest manifestu al nostru cu scrisoarea mâinii noastre, și cu pecețile, și a monăstirii noastre, a Bălgradului, și ale noastre îl întărim în B[ăl]grad anul 1700 Dechemvrie în 12. Cine au fost anume subscrișii nu să află. Pre vremea aceia precum să vede în Protocolul Episcopului Athanasie de la a. 1701:

Statol clerului din Episcopatul acesta, au fost, precum să vede în aceasta Tabelă.

Protopopul Danil de la Ilia, carele avea sub sine preoți 20.

Protop. Theodor de la Crișiu _____ 20.

Protop. Gavril de la Bistra _____ 15.

Protop. Toma de la Vinți _____ 24.

Protop. Ioan de la Hinadoară _____ 50.

Protop. Gheorghie de la Hațeg _____ 35.

Latul 164

Протои.	Никона	дела	Шедимъ	---	---	---	---	35.
Протои.	Петръ	дела	Дав	---	---	---	---	30.
Протои.	Василіе	дела	Армені	---	---	---	---	39
Протои.	Савва	дела	Селунге	---	---	---	---	15
Протои.	Петръ	дела	Сидиъ	---	---	---	---	33.
Протои.	Махум	дела	Алус	---	---	---	---	27.
Протои.	Савеніи	дела	Влѣтѣ	---	---	---	---	46.
Протои.	Пагъ	дела	Безубоу	---	---	---	---	54.
Протои.	Василіе	дела	Брашов	---	---	---	---	25.
Протои.	Клементъ	дела	Харонсен	---	---	---	---	13.
Протои.	Василіе	дела	Калбор	---	---	---	---	38.
Протои.	Аарон	дела	Врхкигва	---	---	---	---	24.
Протои.	Иоаннъ	дела	Варшви	---	---	---	---	-9.
Протои.	Георгіе	дела	Владъ	---	---	---	---	40.
Протои.	Василіе	де сѣо	Позори	---	---	---	---	26.
Протои.	Иоаннъ	дела	Лейнгѣ	---	---	---	---	16
Протои.	Костян	дела	Видрацин	---	---	---	---	-9.
Протои.	Петръ	дела	Торой	---	---	---	---	25.
Протои.	Адамъ	дела	Орѣна	---	---	---	---	25.
Протои.	Иоанъ	динъ	Коліан	---	---	---	---	30.
Протои.	Пагъ	дела	Корст	---	---	---	---	21.
Протои.	Костян	дела	Шех	---	---	---	---	28
Протои.	Макавей	дела	Натини	---	---	---	---	25
Протои.	Григоріи	дела	Нитон	---	---	---	---	35
Протои.	Иоаннъ	дела	Кіземі	---	---	---	---	40
Протои.	Мавей	дела	Мавиш	---	---	---	---	27
Протои.	Соадер	дела	Летт	---	---	---	---	56
Протои.	Соадер	дела	Рехвор	---	---	---	---	45
Протои.	Ситон	дела	Срвад	---	---	---	---	10
Протои.	Андрей	дела	Томлед	---	---	---	---	24
Протои.	Ситон	дела	Бѣи	---	---	---	---	20
Протои.	Домитаръ	дела	Бакаи	---	---	---	---	37
Протои.	Михаилъ	дела	Кѣнаша	---	---	---	---	30
Протои.	Павелъ	дела	Турда	---	---	---	---	28
Протои.	Ианкѣ	дела	Цѣта	---	---	---	---	45
Протои.	Коста	дела	Кохриша	---	---	---	---	24
Протои.	Иоанъ	дела	Сендор	---	---	---	---	24.
Протои.	ОНЪ	дела	Секан	---	---	---	---	26.
Протои.	Ситон	дела	Силиваш	---	---	---	---	26.
Протои.	Давидъ	дела	Цѣфранѣ	---	---	---	---	28.
Протои.	Саверан	дела	Сетихай	---	---	---	---	25.
Протои.	Василіе	дела	Синаан	---	---	---	---	17.
Протои.	Иованъ	дела	Лазори	---	---	---	---	15
Протои.	Петръ	дела	Бѣлград	---	---	---	---	22.
Протои.	Гасбор	дела	Соар	---	---	---	---	40
Протои.	Адамъ	дела	Кочер	---	---	---	---	24.

Translatul 164

Protop. Nicula de la Șebișiu	35.
Protop. Petru de la Daia	30.
Protop. Vasilie de la Armeni	39.
Protop. Savva de la Seliște	15.
Protop. Petru de la Sibiiu	33.
Protop. Maxim de la Avrig	21.
Protop. Stenilă de la Viștea	46.
Protop. Radu de la Berivoiu	54.
Protop. Vasilie de la Brașov	25.
Protop. Cărstea de la Harom Sec	13.
Protop. Vasilie de la Calbor	38.
Protop. Aaron de la Țichindeal	24.
Protop. Idumir de la Bârghiș (?)	9.
Protop. Gheorghie de la Ohabă	40.
Protop. Vasilie de sub Păduri	26.
Protop. Ioann de la Lepindea	16.
Protop. Costin de la Vidrasec	9.
Protop. Petru de la Gorghiu	25.
Protop. Adam de la Oreștia	25.
Protop. Ioan din Călian	30.
Protop. Radu de la Colun	41.

Protop. Costan de la Șeul	28.
Protop. Macavei de la Nimigi	25.
Protop. Gligoraș de la Niton	35.
Protop. Ioann de la Chiuești	40.
Protop. Mathei de la Lăpuși	27.
Protop. Thoader de la Lemn	56.
Protop. Thoader de la Reușor	45.
Protop. Simon de la Sărvad	10.
Protop. Andrei de la Șomleu	24.
Protop. Simon de la Băi	40.
Protop. Dumitru de la Bacai	37.
Protop. Mihai de la Călata	30.
Protop. Paștul de la Turda	28.
Protop. Iancu de la Giupal	45.
Protop. Costa de la Hopârta	24.
Protop. Ioan de la Sângior	24.
Protop. Onu de la Secal	26.
Protop. Simon de la Silivaș	26.
Protop. David de la Uifalău	48.
Protop. Stefan de la Semihai	25.
Protop. Vasilie de la Sintul	7.
Protop. Iovan de la Lazuri	15.

Protop. Petru de la Bălgrad _____ 22.

Protop. Gabor de la Soar _____ 40.

Protop. Adam de la Cuger _____ 24.

Latul (?) 1506

Translatul 1506

Protopopii de la Mara-Murăș

Protop. Simon de la Saldobij_____ 9.

Protop. Luca din Suliș_____ 9.

Protop. Văsiu de la Comliș_____ 41.

Popii din ținutul Sighetului_____ 22.

Popii din Poiana Cobia_____ 9.

Popii din Iorașul de Sus_____ 44.

Într-o sumă 1640.

Era încă sum mitropolia Bălgradului și varmeghea Biherii și Setmariul, carii acum să țin de țara ungurească.

Acestea așa întâmplându-să Diștrictul Brașovului și Comitatul Hinidoarei tare striga înprotiva unirei m[ai] pre urmă și zisul comitat al Hinidoarei să aplecă la unire. Țara Bârsei s-au dăzbătut de cătră unire mai vârtos prin Dosithei Patriarhul Ierusalimului, carele pe acea vreme umbla prin Ardeal după milă. Athanasie la începutul anului 1701 s-au dus la Venna, unde fu dăruit de împăratul cu o cru[ce] carea flendura dintr-un lanți de aur; au mai căpătat și o monetă de aur, în carea era chipul împăratului Leopold, însă așa ca dăruire acestea să rămână pururea lângă Episcopie pocorându-să de la un vlădică la altul; au căpătat încă și carte de Episcopie, și titlă de conziliari. Care toate din diploama împăratului în 19. martie 1701 eșită să văz. Pre lângă aceastea pater Heveneși provințialul dezuniților au lucrat de s-au pus lângă Episcop un theolog iezuit, a cărui datorințe era a ajuta pre Episcopul cu sfatul și a fi cauzariu au ditator ghenearalis, adecă judecătoriu mai ma[re] în lucrurile și pricile bisericești. Să află în copie încă o diplomă din aceiași zii și an adecă din 19 martie 1701 nește scutiri ale clerului și Poporului Românesc curpinzătoare, carea să zice diploama a 2-a de Leopold dat[ă]. Să mai află în Arhivul de la Blaju încă 2-ă Inștrucții una de la Papa, alta de la Arhiepiscopul Strigonului Colonic, prin carea auctoritatea Episcopului Românescu f[oar]te să ciontă, iară puterea theologului întru atâta să lărgeste cât Episcopul să poate zice a fi numai vicariul theologului. Mult au (stetut Iezuiții de Episcopul Athanasie ca să le iscălească acelea inștrucții, ci Episcopul nicidecum n[-au] vrut a le iscăli, că au cunoscut măistoria Iezuiților. Toate aceste trele să socot a fi numai scorniturile Iezuiților, carii în tot timpul voiau să stăpânească preste clerul Românesc. Așa români mai de demult într-alt chip, acuma alminterlea au fost asupriți; Athanasie întorcându-să de la Vienna, Diploma cu carea să numește de Episcop și de conziliari au așternut-o înaintea Dietei. În aceasta

s-au așăzat (?) ca acea titulă să și-o dea el șiie, dar alții să nu i-o dea, să zice că titula de consiliari și-o au căpătat Athanasie și e

următorilor săi în locul titulei Arhiepiscopesci, cu care fost-a (fosti?) vlădici până la Episcopul Pavel Aron au trăit dară acesta pentru smerenie n-au vrut să ia acea titulă. Athanasie totuș au trăit și cu titulă de Arhiepiscop. Pricina că titula mitropoliei mai în urmă s-au adus sub îndoială au fost cu Barani în cartea mărturisirii unirei, și protestația ce au dat clerul, carea au fost lătinește pre Episcopu nu l-au întitulat Arhiepiscop, și sminta aceasta n-au putut Athanasie să bage în samă, fiindcă n-au știut lătinește.

După aceia s-au încheiat ca românii să se primească la scoalele lătinești. În aceasta vreme era un om Mihail Țirca(?), carele s-au zis pre sine că e episcopi, și sta despre partea curuților. Episcopia acestuia era sub îndoială. Vlădica după întoarcerea sa de la Vienna s-au înștalat prin contele Apor thesaurariul, și pentru ținerea sa trăgea Episcopul de la cămară 4000. fl. De la Episcopul acesta să află două rândueli sobornicești pentru bunăstarea Bisearicii; una de la a. 1711 și ceialaltă de la a. 1712. Sub acestu episcop au început a să răgula clerul. Zic unii că Athanasie ar fii murit la a. 1714. *) [*]. În cartea „Poemation” află însămnat că acest Episcopu ar fi murit la anul 1716 în...] După moartea Episcopului s-au apucat împăratul Carol de zidirea cetății Belgradului; și au rânduit că să se de 1300 flo. Episcopiei să-ș mute rezidenția carea pica tocma pre unde trebuiau să vină șanțurile cetății. Baniii acestii prin Stefan Iștvanovici din Țara Românească, carele pe aceia vreme era Epitropul Tipografiei Episcopesci s-au făcut mere pere, și nu să aleasă cu alta fără numai cu bisearica cea slabă mică și întunecoasă din Maerii Bălgradului, carea mai departe s-au lungit, și înfrumusețat din ajutoriul unor credincioși. Gătându-să cetatea din porunca împăratului au trebuit să o sfințască și popii Românești; atunci s-au adunat peste 100 de popi tot cu odejdii înbrăcați, și după ce o sfințiră, după numele împăratului o botezară Alba Carolina, românește Carlova. Pe vremea aceia au fost la Maramureș un Episcopu Românescu anume Dositei. De unde au venit Episcopul și cum s-au așăzat acolo, nu să știe precum nici aceia oare fost-au Maramureșul eparhia lui au ba, însă din scrisorile unor antimise să vede, că și nainte de el au fost în Mara-Mureș Episcopi români.

Ioan Nemeș sau Patac.

Liber baro de Horgoș-Patac și

consiliariu țesaro-crăescu al 3-lea

Episcopu unit.

După moartea episcopului Athanasie precum sună Inștruția din diploama a 2-a a Împăratului Leopold voind clerul să candideză persoane pentru Episcopie să născură în cler nește gâlcevi; unii voiau pre Ioan Nemeș de Patachi, din Comitatul Solnocului

дун лъхнуд, дун самод карен кетав Романій Сидлатъ, смисл
 Кордош пашак, карбуний де Секретария лъи Анастас Ангилъ есе
 илъи ас фроси роман де ивунта, ии св фръкъсв на Романо-каволий
 Тресоа; ад ел ас фроси ивунта, ии вурвданс ротантъ, ии днв
 съчим скрия; алъи асоти днввведиу романъи нв днвхрпъи нх ера
 шорав лие пед. Сикате асоти дон на анял 1716 свтхли Епископ
 карол ал II св. Жоан, Коштитав де лисеу-биро ии де Конселио
 ро-крескю, карв дела Пата ив венига словозение, карв се асав
 се на ритхуша ил ивунтескю, ии св фравъ тайноинате тв
 рв тагдиси сав а класкии челии тик а Къловериси, към, е
 дн вистрика Тресакъ де фв св орие Епископ, шорав асоти
 ивунта ии, ии св фринъи де Епископ дн краоидя.

днв
 Епископ
 асоти
 фринъи
 ивунта

Епископ асоти ии асоти ма ии, ии днв десиу, св
 днв дораме прииулоу Валакиси авъ днв днв Епископ
 на Фриши, ии, не авонд асоти ивунта везиу ала венига, фравъ
 тай дела фрисе кар Троти св фудинаш на ан Къмъ II пашак
 сав рлате де фтав асоти карол св фтав асоти де фтав Епископ
 романескю, ии фта анял 1717 ав добандиша дела фтав асоти
 дн вестав фтав асоти фтав асоти Къ нвмиле дела асоти фта
 райи, ии фтав асоти сав десиу лашиа ав фтав асоти дела берла,
 ав асоти фтав асоти. Св фтав асоти св днв днв фтав асоти
 Епископ днв днв асоти каре шорав десиу ии ав венига, де 30
 фта, сав на анял 1721 дела Пата днв днв ал XI. ав асоти де ав
 ав фтав асоти Епископ романескю фтав-каволий на фтав асоти, ав
 фтав асоти св орие Св фтав асоти николас ав добандиша ав асоти, ии карв
 фтав асоти де асоти св фтав асоти карв асоти, ии св фтав асоти св орие ии карв
 асоти, каре тай асоти св фтав асоти Жоан Тавв днв Жюлие на а
 1807. сав асоти днв днв, фтав асоти сав днв асоти фтав асоти.

Пашаки ав фроси ларей Романетей ав ивунта, ии тилосав
 ав вввв. Св зике къла анял 1726 фринд кетав на ии асоти св
 фроси днв асоти вввввв. Св асоти сав фтав асоти фтав асоти
 фтав асоти днв ии фтав асоти, днв асоти карв ии фтав асоти на тай,
 ттав св нх орие словоз иенард карв асоти фтав асоти вввв
 асоти. Св ав асоти лъи Жоан ав къвзета админисацария вввв асоти
 ректоръи фтав асоти днв къвзета. Св асоти сав фтав асоти фтав асоти
 фтав асоти днв тай ттав асоти. Св асоти вввв. Св ав асоти вввв
 фтав асоти сав асоти, карв асоти сав ии ав асоти вввв св орие
 асоти; карв де вввв фтав асоти ттав де днв асоти св орие асоти ии асоти
 тай десиу, карв асоти днв ии фтав асоти св орие днв сав, фтав къ
 фтав асоти авонд ав асоти асоти сав асоти ав асоти вввв фтав асоти.

Жоан днв днв класкии
 лисеу-биро де сав ал днв
 Епископ ии асоти.

Днв анял 1729. днв в втав класкии Жоан класкии де сав днв сав асоти
 * Сав фтав асоти, фтав асоти ав асоти не ав асоти св асоти ав фтав асоти
 на а 1718 днв фтав асоти.

Ioan Nemeş sau Patac.

Liber baro de Horgoş-Patac și

consiliariu țesaro-crăescu al 3-lea

Episcopu unit.

După moartea episcopului Athanasie precum sună Inștruția din diploama a 2-a a Împăratului Leopold voind clerul să candideză persoane pentru Episcopie să născură în cler nește gălcevi; unii voiau pre Ioan Nemeş de Patachi, din Comitatul Solnocului din lăuntru, din satul care-l chemau Românii Strâmbu, ungurii Horgoş-Patac, iară unii pre secretariul lui Athanasie Anghial cel d[in]tâiu au fost român de părinți. Ci să făcusă la Romano-catholici Preotu; al 2-lea au fost Neamțu, ci vorbea bine româneaste, și învă[ța]să și(ce-ș ?) scria; alți preoți învățați români năinsurați nu erau în toată Diețeza. Dintre acești doi la anul 1716 să numi Episcopu de Carol al VI-lea Ioan, cu titulă de liber-baro și de consiliari ț[esa]ro-creescu, iară de la Papa i-au venit slobozenie, ca să se poată înt[oar]ce la ritușul cel părintescu, și să facă mainainte mărturi[si]rea mandiei sau a capului celui mic a călugăriei, cum, e obiceiul în Bisearca Grecească de vrea să fie Episcop; toate acestea le împlinii, și să sfinții de Episcop în Croația.

Începutul Episcopiei Făgărașului

Episcopul acesta prin trecere la unire, perzând zestrea, ce din darurile Prinților Valahiei aveau din bunurile Episcopului la Argiș, și, neavând pentru traiul vieții alt venit, fără numai de la fieștecare Preot subordonat la an câtă 1 f Patachi s-au rugat de Împăratul Carol să întemeiază în Ardeal Episcopat românesc. Și în anul 1717 au dobândit de la Împăratul rezidență în cetatea fișcușească a Făgărașului cu numire de la acelaș Fă[gă]rașu, și fundație sau zestre moșia cea fișcușească de la Gherla, cu satul Fișcușescu Sâmbăta de Jos cea din ținutul Făgărașului, ș[i] Beșindacul(?) din Țara Oltului care toate dedeau pe an venit, de 3000 flo.; iar la anul 1721. de la Papa Inoțenție al XI. pentru de a să pute rădica un Episcopat românesc Greco-catholic la Făgăraș, a căruia hram să fie Sfântul Nicolae au dobândit o bulă, prin carea bisearca de acolo să face cathedralnică, și să rânduește să fie și capitulum; care mai târziu sub vlădica Ioann Babb în 1-a Iulie la a. 1807. s-au putut introduce; Bisearca s-au închinat Sfintei Troițe.

Patachi au fost Nației Românești bun părinte, și milostiv, om veasă. Să zice că la anul 1725 fiind chemat la un prânzu ar fi fost în beutură otrăvit. *) [*) Iară în cartea „Poemation” acea moarte neprasnică a să fii întâmplat lui la a. 1728 în Bălgrad.] Sub acesta s-au făcut o orânduială sobornicească din 14. Articuli; dintre carii un Articul oprește ca mai mult să nu fie slobod pentru curvie a despărții părțile căsătorite. După moartea lui Ioan au căzut administrația Eparhiei pre rectorul Iezuiților din Cluju. Sub acesta s-au făcut o orânduială sobornicească din mai mulți articuli. Pe aceia vreme cu voia împăratului s-au așăzat, ca în așa sat unde sânt căși peste o sută să fie doi preoți; iară de vor fii mai multe de doă sute să fie trei și așa mai departe; ca totdeauna un preot să fie în sat, fiindcă preoții neavând subsistenție erau siliți a călătorii să-ș câștigi hrană.

Ioan Inoțenție Clain.

Liber-baro de Sad al 4-lea

Episcop unit.

În anul 1729. în 6 Maiu când Ioan Clain de Sad din Scaunul Sibiiului

кой де на тере дин сетанга, Мина, иенард каре св зисе нетрима клани
 ера ла аствовав таре дин ан 30^т ан Феолови, саре кандидатия ши серфт
 клезанги де ртибраша дин нлмша Епископск ла ортодоксий. Дхав виед
 клани св дзе ла Моткаш ши аколо шонв дн 20 Јуни а. 1730. ад фроси Квла
 вбр, ши орвенлиши джозежице. Ла а. 1733. дин тлмше Епископск дила
 Моткаш Тенадие Вицанши млонд дн Миравониа провией, ши а Епископ
 аией фривр дн Елеза Са ши ма джелеаша Епископск Сале фривр кв срд
 окартир безмилор дн оквоните, шетмандев сатерий ка нл кв време
 св фрие силити ши лвса риваша Гресекс, тай шонд иврвсир фривр,
 кам бооде тронд парокс сав дго ла шуре, иенард каре осиситав, клан
 инде ртибраша нл нлшои кв ашисав де Кондидари, чи ши кв доре
 ние кв дериши.

Клани Сав ромаш де ртибраша карол каре дин шетмандев тлмвсаре,
 дн каре св фрие Квловоши де риваша Гресекс, аквора дашоринге се фри
 афри днарв ашисав Епископск, а дн вора аге норокредин далои Гред,
 афрорв де алед св дин шетмандев ши цн Сетнарий иенард Крестер архимандр.
 Мессав фривр де сати нлсв изавв фросе дехи клани дин сфривр лои Телар
 Добра Епископскви керий, каре ши ел ера ромаш де нлм ав цросе дотр
 и брашав ши св дн в дзе каре се днскитие доминикан дела Вума, ши дела
 сатрива дин пара влавлви, каре ла ан венши нлмши де 3000. флоринт
 кв касаря ши доминикан днарв а Блажвви, каре вкаринд дн шине а
 ресие мокхри: Блажв, Млнвград, Сивавак, Сергех таре, Мтрн, Вржа,
 Свфрор, каре св африв дн Комитатив Влордовои (Comitatus Albensis), ши дн
 кв ши тврвци дин Сателе Свншел, Младифривр, Иклоз, Млннге, Шона,
 (Дертешо), Свнши, каре елнш дн Комитатив Сиввици де далав (Comitatus
 Kisküllö) аквиз венши кв 3000. флор., св сокоав тай таре, алесав 3000. флор.
 св фрие иенард Епископск, каре сент лаша 3000. флор. св сд ртирив аша, ка
 1200. флор. св фрие иенард 17. Квловоши, адект викариша св касатие 150.
 2^т профессор 2504, ши 8. Квловоши 800. флор., 400. флор. иенард дн Мтрн
 ашнши дн Сетнарий; 970. флор. иенард 3 алоттн Квловоши, каре св фрие лл
 фривр вкарв дн Дола ад лалца квши днарвек иедт сфривр адект 123. флор.
 св фрие де кале де келтвзрв алоттнлор гелор се вор терне ла ромаш, дс
 ши аквора Келтвзрв кланд вор днарвеша шонд св св фривр итаскв колесия де
 ла ромаш. Воинге аласа ав ртибрашавши клани ши кв ашисав, алесав
 сфривр в дзе елне ав дн в дзе ав дн екиторе, каре ртибраша карол
 ал 17^т дин одиавов дин 11 Август 1738. сав дн вонш саре ав дн екиторе.
 дн аласа диллати шеле лаша ашисав св зисе ши вие, кв афелаше Епископ
 св фрие ши цн Феолос кв ашисав де 300. флор.; ши ашисав дн вонш фривр
 дин дашоринге Епископскв рвасие, Прелатив алед св сивр аколо дн вонш
 ресие венши фривр Епископск, ши тлмвсав ретий, срд кланд св ориндвн,
 лб, кадкв тосрат Епископск фривр дн Квсскв дн вонш венши фривр,
 лор Епископск дн дашав свле вкаринге. Алесие аша фривр мн дн св
 клеза дин Собор св сав динши дн Блажв дн 26 Јанваре 1738. ав фривр дн
 швада ла дин дн Свншетн Млнвсаври ши а скопск дн шати де 5.
 шонш 25,000. флор., св шнши кондиди фривр каре св вкаринд ши алесие кв
 квловоши св фрие дхав риваша Гресекс, адект викариши фривр цнши,
 дин ав каре шнши сав ашисав св фрие фривр иенард Касиа шонш
 аквора дашоринге св фрие ашнши де шнши фривр иенард лашисав
 адект. Скрисоринд клезави ши ав нлмши ромашексв. Дхав се дн
 вонш

de naștere din semânța, Micu, pentru care să zice nemțește Clain era la Sâmbătă Mare în al 3-lea an theologu, spre candidația și cererea clerului de împăratul fu numit Episcopu la Făgărașu. După aceia Clain să dusă la Muncaciu și acolo până în 20 Iunie a. 1730. au fost călugăr, și fu numit Inoțenție. La a. 1733 din mânilor Episcopului de la Muncaciu Ghenadie Bizanții luând și hirothonia preoției, și a episcopiei întră în Diețeza sa și la începutul Episcopiei sale fiindcă sub ocârmuirea iezuiților înscăunite, temându-să oamenii ca nu cu vreme să fie siliți a-ș lăsa ritușul grecescu, mai toți părăsiră unirea, cam 600 de preoți parohi s-au dus la unire, pentru care osteneală, Clain de împăratul nu numai cu titulă de conziliari, ci și cu baronie fu deruit.

Clain s-au rugat de împăratul Carol ca să întemeiază mănăstire, în carea să fie călugări de ritușul grecescu, a cărora datorințe se fie a fi întru ajutoriul Episcopului, a învăța pre norod credința lui D-zeu; afară de aceia să întemeieze și un Seminarium pentru creșterea pruncilor. Acestea fără de bani nu să puteau face deci Clain din sfatul lui Petru Dobra Directorului țerii, carele și el era român de neam au propus împăratului să îngăduie ca să se înșchimbe dominiumul de la Gherla, și de la Sâmbăta din Țara Oltului, care la an venit numai de 3000. flo. aducea cu castrul și Dominiumul întră (?) a Blajului, care cuprind în sine aceste locuri: Blajul, Mânăradea, Spătacu, Gherghiu Mare, Tiuriu (?), Vează (?), Ciufud, care să află în Comitatul Bălgradului (Cottus Albensis), și încă și părțile din satele Sâmcel/Sântel, Petrifalău, Iclod, Pânade, Șona, (Szépmező), Spini, care sânt în Comitatul Cetății de Baltă (Komitatus Küküllö) a căruia venit cu 3000. flo., să socotea mai mare, acestea 3000. fl. să fie pentru Episcopu, iară celealalte 3000. flo., să se împartă așa, ca 1200. flo. să fie pentru 11. călugări, adecă vicareșul să capete 150 f., 2-i profesori 250 f., și 8. călugări 800. flo., 700. f. pentru 20 de alumni prunci în Seminarium; 972 f., pentru 3 alumni călugări, care să fie la învățătură în Roma ceialalți câți întrec pedesupra adecă 128 fl. să fie de cale de cheltuială alumnilor celor ce vor merge la Roma, despre a cărora cheltuială când vor întorce napoi să să îngrijască Coleghiul de la Roma. Voința aceasta au împărtășit Clain și cu Papa; acesta aflându-o de bine au îngăduit acea înșchimbare, iară Împăratul Carol al VI-lea prin o diploamă din 21 Avgust 1738. s-au învoit spre acea înșchimbare. În aceasta diploamă prelângă altele să zice și aceia, că prelângă Episcop să fie și un theolog cu plată de 300 fl.; și alte deputaturi chear din porția Episcopescă rupte. Pre lângă aceia să spun acolo izvoarele veniturilor Episcopesci, și mănăstirești, făcându-să orânduială, ca după moartea Episcopilor fișcul crăescu izvoarele veniturilor episcopesci îndată să le cuprindă. Aceste așa întocmindu-să clerul din sobor ce s-au ținut în Blaju în 26 Ianuarie 1738. au făgăduit că va da la zidirea sfintei mănăstiri și a scoalelor în timp de 5. ani 25.000. flo., sub cinci condiții între care să cuprind și aceste ca călugării să fie după ritul grecescu, adecă vasiliteani însă uniți, dintră care trei sau patru să fie rânduiți pentru capitulum; a cărora datorințe să fie a griji de inștrumentele literale, adecă scrisorile clerului și ale neamului românesc. După ce învoirea

și diploma Împăratului s-au trimis în Ardeal, Episcopul Clain în anul 1739. în 26. Maiu au adunat la Blaju Sobor de toți proc[???]. În acel Sobor își arată toți bucuria pentru mila Împăratului, apoi [tri]misără la theologu în scris Inștrucție, ce are de a face. În aceasta [???] ei să nu să silească la mai multe puncturi, afară de cele 4. care să [a]flă în mărturisirea unirei însemnate. Scopul Inștrucției, mi să [pare?] a fi fost acela, ca diregătorii acea a theologului să se șteargă de to[t?] fiindcă luară sama rumâni inimile unora în acolo a fi fostu [a]plecate, ca mereuaș, și pre nesântâte prin cărți să se întroducă întră rumâni detot ritul Latinescu. Soborul a doă oară să f[ă]gădueste, că va împlini ajutoriul ce-l făgăduisă an pe sama bunului de obște.

La a. 1741 în locul lui Ianoși s-au făcut theolog Iosif Balog în[???] ceia toate să gătau ca să se zidească mânăstirea, ci cu palierul c[are?]le era viclean nu să putea înțăleage Episcopul. Petru Aaron de la B[i]stra; carele au fost trimis la Roma la scoală theologhică în a. [???] s-au întors acasă și fu pus vicareș Gheneral Episcopescu. După A[?] trei alumni fură trimiș de vlădica la Roma: Gavril Maior [...] mai în urmă au fost și Episcop la Blaju. Simeon Caliani de [...] Câmpie, amândoi nobili și ficiori de preoți; și Petru Iac[...] din Turda; de unde fură trimiș napoi, și să rânduiri la Muncac[iu] în Ungaria, ca mai nainte să primească cinul călugărescu, și după u[n] an cel dintâiu numindu-să Grigorie, al 2-lea Silvestru, mersără napoi [la?] Roma; iară al 3-lea de tot s-au lăsat de călugărit; și s-au întâmp[lat] de cu vreme tocma feciorul lui s-au făcut călugăr și s-au tri[mis?] la Roma.

Maria Thresie. Inștanția

Clain mai lucra ca tot neamul românesc să fie primit în țară, ca de-acî nainte să nu să socotească numai suferit, ca nob[...] și alți oameni harnici să se primească la dicasterii, fețele Bisericești să se ție încuviințoasă cinstită, precum a Romano-catholicilor. Și deade Inștanție cu numele a tot neamul românesc la Maria Thresie, ca să primească pre neamul românesc să fie al 4-lea neam primit în Ardeal, care lucru foarte au usturat pre unii din cele trei Nații primite. Și măcar că n-au dobândit Episcopul tocma cum au cerut, însă totuș bine au dobândit, că în anul 1742. au urmat de la împărăteasa aceasta răsoluție, ca românii cei uniți să nu să socotească mai mult numai suferiți, ci ca fii Patriei(?). Aceasta Resoluție și în Dieta de la a. 1743. la Articulul al 5-lea s-au întărit. În Dieta de la a. 1744 sub articolul al 6-lea iarăș s-au adus aceasta Încheiere: „Românii cei ce să țin laudă cu vâlfă nobilitară, dintre celea trei nații, care fac sistema Ardealului fără de a forma a patra naționalitate, de aceia să se țină, unde prin căpătarea bunurilor sale s-au așăzat: iară ca să nu să răstoarne sistema Prințipatului acestuia, cu drepturile celor trei nații, glotenii românești nu să vor folosi, nici vor pute face acestea și celelalte venituri, numără întră nații. = Valachos nobilitari praerogativa gaudentes ei nationi e tribus receptis, systema huius Principatus

constituentibus, ubi per adeptionem bonorum sedem fixerint, absque quartae nationalitatis erectione, annumerari: at vero ne systema huius Principatus evertatur, jura trium harum nationum ad plebeos Valachos extendi, aut hos itemque alios advenas numerum inter nationes facere

non posse. " Саге змиръ агаста дн фран арх епископъ лавъ шепъ д
самъ, амаард кв дн ронива агаста май къ самъ, сав ^{змиръ} дн фран
дн, из те св селете май жос ла будишсрв.

Ла а 1744. дн 11 марта дн кресту саге дн глав епископъ дн фран арх
дн дн дн дн дн дн дн, англс црела каах на ш, Дора, Дева, дн фран, у
дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран
Фрисканон свъ дн фран кресту свъ свете кв е сорами, ^{дн фран} агаста
шаре ав дн фран коша дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран
донка дн фран ав дн фран дн фран, ш дн, да дн, нъ св дн, дн
сага кв агаста дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран дн фран
дн фран дн фран кв агаста сав фран не ш дн.

еологга дн фран са ом арх фран, са воз арх епископъ св шим
саге де шопи, шим епископъ шов лва; дн фран воз арх кв епископъ
нъ ш шим шов еологга шим кв нъ шим ла профессор еологга,
къ шавъ шов шим, кв шав кв шов сврм, дн фран валос ав дн фран
дн фран епископъ кв аврм, дн фран кв аврм францускый шим
дн фран шим кв Франс фран викариус, шим кв аврм францускый, шим шим кв
дн фран аврм арх епископъ ла марк Фресе, францускый дн фран кв
кв франс аврм дн фран: ав лва в сврм шов ав дн фран лос дн фран
шав дн фран, кв кв лва св се сврм дн фран францускый францускый, кв
кв шим арх епископъ францускый дн фран не ш дн, шим арх епископъ дн фран
дн фран агаста дн лав шим, кв кв шим кв дн фран дн фран дн фран,
шима епископъ шим, шим кв дн фран францускый францускый кв шим кв
ва шим май дн фран; кв кв фран францускый аврм дн фран
шима лва кв шав са дн фран, шим шим шим арх епископъ дн фран
дн фран францускый, кв епископъ дн фран францускый шим аврм францускый
кв дн фран францускый. Франс агаста дн фран францускый ла францускый францускый
дн фран францускый францускый кв аврм дн фран аврм дн фран францускый францускый
дн 1744. лав дн фран францускый шим арх епископъ аврм францускый, аврм ла
дн фран. Аврм аврм францускый: кв кв аврм францускый аврм аврм
не францускый, шаре те кв шав шим аврм францускый аврм, шим св шав шим
св се сага шим аврм францускый францускый. Франс аврм не шим,
шав францускый арх епископъ, св дн фран францускый арх епископъ
кв аврм дн фран францускый св дн фран, францускый шим май фран
аврм францускый, шим дн дн фран аврм аврм ла фран, ла фран францускый
аврм XV. Епископъ св дн фран францускый агаста свете, аврм аврм францускый,
шим кв шав кв шав ла фран францускый францускый, францускый аврм
аврм францускый францускый, аврм кв францускый францускый францускый францускый
кв аврм аврм шим май шав, францускый, кв аврм францускый францускый францускый
шав, францускый францускый. Франс францускый св францускый кв аврм францускый
францускый францускый дн фран францускый, кв аврм францускый францускый дн фран францускый
аврм дн фран францускый, францускый францускый францускый францускый францускый
шим еологге, шим шав францускый аврм францускый св шим францускый. Франс
шав св аврм дн фран францускый; епископъ францускый дн фран францускый св
дн фран францускый францускый францускый, францускый лва св се францускый аврм
шав ла фран, шим о аврм ла кв шав кв францускый кв францускый францускый францускый
шав аврм епископъ. францускый францускый аврм францускый францускый аврм
дн фран

Пороче
акция
лоши
Клаан

Клаан
падо
ла фран
на

* Дн фран францускый аврм аврм ла аврм 1744.

non posse.” Spre închierea aceasta îl fac pre cetitoriu luvătoriu de samă, pentru că înprotiva acestuia mai cu samă, s-au țintit înștanția, ceia ce să cetește mai jos la năditură.

La a. 1744 *) [*) În scriptele lui Maior să pune la anul 1742.] în 11 Martie încungiurat de multă gloată întrasă în Ardeal din părțile Lipovii, anume pre la Capulnaș, Dobra, Deva, Oreștia, până la margini în Seliște un sihastru sârb din Bosnia cu nume Visarion seau Ilarion căruia eșisă veste că e sfânt, acesta tare au înfricat pre rumâni de cătră unire. Acesta din porunca împăratului au fost prins, și dus, dar unde, nu să știe, destul că oamenii din margini au rămas jumătățiți în credințe, și după 14 ani cu totul s-au făcut neuniți.

Pârâle asupra lui Clain

Theologul Ianoși era om trufaș, el voia pre Episcopul să și-l supue de tot, cii Episcopul nu să lăsa; Ezuiții văzând că Episcopul nu părtinește theologului, și că nu-i pune la Profesoria scoalelor, cum aveau nădeajde, căutau cum să-l surpe, deci Balog au dat spate înprotiva Episcopului cu alți iezuiți cu provincialistii și încă și cu Petru Aron vicareșul, și cu alți streini, și așa cu toți pârără pre Episcopul la Maria Thresie, băgându-i de vină cum că în sobor ar fi zis: au leagea ve veți muta au de mijlociri ve veți gândii; cum că lasă să se cetească în Bisearici cărți neunite; cum că primește preoți hirotoniți de la neuniți, și pre cei din țara aceasta îi lasă napoi, cum că nu i-au pus din destul înprotiva Sihastrului, și cum că de va rămânea el Episcop unirea nu va păși mai departe; cum că nația românească ar fi îndestulată cu starea sa în Ardeal, și nici își aduce aminte de privileghiile care Episcopul în numele nației și a clerului cere de la Împăratul.

Clain pleacă la Vienna

Pentru aceste fu chiebat la Vienna. Clain întră lacrimi luându-și ziuă bună de la toți ai săi în 23 Iulie 1744. Luând lângă sine pre vicariul său pre Aron, plecă la Viena. Acolo au căpătat răspuns: cum că până ce nu să va arăta nevinovat, n-are ce căuta naintea Împărăteasăi, ci să meargă și să se speale naintea canțelariei Ardealului. Întră aceaia neprietenii învitasă pre un preot, să-l înfricoșază pre Episcopul că-l vor închide în Grați seau în Grețlum (?), întră cei mai mari păcătoși, și-i dede sfatu să meargă la Roma, la Papa Venedigt al XIV. Episcopul să înfricoșă de aceasta veste, ascultă sfatul și cu nume că merge la Icoană minunată în în Maria (???), țel lăsând pre Aron în Vienna, plecă cătră Roma. Neprietenii acuma începură a-l negri și mai tare, zicând, că deacă n-ar fi fost vinovat, n-ar fi fugit. Aron în Vienna să cunoscu cu un ficior român nobil de bun neam, cu Alexandru Rednic din Mara-Mureș, anume din Julești, carele mersese la Vienna spre filosofie și theologhie, și ș-au gătit bună cale spre cele viitoare. Papa să apucă de apărarea

Episcopului; Episcopul încă gros să desvinovețea înaintea împărăteșei, în loc ce să se primească aceste la curte, sosi o poruncă la cămara crăiască ca să cuprinze toată avearea Episcopului. Clain prin aceasta ajunsă în Roma la mare sărăcie,

sărăcie, cât și crucea fu silit a și-o pune în zălog, din care au răscumpărat-o Episcopul Orezii Mari. Clain cerea de la Papa ceva [a]jutoriu, iar papa îl mângăia, cum că pră el crăiasa nu-l poate să-l depună din Episcopie, pentru că n-are vină canonicască, ci totuș mai bine va fi să depue diregătorie de voe bună, c-apoi atunci va pute face papa de va căpăta cuvincioasă subsistenție până ce va trăi.

Întru aceia întru poporu să auzea așa cuvinte cum că Clain pentru aceia au eșit din țară, pentru că au văzut că unirea nu e bună, și i-au părut rău că au unit atâta mulțime de suflete, din care cauză să întorceau la neunire. Aceasta încă să arătasă împărăteasă. Să făcu cercare prin sate, și dintră poporeani au dat răspuns, cum că așa e; ci împărăcherile acelea să vor putea potolii, și să vor un[ii?] de va veni Episcopul lor acasă. Acuma încă și mai cumplit lucrau înprotivitorii în contra Episcopului acasă, că încă mai mare turbu[ra]re să va face în țară. Clain aducânduș aminte de răutățile ce le-au făcut iezuiții Episcopului în a. 1746. în 10. Septemvrie au slobozit asupra theologului o anatemă în scris, și o au trim[is] la Aron să o publicează prin Dieteze, și pre theologu să-l gonească afară din curte. Mai în urmă la a. 1747. în 14. Avgust afurisi și pre vicariul Aron, și poruncește să se scoațe din Diregătorie pentru că n-au vrut să publicează anathema theologului; și au numit în locul lui de vicariu pre protopopul Nicolae Valomer (Balomer?). După aceasta afurisanie toți să fereau de Aron. Și încă nici călugării Silvestru Caliani, și Grigorie Maior, carii în a. 1747. de la Roma, nici călugărul Gheronthie Cotari cel ce era născut în comitatul Bălgradului în satul Totoiu, și veni de la theloghia Sâmbătei Mare din Ungaria vrând a avea sâmbrie (?) cu el, Aron grea plânsoare au dat la curte.

Mănăstirea de la Blaju și călugării cei dintâiu

Întră aceia mai sus atinsa mănăstire de la Blaju gătându-să în Anul 1747 pe la Rusalii să așăzară în ea mai nainte pomeniții trei călugări, carii la început mâncau carne, și înbrăcau preste reverende mintie, adecă dolamă cu jder, și în cap chichie, iară potcapie și camilavcă nu purtau. La anul 1750. au venit Alexandru Rednic cel ce făcusă cunoștințe cu Aron în Vienna, Rednic să făcusă călugăr la Muncaci, și capătă nume Athanasie. Acesta ajutat de Aron au făcut ca călugării numai cu bucate albe să trăiască, și să poarte rasă, și mandie și potcapiu, și camilavcă. Destinația mănăstirii era după cum la cererea episcopului Clain rânduisă Împăratul Carol al VI., și Papa Inoțenție al XI., să șadă în ea Episcopul cu călugării, carii să-i fie de ajutoriu cum sfaturile întru ocârmuirea Dietezii până ce cu vreme să va pute rădica cap[i]tulum; și a căroră datorințe să mai fie a învăța și pră prunci ca să se poată forma din ei preoți harnici. Așa mănăstiri erau obicinuite la Bisearica Răsăritului, și încă și în Ardeal în Bălgrad au fost a Sfintei Troițe; acolo să adunau și

soboarele precum am văzut unde am grăit de Sava II, că și în vremea Episcopului Athanasie au fost mănăstire, să veade din iscălirea unirei la a. 1700. Văzurăm mai sus că clerul au făgăduit spre zidirea mănăstirei 25.000 fl. din carii numai 16.000 de flo., au plătit, cu 9000. f. mai

втае датской на кортаре, кае дн динсе епископской майор дн
аврвавса Мария Фресие лхх славати.

Саре илмедовъ лви Арон кае одевов на кортаре сав арестие одреш
кв ла вдерне, ка шози ви се саво фралошви лви Арон в се арне дн
тестни вт, кв епископа нити вт в кошев адвие нити окрешан,
дензие, или аге Баломер, или аге архиепашн. Златоши дви аге ла
арт фрешитале. Феолосн Балот арешви свитише дела Блати,
или дн лонд лви ав венити изрешита Паловиш или аша шрвекурв
све скартв илзи лви Арон. Ви ашати не фрину дн Клер или дн напе
олинтв, дн арешка фриврвдней вени дн Арвта Ошовски вачн
скоша деле тнжкарт ов адвие совар, или ов фракв аге, ка дн вт
дар. Аша дарв аенард ареш де ов аге тав аге уртв Кларин дн
а тав 18 дн ав фроси епископск или де аша фр шилит ав влка
де епископие, фрив ер аге левтвншн, ка св и св де фршоти аша
де аша 1200 р., или аша дн Арон 1757. дн 10 тав ов аге де еп,
скоши.

Агешта ав фроси каован епископск лви Кларин, каре ашн дн
фрарте тав равтв кваш втати, или свеш де ов аге, или каре фриврв
келт лалте фриврвдней или Блати ав уртвлати свн фрокв ашати
лидере крвукв, саврв де ашати ав фриврвдней асара лви ав,
нв де тав аге уртв ка шери вт фриврв кваш.

Зав аге ав арешта дн Рома авнв ла а. 1758 свити врие фр
Кларин дн Фреште де 70 де аш тав дате фрешитн Пвн.

Жоана фрари втзи Кларин ав тарити ла Рома фриврв ла а еписко,
ашн Кларин, ав кваш дн полата деле Блати ла лтати ива,
на епископск лви Кларин, фрину дн фрав епископск де ашнши
Ашасие Редник. Жоана ашати де нити тнжкарт ав кваш
кв фрара фрешт кв ашареле фриврвше кв каре кваш чшв кв
еште ов аге аге тарити, аенард аге уртв чшв кв кв ов
Келтв сешн сав фриврв аенард ка свее арвте, кв ашнши ав
тарити епископск сел аге врати.

Арон ав фроси деделати де ашати лви Кларин дн аша 1753.
арн тав Бемедикт ав XIV, или доарв или де фрешн Кларин, се
св ашати фриврв де ашати, кв аге св фр дн волент фр фриврвнши
сале, или нити: "Фреште епископск Арон."

Не уншнши фр ареште сел се св ашн де скарнн Бишарскн
авнв ла епископск лви Арон св ашати кв дн фриврвнши сел
уншн ав епископск фриврвнши лви.

Петрв лаврвде Бишара * Арон
ав 5^т епископск уншн

Кривт фриврвнши ввонд кв локрн уншнши тав саре ов
саре, ав фриврвнши дои аврвавнши ай уншнши, чнв ав фроси Лавин Ма
Кларин де тав, арешитн (Фриврвнши) колматн лви Кларин
Жавн, ав аша лалтн Петрв Фора деле Златн Асара авнв,
лей Крешн фриврвнши де втн. Фриврвнши ав тав деле а. 1751 р 8.
Ноември дн арешка фриврвнши или дн ав арешитн ав
аша фриврвнши асеште 2^т волнн, карн ашати сав де фр
ав ка колматн фриврвнши св кандидар де епископск Петрв
Арон, Георге Майор, или свиврвнши Кларин. Зав аге Арон
св фриврвнши кваш, или двашнши авнв ла тав аге ав ашати вн
дн ав арешнши, или ашнши фриврвнши фрарте авнв втати. Ла а. 1752
св де фриврвнши де епископск Арон. Ав аге врте ав фроси фриврвнши
днати



Еписко
пск
Кларин
таде

rămas datori la cămară, care în zilele Episcopului Maior împărăteasa Maria Theresie le-au ertat.

Spre plânsoarea lui Aron carea o dedusă la curte s-au trimis porâncă la gubernie, ca toți cei ce să vor înprotivi lui Aron să se arunce în temniță, cu Episcopul nimenea să cuteză a duce nici o correspondenție, și pre Balomer, și pre protopopul Dragoși să-i pună la grea înfruntare. Theologul Balog trebui să se mute de la Blaju, și în locul lui au venit iezuita Palovici și așa trăbuiră să se supună toți lui Aron. Ci totuș nefiind în cler și în nație liniște, din porunca împărăției veni în Ardeal Olșovechi Episcopul de la Muncaciui să adune sobor, și să facă pace, ci în zădar. Așadară pentru bunul de obște mai pre urmă Clain după ce mai 18. Ani au fost Episcopu și de papa fu silit a să lăsa de Episcopie, însă sub aceia legătuițe, ca să i să de în tot anul de trai 1200 f., și așa în anul 1751. în 10 Maiu să lepede de Episcopie.

Acesta au fost capătul Episcopiei lui Clain, carele având foarte mare râvnă cătră neamu, și bunul de obște, și care întră celealalte bunătăți și Blajul au umblat să-l facă cetate libere crăiască, spuză de pizmaș au întărâtat asupra lui până ce mai pre urmă ca jertvă învins căzu.

Episcopul Clain moare

După aceia au treit în Roma până la 1768 Septemvrie în 22. când în vârste de 76 de ani ș-au dat sufletul D-lui.

Tocma într-acea zii când au murit la Roma Episcopul Clain, au căzut în polata de la Blaj la pământ icoana Episcopului Clain, fiind de față Episcopul de atunci Athanasie Rednic. Icoana aceasta de nimenea mișcată au căzut cu fața în sus cu picioarele înainte cu capul cătră ușă cum este obiceiul a duce mortul, pentru aceia unii ziceau cum că acestu semnu s-au făcut pentru ca să se areate, că atunci au murit Episcopul cel adevărat.

Aron au fost dezlegat de anathema lui Clain în anul 1753. prin Papa Benedictu al XIV., și doară și de însuș Clain, ce să poate încheia de acolo, că adesăori îl pomenea în rugăciunile sale și-l numea: „Fratele Episcopul Aron.”

Neuniții în pricele cele ce să țân de scaunul Bisericescu până la Episcopia lui Aron să judecau în conzistoriul cel unit al Episcopiei Făgărașului.

Petru Pavel – de Bistra – Aron

al 5-lea Episcop unit

Curtea împărătească văzând că lucrul unirei merge spre scădere, au rânduit doi apărători ai unirei, unu au fost David Mariafi de Maxa, prefectu (fiișpanul) Comitatului Clujului; iar celalat Petru Dobra de la Zlatna Asesorul tabulei crești român de neam. În soborul cel mare de la a. 1751 în 9. Noemvrie din porunca împărătesei și după pristinul obiceiiu înaintea acestor 2-i Domni, carii acuma erau de față ca comisari crăești să candidară de Episcopu Petru Aron, Gheorghie Maior, și Silvestru Caliani. După aceia Aron să făcu călugăr, și de-atunci până la moarte au postit, vin încă arareori, și atunci încă foarte puțin gusta. La a. 1752 să denomină de episcopu Aron. Pre acea vreme au fost Archimandrit

Leontie. Aronu s-au dus la Vienna, unde multă împedecă[re] au avut de la theologul iiezuit Peter Salbec, carele voia să fie Episcopu, seau barem vicareș. Până ce au fost Aron în Beciu, au dobândit de la împărăție preoților săi economie seau pământu de agoniseală până la 20 de galete, și de patru care de fân, care [...] multe locuri li s-au și dat. Episcopul Aron mult lucra ca [să?] nu fie theolog lătinescu pre lângă Episcopie; ci aceasta n-au pu[tut] face, fără numai ca să se plătească de cămara împărătească. Aron multe cărți au tipărit pentru unire, iară Athanasie în toată Dumineca la exortații atâta lăuda școlarilor unirea până ce unii își perdeau gustul de a-l mai auzii!

Scoalele Blajului și Seminariumurile

După ce Aron s-au întors acasă de la Beciu, s-au apucat de orânduirea Seminarului și a școalelor. Întâiaș dată au fost numai două sc[ole?] cu doi profesori, unu au fost Grigorie Maior, carele cu o cale era și prefectu peste scoale; alt profesor au fost Athanasie. După ce în anul 1757 în 15. Avgust să făcu și Manasie. Neagoe din Comitatul Bălgradului din Broșteni de naștere călugăr numindu-să Meletie, carele învățasă theologhia în Ungaria la Sâmbăta M[are?] să rădică și sintaxul. Seminariumuri erau două: unu să numea [cr...] seau a Sfintei Troițe, seau al mânăstirei; în acesta precum vă[zu]răm mai sus trebuia să se țână 20. de prunci, preste acesta era ma[i] mare prepositul mânăstirei împreună cu capitulumul. Celalalt să chiema Seminariumul Episcopescu seau Seminarul lui Aaron; acesta era rădicat, și închinat în cinstea Născătoarei de D-zeu. Preste acesta au fost prefectu părintele Athanasie. Aci fu crescut și Auctorul Istoriei acestia, Samuil Clain de Sad. Episcopul Aron în Seminarul său la început pe cheltuiala sa ținea 12. prunci, carii mai în urmă până la 24 să sporiră. Episcopul mai ținea încă și școale românești, și tot din al său plătea și pre Dascălul românesc și pre cântărețul Bisearicii. Pre vremea aceia era în Blaj peste 300. de învățecei, pre carii Episcopul îi ținea cu pâne și la praznice și cu fertură, pe unii încă și cu haine, și cu cărți; școalele adesăori le cerceta, și căuta sporiul. Într-însăle foarte bine să propunea limba lătină și pentru aceia curând să și vestiră.

Așăzându-să Episcopul Aron în scaun, au adunat Sobor mare; într-acel sobor au pus vicareș ghegeneralis pre Gherontie Cotari, și conzistorialnici pre Grigorie Maior, Silvestru Caliani, și pre Athanasie Rednic, pre cei 12. asesori ai Soborului i-au întărit, Notariu au pus pre protopopul Avram din Daia, Inspector soborului mare au numit pre protopopul Timandi Farcaș din Juc. Și tuturor au ertat vinele ce au greșit cândva înprotiva lui.

Maria Thresie

Gherontie fiindcă era Vicareș și Athanasie Ocârmuitoriu și Duhovnicul Episcopului, erau îndestulați cu starea lor, dar nu era Maior, și Caliani; pentru aceia între acești doi și întră Episcopul să născură împărăcheri; cești doi să dusă la Vienna să pună jalbă; de unde aceasta poruncă au urmat: ca călugării să-ș aleagă prepozit, și să nu fie mai mare vicareșul

Каремши Гаиской той пресае тинвсаире. Кольворий цар на Гаиской
сьи дитинсарбу венихрале тинвсаиретий, аша пре кот есприе др
дианата той сир адгов; ши Гаискойа срдв обтв кота аб адтин
ниетарат дин венихрале тинвсаиретий.

Библио
ска

Масор дела Бети Фрутоаав Кюрай аб адгов, Карем тай пре уртв
лвв хинсаата Библиотелей Лиевзоне. Кольворий шав алес преоудит
пре Григорие Майор преоудител тинвсаирей нхтай В. ани хитв св
Пре др аб дидеьаторие, двинив драврт адова сарв сарви пре В. ани.
Мела ани 1755 кляд зинв Мария Фресие вшале клярдех рожрощан;,
Гаискойа Фрон динарецьтв нхтай Клерва аб датт о компане, адецьтв
30. де хсаарй кв арте. кв каи, кв хамне, ши кв шовате селе де шрв,
свьян пре. Мотт преоата сире рвдикарт компаней асесата аб датт
кота в чн валовн.

Мария
Фресие
в шале
клярдех
рождощан;

Дн ани 1757 Гаискойа Кляин аб Фросат дроблндит дела Фр
а Фрвтие свй Фри слобду авени др Фрвта Кларвонв оседит; сар
Фрон сержавит де Ананаси аб лярата ла дтаврвие ка свн вни
нв, кв зинв Ананаси де ва вени Кляин, шоний моти борда хинсаат св
таре, ши Фрон ва рвтанв аврвша. ши доарв асесата др кв аб Фросат,
шн авратт таре алви Фрон дела аврвша батеній ши нхлад юдитт.
Пре вретале ахель сарв Кольвориеа кота преоит дела стин хелв
Сей зинвв аоаи дитов, сар тхкарт лви св Фрвкюв кв кв ворице. А
сесата шн кв дрнарв кв лавврвн аб нхлимь дсаие Фрвнд кв шн кв св
дидоварв ла квов, Фрсарат елине св арокосисв др литова словенскв, кота
аб шовртити ае литова ромланткв вевенителе Фрвнсаатой Григорие.
Мотта аша ши нетешя дин савле дин савла Мовнв Александр Параван
пре вретале агель дин сарвнв кв мотв са сав дрвоша сире квльворие.
Ала асесатор Фресора аб Фросат Фрмоналая Фрвие Паравант, кареле срд
Гаискойа Ананаси Редник св Фрвксис ла блаже квльвор, атои дрвв
Мойсей Франсий ла Фрадт таре Гаискойа.

Кольвор
ия Соп
Фроние
дредов
пре са
тинн де
лауцие

Ла а. 1759 св тай тире сарв дин Ромлантв Фрвта влдй, тай вратос дин
Маршинтв, ши мовкнитт сав дрнаторе ла не цуре, кв чн квльвор дин валалиа
автале Софроние, кареле де нхтзел аб Фросат дин колшаатела Линидоварей
дин савтаа сарв, аб адриата нхте ветий реле десаде чиний, дин каре таре чн
др св ацикель дрнарв Фрелый сей векв ши дрнарв сей ной. Натений пре
Фрелый сей чиний Фри кетав векк пре сей не чиний Фри кетав ной.

Софроние дин шорхнка Фрвта влдей аб сарв св шав асрарв дин Фрвта,
ши тереьнд др дача ромлантскв ши Фрвканд аколо аврввдрв, мовкалий коий
др алв дачв св свавв кв Фрврий, кврт тоарше лаб асрвва; сарв др Фрвта
Ромлантнй рвтавев дрввввекви, шонв в сафоня вкнов асрввв Фрвввввв
ши тай таре пре Фрелый ав Артелор, сел а Фрвв адитис де дртв
рвтавса кв чн ретената др арташи ши кв автаре сарв тоорате ши сире
всадр св ашвув ляррале дрнарв роллантнй, аб дрвввввввв биовриале др
сарв чиний, ши не чиний.

Ле ттреш др ссе аниче др колшаатела шордей аб лвдита не чинит,
кота пре преоата дрндара Ромлантскв преоудит Жоан Молнар дин Сад, кв
нхале Жоан Молнар дин Сад дин скарнел Авейной пре кареле чнн пре
нхтвв авнчод. Асесата тай пре уртв Фрв аине, ши асесате скарт
аинта

Мотт
др

Episcopului preste mânăstire. Călugării iar nu Episcopul să-ș administreză veniturile mânăstirești, așa precum e scris în Diploama mai sus adusă; și Episcopul să dea seamă cât au administrat din viniturile mânăstirești.

Biblioteca

Maeor de la Beciu frumoasă cărți au adus, care mai pre urmă le-au cinstit Bibliotecii Diețezane. Călugării ș-au ales prepozit pre Grigorie Maior prepozitul mânăstirei numai 3. ani putea să fie în acea diregătorie, dă nu să întărea a dooa oară iarăș pre 3 Ani.

Maria Thresie în bătae cu burcușul

Pe la anul 1755 când ținea Maria Thresie bătae cu prusul (burcușul), Episcopul Aron dinpreună cu totu clerul au dat o companie, adecă 130. de husari cu arme, cu cai, cu haine, și cu toate cele de trăbuinte. Tot preotul spre rădicarea companiei acestia au dat câtă un galbăn.

În anul 1757 Episcopul Clain au fost dobândit de la împărăție să-i fie slobod a veni în Ardeal să trăiască osebit; iar Aron sfătuit de Athanasie au lucrat la împărăție ca să nu vină, că zicea Athanasie că de va veni Clain, toți lui vor da cinstea cea mare, și Aron va rămânea părăsit. Și doară acesta încă au fost un păcat mare a lui Aron de l-au părăsit oamenii și nu l-au iubit. Pre vremurile acelea s-au călugărit cutare preot de la Smincelu ce-i zicea popa Iancu, iar muiarea lui să făcusă călugărițe. Acestui Iancu întră călugări să numisă Isaie. Fiind Iancu odinioară la Chiov, foarte bine să procopsisă în limba slovenească, cât au tâlmăcit pe limba românească vedeniile sfântului Grigorie.

Tocma așa și nemeșul din Sălagiu din satul Mănău Alexandru Darabant pre vremurile acelea dinpreună cu muerea sa s-au învoit spre călugărie.

Al acestor fecior au fost eromonahul Izaie Darabant, carele sub episcopul Athanasie Rednic să făcuse la Blaju călugăr, apoi după Moisei Dragoșii la Oradea Mare episcopu.

Călugărul Sofronie dezbate pre oameni de la unire

La a. 1759 cea mai mare parte din Românimea Ardealului, mai vârtos din Marginime, și Mocănime s-au întors la neunire, că un călugăr din Valahia anume Sofronie, carele de naștere au fost din Comitatul Hinidoarei din satul Cioară, au purtat nește vești rele despre uniți, din care

mare ură să ațîșasă întră preoții cei vechi și întră cei noi. Oamenii pre preoții cei uniți îi chemau vechi pre cei neuniți îi chemau noi.

Sofronie din porunca împărăției au trebuit să iasă afară din Ardeal, și mergând în Țara Românească și făcând acolo turburări, Moscalii carii în acea țară să băteau cu Turcii, cu rea moarte l-au perdut; iară în Ardeal Românii rămasă rămpărăcheți, până ce baronul Bucov prezesul guberniei, și mai marele prefectul al Armelor, cel ce fusă trimis de împărăteasa cu un reghementu de armași și cu putere spre moarte și spre viață să așează lucrurile întră rumâni; au împărțit Bisearicile întră uniți și neuniți.

Tunsu

Pe Mureș în sus anume în Comitatul Turdei au lățit neunirea, cutare preotu în Țara Românească preoțit Ioan Molnar din Sad, cu nume Ioan Molnar din Sad din Scaunul Sibiului pre carele unii îl numeau Tunsu. Acesta mai pre urmă fu prins, și peste scurt

считая исаа милостивой нх нхтай сквоаре, гиши иластав на де
зокр. абнае се ва карди, каре ардиш ад аердикто, ши оринд отрам де
тэй днара дн Ардта ад тзриадн божии. Месеса ад абви чн орраи
тэй тик, аге Иоан Моллар, каре ад фроста докадор, ши адоресор
доктора дсакн, сврсаа фрорите вредник, ши зблос. Націоналиста
АКвм азд кв ахесаа националистаа адори тзриат.

Миса
графія

Месеса адог ад тзриат дн а. 1760 дн 20 Марчии дн вараав де зо.
Кат аге агаста време милостиве шавографии св асерб ла ранду дн
чн трети дин Ромоние (Valchiu); сь котавр дин Скери асербкн; ши
св днсаа шавография св асербкн ши шавографий Сагуз дин Молдова
ши сврсаа ад шавбий шеле патентий генард шага Борбеккн; дн
св шавбий св шавбий тэй тэйле крэй Басерисей.

Епископ

Аарон Фрог св рвдике школи ромонетн, дн каре се се св агеорекс св
веле Велюна Морав, ши рандриала Бисеричаскн, св оронднша на шав
средства св дв кате чн галовн, аге каре св е дидекс Скапиде, аге кате св
ши дидиш чн карат Епископекс дела шавиав св дн Бисерикс чн дн
дсв Кондисидий.

Фрон ад фроста св франк тзриатнше оседитав де асфинтнши Тронуз, ши дн
са св бале квалсери ной, каре шави дв чна дсав рвекла Квалсериалор де лерт
средствкн драбн ши асав св поставкн, ши аквора дасторитн св фроста асв
чнше асеса Семинариуа шавн, каре аштинтаскн св фроста Семинариуа
Диегудан. Месеса асеса дсв дидишадн, аге кате ши св св фроста тэйле
рей дела Болград шнре аштинтн дн Маер рвдикс чна кв чн шери фроста
ад фроста дсесе шавография, ши шавнш Кате дин Колинта асав. Болградскн
каре коте шавсвдела Бешлет Сабор кв 30000 р. динде каре 5000 р. дела
Клеу св адчнша, сврв 24.000 р., св аге Епископекс дела Сине.

Ма а. 1761 св шринтис нечншлор Епископекс, дсесе каре вом шавнша
Романа св.

Зимовица

Епископекс Аарон дн вара аге нород ка канд ва зисе шесавнш: шавнш тэй
кард. ш. е. а. ши вей динишр асеса шави. "Шавнш св фроста шавнш". Шавнш
ахесаа Епископекс св фроста ши дн шавнш; ши св шавнш на коте шавнш
рвдеснш, каре св рвдеснш аша; Шавнш нх сана вредник.

Тела а. 1761 ад фроста св фроста милостиве дн Ардта аша кате
анша 1765 милостиве дн Ардта, ши кате ла а. 1765. ад фроста дншор
св де шоста. Фроста асеса шавнш тэй тэйле св осежнша Фроста Мале
Солонашл дела Фроста Тронуз. Найнша де шавнш кв асеса време
шавнш Бешдикс ад XIV. ад асвншша, ка шавнш св шавнш шавнш дн
шавнш шавнш, дн шавнш каре св шавнш шавншшаскн.

Ма а. 1766 дн 14 Октобри Епископекс Аарон ад шринтис дин
шавнш Епископекс Бешнерн, аге каре св фроста квалсери дн Ма
нш шавнш свнш вешнш, аге Иоан Вебай дела Веба, аге Ардонше
Сади дин Саг, аге Иоан Пок, аге Машо Клайн, аге Консавншнш Киншн
св дн шавнш св шавнш дн Квалсери Иосефата, ад 2. шавнш Атмосие, ад
Иодикт ад 1. шавнш Сатта, ад 5. шавнш Ошншнт. Ма а. 1763. Январе дн
св

timpu i s-au mijlocit lui nu numai scăpare, ci și plată la zi 30. cr. până ce va trăi, carea iarăș au perdut-o, și fiind oprit a mai intra în Ardeal au murit în Bănat. Acesta au avut un frate mai mic, pre Ioan Molnar, care au fost doctor, și profesor [...] doctoria de ochi, bărbat foarte vrednic, și zălos Naționalist. Acum aud că acestu naționalistu ar fi murit.

Tipografia

Meletie Neagoe au murit în a. 1760 în 20 Aprilie în vârstă de 30. [a.?] Cam pre aceasta vreme litările tipografiei să pusără la rând de un Preot din Românie (Valchia); să cumpără din Sibiiu teascu; și să începu tipografia sub povățuirea tipografului Sandu din Moldova și să începu a să tipării mai multe cărți Bisericești.

Aaron Episcopul vrând să rădice școli românești, în care cei ce să preoțescu să [în]vețe theologia morală, și rânduiala bisericească, au orânduie ca to[t] preotul să dea câte un galbăn, pre care să se zidească scolile, precum s-au și zidit în curtea Episcopescă de la poartă până în biserică un zid cu (?) doă condignații (?).

Aron au vrut să facă mânăstire osebită de a Sfintei Troițe, și în ea să bage călugări noi, carii totdeauna după răgula călugărilor de legea grecească țapăn și aspru să postească, și a căroro datorințe să fie a pur[ta?] grije peste Seminariumul lui, carele almintrelea să numea Seminarul Diețezan. Pe sama acestora doă Inștituturi, precum și pre sam mânăs[ti]rei de la Bălgrad unde așijderea în Maer rădicasă una cu un turn frum[os?] au dat zestre tipografia, și satul Cut din Comitatul Bălgradul[ui] care-l cumpărasă de la Betlem Gabor cu 30.000 f. dintre care 8.000. f. de la cler s-au adunat, iară 24.000. f., au pus Episcopul de la sine.

La a. 1761. s-au trimis neuniților Episcopu, despre care vom cuvânta în Ramul al 2-lea.

Episcopul Aaron învăța pre norod ca când va zice preotul în liturghie: „Luați m[ân]cați. ș. c.l. , și beți dintru acesta toți.” Toți să îngenunche. Tot acestu Episcopu au băgat și în lăturghie, și au tipărit la cuminec[ări?] rugăciunea, care să începe așa: „Doamne nu sânt vrednic.”

Pe la a. 1761 au început a să face milităria în Ardeal așa cât la anul 1765 milităria în Ardeal, și cât la a. 1765. au fost întrod[us]ă de tot. Întru această treabă mai mult s-au ostenit Grigorie Maior Eromonahul de la Sfânta Troițe. Nainte de puțin cu aceasta vreme, Papa

Benedictu al XIV. au poruncit, ca oamenii să nu să primească din leagea unită în leagea catholică, carea să zice păpisteșască.

La a. 1762. în 14. Octomvrie Episcopul Aaron au primit din S[e]minariul Episcopescu 5. tineri, pre carii i-au băgat călugări în M[ă]năstirea Bunei Vestiri, pre Ioan Devai de la Deva, pre Axentie Sadi din Sad, pre Ioan Pop, pre Maniu Clain, pre Constantin Chinci (?). Cel dintâi s-au numit în călugărie Iosefat, al 2-lea Ambrosie, al 3[-lea] Ioachim, al 4-lea Samuil, al 5-lea Onuzim (?). La a. 1763. Ianuarie însă

făcu călugăr la Buna Vestire Toma Cheresteși Secuiu din Bodogaia (?) și Ansel (Anghel?) Coroși din Comitatul Celiaradului (?); cel dintâiu în călugărie să numi Vasilie, al 2-lea Augustin. Preste mânăstirea și Seminariul Bunei Vestiri tot în acestu an 1763. în 18. Noemvrie Episcopul făcusă mai mare pre Athanasie, pre carele cu o cale în locul lui Gherontie îl pusă și Vicareș. În acestu an în locul lui Melethie Neagoe să făcu conzistorial Filothei Laslo de la Odorhei, călugăr din mânăstirea Sfintei Troițe, carele la Roma auzisă theologia.

Tot în acestu an 1763. în Săborul mare s-au rânduie ca pre cei ce vreau a să căsătorii numai parohul mirelui, sau a mireasei să fie volnic a-i cununa.

La anul 1764. în 23 Fevruarie în vârsta de 55 de ani au răposat Aaron în Ungaria la Baia Mare, în Rezidenția Iezuiților de durere de picior. Trupul lui de acolo s-au dus la Blaju, și s-au îngropat în 13 Martie în Bisearica cea din curte; cu ocazia aducerii trupului la Blaju să zice că ar fii plâns Icoana Născătoarei de D-zeu, cea de lângă dvera cea mare. Când au fost Aaron aproape de moarte, s-au deștins de brăul de fier, ce în 11 Ani până ce au fost Episcopu l-au purtat pe pealea goală peste mijloc, și la mâni din sus de coate. Trupul lui până ce au fost întins pre scândură n-au înțepenit, nici ceva putoare n-au slobozit. Nainte de ce pornisă la cale de la Blaju șe-au scris Diata seau testamentul, rânduie[d] ca tot ce au avut să fie a săracilor și a seminariului.

Acestu Episcopu au petrecut o viață sfântă, au fost om postelnic, îndurat, Besericos, și înfrânat. Mătăniile cele scrisă în posturi, toate, și afară de acelea și altele făcea noaptea, cât degetele lui pururea să cunoșteau de mătăni. Făcut-au afară de mânăstirea cu turnul cel frumos de la Bălgrad mai sus pomenită, o Bisearică de piatră frumoasă în Cutu, supărare multă au avut, că pră vreama lui cea mai mare parte din norod s-au desghinat de cătră el.

Pre vrem[i]le lui Aron era în mânăstirea Sfintei Troițe Vasilie Neagoe, feciorul protopopului Maniu Neagoe din Broșteni. Acesta când au fost de doi ani orbisă, și orb învășă de știa de rost tot ceaslovul, Psaltirea, Testamentul Nou, Acatisturile a lui I-S, a Precestii, Octoicul duminecilor, și știa și Testamentul Vechiu, măcar că acesta de rostu nu-l știa, făcea prădicații de să minunau toți de el. Pre acesta într-un rând Episcopul Aron l-au pus dascăl școalei românești. Era acesta alt Didim, măcar că nu era Alexendreanu.

Pre vremile aceste năfiind călugării de ajuns, la școalele lătinești cele de jos să punea profesori din statul mirenescu. Cel dintâiu Profesor au fostu Vulcan de la Blaju, carele curund ș-au dat

sufletul făcătorului său. Nepotul acestuia pe la Anul 1800. era canonicu la Oradea Mare; bărbat foarte învățatu și harnic, (doară va fii Episcopul Orăzii Mari de acum Greco-catholic Ilustritatea sa, Grațiosisimul Mețenașul Inștitutului nostru Bibliograficescu), apoi au mai fost profesori Boiari, apoi Ioan Neagoe, carele mai în urmă au fost la Vienna Aghentu (?) de curte. După acesta în profesie

де адресерје од урта Николае Лодуши дела Лодуши де Лодуши
мъриши

Аванасие Редник де Сулафола
ал Б. Епископски чиниш.

Известно Аванасие, диниши дин мавсариш въ врео Крайва прова
атаи червв дела ртибратса ка див Сулафата ртибратса Лодуши
им див датиш, св дри слобод Клерваши а Кандига берсоне мениш
авскаше, им утмод св алви алви викари, ги Аванасие св ртибратса
диконд квел еште нго де Епископши, им викари, им Економ таре, им
ша нитик нв исторваиб. Мошае асеша мав скрис Аванасие Епископ
лши дела Сатисон лши Баркози, де каре дрн викорвише ртибрати, св
инд натиш кот въ див тораши Епископши, автв ла апередв натиш
Епископши авсаш авсаш ка де дрн тмнише Архиепископши. Аванасие
нав подликааш авсаш ртибрати, шетмндеш св нвнш свше де в
кот въ мениш обвикорвише, дрн въ де апердв екаши Епископши
Клерон Юрисдикция.

Дрн Соборвн цел мндрв ла рвалшше анши 1764. гурви утмод св
автв алви викари, ги ашиндеш нитик нв авсаш свворши дрн авс
свор св гати ртибратса дела ртибрати ртибратса Кандигри авс
соанелор мениш Епископши, ситиш св ла Клерв, им св лотиш авсаш
авсаш авсаш див Архиепископши тара авсаш дрн Юни.

Ла 18 Юни авсаш авсаш тара, им лотиш св своравт тара
дш. дрн дрн Юни сокошт св Кандиге дрн Баронши Клаши, дрн дрн
маиор, автв тв Силвсаш Калиани, дрн Аванасие авсаш кот въ
вошидрши нв нвмаш авсаш авсаш, ги твкар върв авсаш да вошидр
рше саме.

Дрн 30 Юни авсаш дрн вистриш Комисари Авсаш Баронши
Юнаше Борнетиш де Касот, Авсаш Авсаш, им Авсаш Авсаш Авсаш
ношилар (Товитв) дин Комисариш Авсаш Авсаш, им св авсаш
вошидрши, Григорие маиор Авсаш дрн, Баронши Клаши 72, Сил
вешаш Калиани 16, Аванасие Редник дрн вошидрши. Авсаш св авсаш
ртибратсиш.

Дрн 6 Август авсаш авсаш дела ртибратсиш порентв, ка дрн авсаш
авсаш авсаш, св се ситиш св ла валина, Аванасие авсаш авсаш дрн
лотиш лотиш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
авсаш св лотиш де Аванасие, им дрн Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
авсаш авсаш дрн авсаш св дрн авсаш ла Сиди, св дите въ им авсаш дрн
лотиш авсаш.

Дрн авсаш авсаш авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
Епископши дрн Аванасие. Григорие маиор Авсаш ла Сиди, им авсаш дрн
нвншиш дрн авсаш Епископши авсаш Аванасие, св сокошт кот авсаш дрн
Епископши дела Аванасие. Дрн Аванасие дрн авсаш дрн авсаш авсаш
Епископши, авсаш авсаш ла Калианиш дрн авсаш Авсаш дрн мавсариш
сршаш Авсаш, им дрн Авсаш дела Тар Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
авсаш авсаш дела Блашв Иван Селедаше св дрн дрн авсаш авсаш авсаш
нвншиш Авсаш Калианиш, дрн авсаш авсаш нвншиш дрн авсаш авсаш
Коти. Аванасие авсаш авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш Авсаш
Епископши

în profesie au urmat Nicolae Ludoși de la Ludoșul de lângă Murăși.

Athanasie Rednic de Gyulafolva

al 6.-lea Episcopu unitu.

După îngroparea lui Athanasie, Părinții din din mânăstirea cu vreo câțiva protopopi cerură de la împărăteasa ca după Diploama împăratului Leopold și după datină, să fie slobod clerului a candida persoane pentru Episcopie; și umblau să aleagă altu Vicariu, ci Athanasie s-au înprotivit zicând că el este pus de Episcopul, și vicariu, și econom mare, și așa nimic nu isprăviră. Toate aceste le-au scris Athanasie Episcopului de la Strigon lui Barcoți, de care fu în vicărășie întărit, scriind napoi cum că după moarte Episcopului, până la alegerea noului episcopu toată puterea cade în mânilor Arhiepiscopului. Athana[sie] n-au publicat această întărire, temându-să să nu i să bage de vină cum că pentru o vicărășie, făcu de pierdu scaunul Episcopescu [și?] clerul iurisdicția.

În Soborul ce-l țânură la Rusaliile anului 1764. iarăș umblau s[ă?] pună altu vicariu, ci așijderea nimic nu putură săvârșii. În aces[t] săbor să ceti rânduiala de la împărăție în treaba candidării persoanelor pentru Episcopie, trimisă la cleru, și să hotărî pentr[u] lucrul acela zioa Sfântului Petru adecă 29 Iunie.

La 28 Iunie s-au adunat sobor mare, și hotărâră ce să facă mâ[ne?] zii. În 29. Iunie socoteau să candideză pre Baronul Clain, pre Gri[gorie] Maior, și pre Silvestru Caliani; iar Athanasie au vestit cum că votizanții nu numai acestor trei, ci și măcar căruia pot da voturile sale.

În 30 Iunie au întrat în bisearică comisarii crăești Baronul Ignație Bornemisa de Cason, thesaurariul, și Franțiscu Boiaru judel[e?] nobililor (föbiró) din Comitatul Belgradului, și să adunară votumurile, Grigorie Maior căpătasă 90, Baronul Clain 72., Silvestru Caliani 16., Athanasie Rednic 9. voturi. Acestea să arătar[ă] Împărăției.

În 6. Avgust au venit de la împărăție poruncă, ca icoana care au plâns, să se trimițe la Viena. Athanasie au trimis-o prin Filotei Laslo călugărul Mânăstirii Sfintei Troițe, carele cu totul să lipisă de Athanasie, și prin călugărașul Ambrosie, fiind căl[u]gării acestea în trecere cu iocana la Sibiiu, să zice că și acolo ar fi lăcrămat.

Întru acestaș an toamna Împărăteasa Maria Thresie au numit de Episcopu pre Athanasie. Grigorie Maeor fiind la Sibiiu, și auzind de veas[tea] numirei întru Episcop a lui Athanasie, să socotea cum ar putea împinge Episcopia de la Athanasie. Iară Athanasie îndată după ce au luat numir[ea] Episcopiei, au adunat la capitulum pre toți călugării din mânăstirea Sfântei Troițe, și pre protop[op]ul de la Daia Avraam carele era notareșul Soborului mare. Athanasie în acea adunare n-au lăsat pre protopopul de la Blaju Ioan Sechedate să între în adunare, pentru că n-au fost capitulareș; în acea adunare numai împărăcheri s-au făcut. Athanasie au poruncit Notariului să-l vestească la cleriu de

Епископъ Никита; ии пошарилъ днзелегондъ съ двавъ соборъ къ Геронаіе, къ
 Маіор, къ Каліани, къ Акедаше, ии юмъ тѣмъ динъ Мѣрѣ акскрисъ лѣиъ Аван
 насіе къ нѣмъ ва вѣсти; аснѣрѣ асгедъ днсомъ Аванасіе савъ вѣстимъ. Атоиъ Аван
 насіе дн локъ лѣиъ Авсангъ пре Силвесауръ Каліани, ии пре Геронаіе Котаріи,
 цнхъ съ аиѣмъ гравѣ де Кавзеле Валъ де Квѣторіе, алаіа де аласеи, свѣдавъ
 съ тѣрѣ ла Векі. Дзавъ о сеатѣ тѣмъ савъ дзѣ ла Кѣа, ии де аколо ла
 Сидіи; ии атоиъ царви савъ днаторѣ ла Кѣа. Дн локъ съ адъ Фрѣкѣтѣ
 ии тѣмъ тѣрѣ пре сѣмъ мѣнвѣсѣрѣ ии Ситинаріонъ лѣиъ Аван пре Сатогилъ
 Клаинъ. Съиъ тѣрѣ дн ла Бвѣградѣ дн 30. Октобрѣ 1764. адъ овѣаиъ Квѣмъ,
 прѣ пре Секоніа дѣронитъ Калінокъ. Е аколо Аванасіе савъ дзѣ ла Фіенла.
 Кѣа савъ ахѣа де толмѣтъ лѣиъ Фронъ днаторъ Свискоаѣ, дндатъ цнхъ
 прощѣаѣиъ къ свѣскріѣтѣ прощѣаѣаѣиъ днвъ Садъ Авраат, ии а прощѣаѣ,
 ии аѣиъ динъ Вламѣ Йоанъ Акедаше адъ аѣитисъ ла Папа Клетенгіѣ адъ XIII
 гравѣне, ка съ Фракъ ла дѣтѣ вѣавсеа съ Фрѣ Свискоаѣ, Баронѣ Клаинъ,
 къ пре Аванасіе нилі де юмъ нѣнаръ Консате. Дѣтѣ вѣавсеа тѣмъ нѣмъ съ аѣиъ
 аѣага сѣаа, атоиъ днхъ юмъ Крѣсѣ Аванасіе, Кареле ера ла Фіенла,
 адъ аѣорнѣиъ Котселѣиъ Хадикъ, Кареле ера Презѣ ла Гвѣрнѣиъ, ии
 аѣторѣтѣ аѣерѣкѣиъ съ Кѣте пре Кѣлѣва аѣошѣаѣиъ, аѣте пре Машѣиъ
 дѣла Брашеи, Мехриъ дѣла Кѣлѣмъ тѣмъ нѣмъ, ии Василіѣ дѣла
 Гвѣмъ (аѣоиъ аласѣиъ сѣадъ Клетенгіѣ лѣиъ Аванасіе), ии съиъ днѣтѣ
 аѣре нѣмъ дѣтѣ лар савъ скрисъ аѣтѣ днаторѣ вѣре.

Дн 1^е Январѣ 1765. Пѣрѣнѣиъ динъ тѣмъ нѣмъ Сѣринѣсѣиъ аѣошѣ
 днѣаѣиъ асѣаѣиъ Лѣаѣрѣа дн Бѣвѣркага тѣре динъ тѣмъ нѣмъ, Фрѣ,
 рѣ де тѣрѣ ии ѣне Квѣмъ нѣмъ нѣтѣмъ лѣиъ Свискоаѣ Аванасіе, ка
 реле ера ла Фіенла, тѣнаръ къ дн къ ѣте тѣла нѣ ера зѣтѣ вѣавсеа. Дзавъ
 асгедъ днѣтѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ аснѣрѣ
 рѣ Кѣрѣ днѣтѣ Квѣмъ нѣмъ, къ Геронаіе, Силвесауръ, ии Григоріе, Фреле
 сѣлѣне, динъ аѣтѣмъ къ сѣквѣаѣе адъ Фѣиъ съ сѣтѣмъ дн Бѣвѣркага тѣмъ нѣмъ,
 рей, сѣрѣ Фрѣлѣсѣиъ къ Квѣмъ нѣмъ црѣнѣиъ лѣиъ Аванасіе, карѣиъ иѣтѣмъ дн тѣрѣ,
 аѣтѣ Свискоаѣвскѣ, адъ вѣтѣ съ сѣлѣмъ къ дн Бѣвѣркага тѣмъ динъ Кѣрѣ Свискоаѣ,
 лѣиъ; днѣиъ днѣтѣмъ асѣтѣ дн вѣрѣе Григоріе, ии Фрѣлѣсѣиъ; Фрѣлѣсѣиъ съ
 дѣвѣмъ нѣмъ юмъ тѣмъ нѣмъ, сѣнѣмъ зѣтѣмъ цнѣмъ сѣлѣне дн Бѣвѣркага динъ
 Кѣрѣ, нѣе дѣтѣ тѣмъ нѣмъ Квѣмъ нѣмъ дн Кѣаѣмъ, дѣсѣре сѣ ел ии аѣрѣнѣсѣе Силъ
 вѣсѣрѣ нѣ савъ днѣмъ нѣмъ аѣре асгедъ. Кѣтѣмъ Кѣлѣ ера сѣе днѣмъ Фрѣлѣсѣиъ
 дн Киліе, зѣтѣ Квѣмъ нѣмъ дн Григоріе: „де аѣтѣ днѣмъ нѣмъ сѣ ва вѣтѣ Фрѣ“
 Фрѣлѣсѣиъ адъ рѣсѣаѣе. „а сѣаѣа тѣрѣ нѣмъ сѣ вѣтѣ вѣавъ асѣаѣа дн Кѣа.“
 ии аѣтѣ днѣмъ нѣмъ аѣрѣиъ сѣ ва дѣсѣре дѣоана Прѣсѣаѣиъ, карѣ адъ илѣнѣ, ии
 зѣтѣ Фрѣлѣсѣиъ къ Григоріе адъ зѣтѣ: „нѣтѣмъ аѣрѣ вѣтѣ аѣтѣмъ нѣмъ Прѣсѣаѣиъ“
 Кѣрѣ елѣнѣ Фрѣлѣсѣиъ дн асѣаѣа лѣтѣ ш. а.“, карѣ Фрѣлѣсѣиъ аѣошѣ сѣтѣ
 скрисъ ла Аванасіе ла Векі. Асѣтѣ Фрѣлѣсѣиъ иѣрѣ адъ аѣвѣаѣиъ пре Фрѣ,
 горіе днѣмъ нѣмъ днѣтѣ вѣавсеа. Дѣтѣ вѣавсеа сѣре сѣрѣтѣ лѣиъ Аванасіе адъ
 Фрѣлѣсѣиъ, ка Григоріе карѣиъ Кѣрѣ нѣмъ нѣмъ сѣ сѣ аѣтѣмъ ла тѣмъ нѣмъ, съ
 Фрѣ съ сѣ вѣтѣмъ аѣтѣ, ии нѣтѣмъ сѣ нѣ Кѣтѣмъ нѣмъ аѣтѣмъ Кѣрѣ сѣнѣсѣнѣсѣиъ
 къ ел. Дѣроніѣиъ Силвесауръ сѣ ее дѣсѣрѣавъ дѣ олаѣавъ, ии съ
 Фрѣ съ асѣлѣаѣиъ, ии тѣмъ тѣмъ нѣмъ нѣмъ сѣ нѣ аѣтѣмъ аѣтѣмъ тѣре
 днѣмъ нѣмъ ла Сѣа. Дѣрѣ Лѣтѣрѣиъ Авраат, ии сѣквѣаѣе съ Фрѣ съ
 дн Кѣсѣаѣе, аѣнѣмъ Кѣлѣ днѣмъ нѣмъ Свискоаѣвскѣ съ Фрѣ съ Фрѣлѣсѣиъ, къ вѣрѣ
 Фрѣ сѣаѣиъ, ии асѣлѣаѣиъ. Сѣре аѣорнѣиъ асѣтѣ днѣтѣ тѣмъ нѣмъ
 аѣ

Episcopu numit; ci notariul înțelegându-să după sobor că Gherontie, cu Maior, cu Caliani, cu Sechedate, și cu Maniu din Tiuri (?) au scris lui Athanasie că nu-l va vesti; pentru aceia însuș Athanasie s-au vestit. Apoi Athanasie în locul lui lăsând pre Silvestru Caliani, și pre Gherontie Cotarii, unul să aibă grijă de cauzele cele de căsătorie, altul de altele, să gătea să meargă la Beciu. După o săptămână s-au dus la Cut, și de acolo la Sibiiu; și apoi iarăș s-au întors la Cut. În locul său au făcut prefectu și mai mare preste Mânăstirile și Siminariul lui Aaron pre Samuil Clain. De-aci mergând la Bălgradu în 30. Octobrie 1746. au băgat călugăr pre secuicul Ieronim Calnochi. De acolo Athanasie s-au dus la Vienna.

Cât s-au auzit de nomirea lui Aron întru Episcopu, îndată unii protopopi cu subscrierea protopopului din Daia Avraam, și a protopopului din Blaju Ioan Sechedate au trimis la Papa Clemeție al XIII rugăciune, ca să facă la împărăteasa să fie Episcopu Baronul Clain, că pre Athanasie nicidecum nu l-or cunoaște. Împărăteasa mâniindu-să pentru aceasta, tot după cum croisă Athanasie, carele era la Vienna, au poruncit contelui Hadic, carele era Prezes la Gubernium și armorum prefectu să cheame pre câțva protopopi, anume pre Matei de la Bratei, Meheșii de la Cluj-Mânăștur, și Vasilie de la Băgheu (?) (toți acesti erau clienții lui Athanasie), și să-i întreabe oare cu știrea lor s-au scris acea înprotivire.

În 1-iu Ianuarie 1765 Părinții din mânăstirea Sfintei Troițe au început a sluji liturgia în bisearica cea mare din mânăstire, fără de știrea și binecuvântarea numitului Episcopu Athanasie, carele era la Vienna, măcar că încă templa nu era zugrăvită. După aceia în Păresimi pentru slujbele besericești s-au întâmplat împărăcheri întră călugări, că Gherontie, Silvestru și Grigorie, unele slujbe, dinpreună cu Secădate au voit să se țină în Bisearica mânăstirei, iară Filothei cu călugărașii ucenici lui Athanasie, carii șădeau în curtea Episcopescă, au vrut să slujască în Bisearica cea din curtea Episcopului; de-aci începură a să tăia în vorbe Grigorie, și Filothei; Filothei să dezvinovețea cum că hotărârea, să nu să țână unele slujbe în Bisearica din curte, nu e de toți călugării încheiată, deoarece el și părintele Silvestru nu s-au învoit spre aceia. Că pră când era să se ducă Filothei în chilie, zice că i-au zis Grigorie: „De a[s]tezi înainte te va bate D-zeu.” Filothei au răspuns: „Ia sama părinte să nu-ți vină aceasta în cap.” Și au început a grăii ceva despre icoana Precestii, carea au plâns, și zice Filothei că Grigorie au zis: „Nu-mi trebuiește ajutorul Precestii, că eu sânt fericit întru aceasta lume ș. a.”, care Filothei toate le-au scris la Athanasie la Beciu. Acestea foarte tare au apăsă pre Grigorie înaintea împărăteasei. Împărăteasa spre cererea lui Athanasie au orânduit, ca Grigorie capul turburării să se trimițe la Muncaciu, să fie sub bună pază, și nimenea să nu cuteză a purta correspondenție cu el. Gherontie și Silvestru să se despartă deolaltă, și să fie sub ascultare, și mai mult nădejde să nu aibă a mai merge înainte la ceva. Iar Notariul Avraam, și Secădate să fie sub închisoare, până când înaintea Episcopului să vor făgădui, că vor fi supuși, și ascultători. Spre poruncile aceste într-acelaș

an în Păreasimi, gheenerariul de la Sibiiu au chemat pre Grigorie Maior la Sibiiu și l-au pus în arestu la dezuniți, oprind pre toți afară de Iezuiți de a să întâlnească cu el. După aceea preste puține zile au chemat la Sibiiu și pre Gherontie, Silvestru Caliani, Notariul Avraam Sechedate, protopopul Dimitrie de la Cheșeai (?), protopopul Maniu de la Tiuriu, și pre protopopul Samuil de Șebeș, care cum au venit la Sibiiu, pre toți sub pază i-au pus în osebite locuri. Fost-au chemați și protopopul Vasilie de la Băgău, Theodor Meheș de la Cluj-Mănăstur, și Mathei inspectorul de la Bratei, pre acești 3. i-au întrăbat Ghenerariul oare știu ei, și clerul despre înprotivirea ce au dat Notariul, și Sechedate asupra Episcopului au ba?” Ei au răspuns: „ba; și. că primescu pre Athanasie de Episcopu.” Iar pre ceialalți toți înfruntându-i căci fac turburări pre toți i-au slobozit acasă, afară de Grigorie Maior, Avraam Notariul și Secădate, iar pre Grigorie Maior după ce au plinit 3 ½ luni în Sibiiu di[n] porunca împărătească în hinteu cu hodnogiucă cătănescu, și cu pază c[ă]tănească s-au trimis la Muncaciucă în mânăstire, unde în toată viața să fie în pocăință, și în toată țara Ardealului s-au vestit, ca nimen[i] nicio correspondenție sub grea pedeapsă să nu cuteză a purta cu el. Notariul, și Sechedate în osebite conacuri au fost sub pază cătănească opriți până la venirea la Sibiiu a Episcopului Athanasie.

Episcopul Athanasie din Vienna să întorče în Ardeal

Episcopul Athanasie (de care afară de alți călugărei, să alăturasă și scolaricul Ioan Darabantu din Comitatul So[n]ocului de Mijloc, din satul Mănău) isprevindu-ș lucrurile sale la Vienna cătră mijlocul verii în mijlocul verii în acelaș an 1765., au plecat din Vienna și au venit pe la Muncaciucă, unde s-au sfințit Episcopu, de Episcopul Olșavschi, cela ce-l făcusă și preotu, și călugăr. De acolo s-au abătut pe la Mara-Mureș, pe la mumă-sa, și frații sei, dintre carii cel mai mare pră acea vreme în comitatul acesta au fost Vițe-co[???] (vițeșpan). De acolo cum au întrat în Ardeal tot pedestru au venit până la Belgrad, de acolo s-au băgat în Sibiiu, și s-au slobozit Notariul și Sechedate.

Înrând în Blaju în 27 Avgustu eșiră înaintea lui cu li[???]. Deci ajungând în căsile Episcopești, s-au rugat de ertare Gherontie și Silvestru. În 29 au ținut Episcopul sfat cu a secele (?) sale și au așezat ca pre Gherontie să-l trimițe la Strâmba, și pre Sil[v]estru Caliani la Măgina, că acolo cu o cale s-au așezat, ca [și?] călugării de la Sfânta Troițe, numai cu legumi și cu oloi s[ă] trăiască. După aceea s-au așezat ca părinții din mânăstire să-ș aleagă prepozit. În 14. Septemvrie s-au sfințit Bisearica cea mare din mânăstire.

În 28 August a. 1765. pre călugărașii Vasilie Cheresteși, pre Ambrosie Sadii, pre Ieronim Calnochi, i-au mutat în Mănăstirea Sfintei Troiță, și i-au trimis la Roma, în coleghiul de propeganda fiind la învățătură.

În 8. Septemvrie a. 1765 Ioan Darabant s-au făcut călugăr, și s-au chemat Ignăție.

Tot în acelu an în 13 Noemvrie s-au adunat Sobor mare în ca[??] Episcopescă de la Blaju. și mai nainte s-au slujit sfânta lăturghie

apoi cătră svârșit Episcopul Athanasie s-au pus pe amvon. Deci a) s-au cetit donația împărătească despre Episcopia lui Athanasie în limba rumânească întoarsă, ascultându-să după origanalul (sic!) lătinescu; v) s-au cetit bula papei tot în acea treabă purceasă; g.), s-au cetit bula rumânească, prin carea Athanasie să dezleagă de toate împedecările ce i-ar sta înprotiva împlinirii diregătoriei arhipăstorești; d), s-au cetit bula la capitulum trimisă, prin carea să poruncește, ca acestui Arhiereu nou ascultare, și cinste deplină să i să de; e.), s-au cetit bul la clerul unit tot în acea treabă trimisă; ζ.), s-au cetit bula tot în acea treabă la poporul unit trimise; z.), s-au cetit bula diregătorilor bunului Episcopescu tot în acea treabă sunătoare. După acestea iarăș să adunară în castelă, și așeză Episcopul cinci diregătorii mai mari, adecă de Hartofilax și de Vicareș sau Econom anume pre Ignăție Darabant în mânăstirea Bunei-Vestiri de la Blaju; de sețelariu preste toate mânăstirile din Ardeal, afară de Mânăstirea Bunei-Vestiri, și cea de la Bălgrad, pre Filothei Laslo, carele este prepozitus în Mânăstirea Sfintei Troițe; Eclisiarhu pre Samuil Clain, care este prefectul Mânăstirii Bunei-Vestiri de la Blaju; și pre doi călugări din Mânăstirea Sf. Troițe de la Blaju, dinpreună cu cei mai din sus i-au pus, konzistorialnici Episcopești, și i-au deruit cu titulă de Preacinstiți.

Athanasie până ce au fost în Vienna, lucrasă să se înterească Testamentul lui Aaron, și să e de fundușuri, seau Eclejii Besericești, unde până acii încă nu să dasă. De la Împărăție s-au orânduie comissie, în carea să fie și de la Gubernie, și din cleru. Din cler în a. 1766. câțva spre acestu sfârșit s-au trimis în Sibiu, ci cu puțin folos.

În Mânăstirea Sfintei Troițe să aleasă prepozit Filothei, cu acea condiție, ca de va țânea postul cu legumi, și cu oloiu, să rămână în diregătorie în 3. Ani întrăgi; iar de nu, și mai nainte să se lipsească de prepozitură. După aceia Gheruntie să trimisă la mânăstire la Strâmba, unde să fie sub ascultarea unui Egumăn moji; ci Gheruntie după câtăva vreme s-au ușurat de aceia ocară, și fu trimis la Gherla, hotărându-să pe tot anul din venitul mânăstirii Sfintei Troițe plată de 200. f. Gherontie la Gherla au dobândit loc pentru bisearică și pentru preotu, iară de la împăratul 2000. f. pentru zidirea Bisearicii. Acestu Gheruntie mai multe învățături au scris, dintre care unele s-au tipărit, altele nu. Așa sânt Cartea de relighia și de obiceiurile turcilor; o Învățătură creștinească, seau Cathihismu mai mare; Maiburgu, Historia Shismeii Grecilor; și pravila după rândul slovelor de la Buchii. – Iar Silvestru Caliani era să se surgunească la Mânăstirea de la Ma[r?]gina; ci

rogându-să tot clerul, i-au îngăduit Episcopul să rămână la Blaju dară urgisit; că și portariu au fost rânduit.

Athanasie au făcut orânduială, ca în seminariumuri numai aceia să se primească, carii au voe pre preoție, drept aceia au poruncit seminaristelor să li să facă răverendă, și să umble la clărică.

În anul 1766. în 12. Iulie s-au făcut călugăr Pertenie Iacob din Turda, mai nainte s-au chemat Petru, pre care Athanasie l-au trimis la Rom[a]. Acestu au fost feciorul aceuia, carele sub Clain trimitându-să clăric la Roma, s-au lăsat de învățaură. Tot cu acea ocazie s-au făcut călugăr și Ioan Vișoli. Carele în călugărie s-au numit Ionichie. Întru acel an 18 Octobrie au mai făcut Athanasie, încă doi călugări. Întru acestu an împărăteasa în coleghiul ungurescu a lui Pazmanu pentru doi preoți de mir din Diețeza Făgărașului au făcut fundație. La acelu loc fură trimiș călugări Samuil Clain, și Stefan Popp; carii după ce înaintea Arhiepiscopului de la Vienna Hristofor Miganți să făgăduiră că orice slujbă Bisericească măcar și de preotu mirenescu vor săvârșii fură primiți în acel coleghiu, în care 6. ani au fostu, și au sevârșit filosofia și theologia. Pre Samuil Clain nainte de ce-l trimise Athanasie la Viena, îl băgă întră călugării Mânăstirii Sf. Troițe. În locul lui Samuil Clain fu rânduit Prefectu peste mânăstirea și Seminariul Diețezan a Bunei Vestiri, Iosefat Devai.

Athanasie afară de aceia întră călugări au întrodus postul cel aspru, pentru ca să-i detot smerească, au mai pofit de la ei, ca fieștecare să învețe câtă o măestrie precum au și trebuit să învețe. Care tipăritul, care arșugul de a face lumini de ceară albă, care [o?]lăritul. Aceasta datină n-au cutezat aieve să bage întră călugăr[ii] S. Troițe, căci ei precum văzurăm în diploamă, spre altăceva era[u] orânduți; deci ca totuș să i să îplinească propusul, când prim[ea] Athanasie pre cineva întră călugări nu-l anumea în care mânăstire va fi, și fiitorul călugăr trebuia să să iscălească mai nainte, că în [...] mânăstire va fii, unde să va rânduii; cum că va posti pururea cu leg[ume] și cu oloiu; și cum că în 24. ceasuri, numai un ceas va întrăbuința spre m[ân]care: cum că la mezul noptii să va scula la polunoșnițe. când să va zice în besearică; cum că orice măestrie i să va poruncii va învăța; c[um] că vinu nu va bea, fără numai cu binecuvântarea celui mai mare, când [a]cela va udeca; cum că nimic nu va stăpâni, nici va voi să între în cleru, adecă să se facă preotu, fără numai din poruncă ș. a. Datina aceasta s-au început la a. 1766., și au țanut până la moartea lui Athanasie, apoi atunci au încetat.

După 3. ani, adecă la a. 1768., în locul lui Filothei s-au făcut Prepozit Anvrosie Sadi, care aflându-să clătit de minte, s-au pus suple[...] Iacobu Aaron, vicareșul Episcopescu, până când s-au umplut [...]pul preopziturii, apoi iarăș în preopzitură au urmat Filotei, [...] care l-au făcut Episcopul și vicariu, că voia el pre călugări pre rând să-i facă și vicari. Endrödi călugărul, carele fugisă și să făcusă calvin, în a. 1775. iară s-au făcut unitu, și călugăru; ci dând împăratul Iosif

prin toleranție volnicie a trece la alte legi numai să fie mai nainte în 40. de zile la învățătură; Endrödy iarăș s-au făcut calvinu, și așa au și murit.

În A. 1770. călugărul Alexie Mureșanu au fost trimis în Băna[t?] paroh la Sevrans, și în a. 1771 călugărul Vasile Cheresteși au fost trimis la Timișoara de paroh, că poruncisă împărăteasa să se trimiță

23

акопо парохий.

Ла а. 1772. гн 2. Маи ав турма епископа Анастасе, ии асоате але сам лъв лъсаи сединарехий диезданъ. Анастасе ав асае реко овинае Кхсерникв, ии ера фораде и чинторъ рондвелоде висерисетъ рвбриявльи; Кв ии лави дела Рома, конд ав фрѣкхъ рѣлаора дегре стидиавъ висерисей сам ав крме, коот кв ла чнази соборахъ тел дела триденавъ, ии канонаме висерисей алаехлхй нъ снлхъ дитисае.

Свѣдѣнъ соборахъ тел тарѣ ав фрѣкхъ протеставъ, кв асраръ де теле матав авниктегъ але чинреи клерохъ асаси нитис тай тма ав чин, тми, ии дитѣе. Нъ охрѣв ел ний дн канонл висерисей, ний дн дзретоний, ний дн оу те дн алав се ва, Автинизаде. Исде Латинизаде чноф асеозидана ^{унази} Бредтѣ скрестора десторей Клант: "Оквдѣ на фий ии акан дитѣе постѣи каий ии дн канона, ии дн одидийе все" рисей, ии дн аламе Автинизескѣ. Анастасе ав доволдиди асавъ дела дтѣаврѣде 10.000. ае сама висерисейо телот тай сорае. Чи кв коавъ те асасѣ Анастасе клерохий, ии поборохий не ера авкоста, кв ера гред ла фуре, ии нъ леме ерависора; аваавъ лотѣ асери врѣи свѣ фракѣ квлѣхъ, ии ав отихе ре доавъ ла вавзе чѣ; де скоале ии де рвбриявль авѣ ерѣте авъб, ера ом фораде етерит; даин де лвтаав ний де кон нѣв асраати; Грана лѣи де конг сав фрѣкхъ квлѣвуръ нъмай кв лавлти ии кв олѣи ав фреит; дн лѣвуриме сам ла нитика ала в нъ квлѣаи фрѣв нъмай ла тѣриѣ лѣи Дзѣв; ии дн оу авеате асавс ера не квлѣаити, ии нъ авла де самъ де леме алаора; аовѣа рѣвѣнлѣо рѣ де сав те диниме ний асавѣ нъ оу авсавѣ, ав нъ оне ме; самъ висерисей дий десторихъ Клант, кот кв дин асавъ асавъ, аша самъ в висерисей авѣавъ нъ сав дн канонла.

Клант десториса ав свѣ рѣшито, ла а 1801. аре дарѣ дѣав асавъ ас, аша самъ в динѣа сав, свѣ ва, вор тѣи чей дин дзѣвѣа блажлхй; днѣ в аврѣ дн био-графія епископхий Савъ, кв ии асавта дн авѣате дѣмѣнесиме, ии свѣ рѣшориме канѣи лѣи рѣвѣдѣавъ авѣрѣвѣа, нѣв дн савтаи авлѣти висерисейе дн С. висерисей ии ре авѣа ал днѣвѣа. Св днсе кв авинизириме предѣвсиримор епископхий ний ерѣвѣавимор Архисей нъ лисав дзас алтинизерѣ фрѣв нъмай дин асавѣи ерѣмилнѣ; Квѣи лѣавъ Павел Арон ии Анастасе дѣдинѣ авѣеклѣвдѣ авѣавъ квлѣаврѣвѣ дн оу асавѣ сав дн оу рѣна дѣкѣавъ ии л тма ел а, ии лѣтминасѣ.

адмисъ

Григоріе Маіор де Таснад-Браво
ал 7. епископхъ чинитѣ дн Арѣтл, ии сав Пѣт дн алаи,
лѣи савтѣи дин лѣвнѣрѣ нрѣвѣсѣ акѣвал
Консильарѣ.

Ла а. 1772. ав венита дия вѣиѣа дѣла шкоалъ ла Блажѣ Свѣ Фран Пош ии Свѣтхл Клант. Поти дн асав асав дн савъ дн Блажѣ асѣ асавѣ ии фий, сора. Профессор ав фреит дн лохѣв, ии дн мѣо-физикѣ свѣ фран лѣаа, дн мѣо-физикѣ, ии дн свѣкѣ Свѣтхл Клант. Кд чн ан тай наитисе ерѣмилнѣ дѣсавѣ тѣрѣвнѣ ав тѣкѣаи, Маіор ав савдѣаи кв авѣ ерѣмилнѣ, св се тм лѣтѣавѣ вѣкѣ ал авѣи. Ерѣмилнѣ лѣд ерѣмилнѣ Снн есав? Маіор ав рѣвѣавѣ. "Ес авнѣ дѣсавѣ авѣ кавѣ лав вѣвѣрѣи фрѣадѣи, ии ав дн сав асав"

али

acolo parohi.

La a. 1772 în 2. Maiu au murit Episcopul Athanasie, și toate ale sale le-au lăsat Seminariului diețezanu. Athanasie au petrecut o viațe cucernică, și era foarte păzitoriu rânduelilor bisericesti Răsăritului; că și Papa de la Roma, când au făcut relația despre statul Bisearicii sale au scris, cum că la uniți Soborul cel de la Tridentu, și canoanele Bisearicii Apusului nu sântu primite. Sub el soborul cel mare au făcut protestație, că afară de cele patru puncturi ale unirei clerul aceasta nimic mai mult au primit, nici primeaște. Nu suferea el nici în hainele Bisericești, nici în țeemonii, nici în orice în altăceva, lătinizație. Despre latinizația unor preoți uniți așa greiaște scrietoriul Istoriei Clain: „O că dă n-ar fii și acum într-ai nostrii carii și în canoane, și în odejdiile Bisericești, și în altele lătinizescu.” Athanasie au dobândit odată de la Împărăție 10.000. f. pe sama Bisearicilor celor mai sârace. Cii cu toate acestea Athanasie clerului, și Poporului nu era plăcut, că era greu la fire, și nu lesne ertătoriu; toată lumea ar fi vrut să o facă călugări, și să supue pre toți la viațe grea; de scoale și de învățături avea grije bună; era om foarte smerit; haine de mătăsă nicidecum n-au purtat; hrana lui de când s-au făcut călugăr numai cu legumi și cu oloi au fost; în lucrurile sale la nimica altă nu căuta, fără numai la mărirea lui D-zeu; și întru acestu propus era neclătit, și nu băga de samă de hulele altora; slujba rugăciunilor cea de toate zilile niciodată nu au lăsat-o, să nu fie zis; slujea Episcopește. Zice Istoricul Clain, cum că din acelu timp, așa slujbă episcopească, nu s-au întâmplat. [[Clain Istoria sa au săvârșit-o la a 1801., ore dară după acestu an, așa slujbă ținutu-s-au, seau ba, vor știi cei din Diețeza Blajului; însă eu aflu Biografia Episcopului Babb, că și acesta în toate duminicile, și Serbătorile până ce l-au îngăduit bătrânețele, n-au încetat a sluji episcopește în S. Bisearică și pre popor a-l învăța. Să zice că titlurile predețăsorilor Episcopi nici următorilor Arhieriei nu li s-au tras almintrelea, fără numai din osebită umilințe; căci Petru Pavel Aron și Athanasie Rednic petrecând o viațe călugărească întru adins s-au înfrânat de cătră unele titule așa luminate.]]

Grigorie Maior de Tasnád-Szazvad

al 7. Episcopu unit în Ardeal, și al Preaînaltului

Statu din lăuntru crăescu actual

Consiliarii.

La a. 1772. au venit din Viena de la școală la Blaju Stefan Popp și Samuil Clain. Tot în acel an toamna s-au început în Blaju a se propune și filosofia. Profesor au fostu în Logică, și în Metafizică Stefan Popp, în Matheșă, și în Ethică Samuil Clain. Cu un an mai nainte împăratul Iosif mergând la (?) Mâncaciu, Maior au strigat cătră împăratul, să se milostivească a-l auzi. Împăratul l-au întrebat cine este? Maior au răspuns: „Eo sânt Iosif, pre carele l-au vândut frații,” și au început

21
амъ ономъ итакоути. Делъ занахрани дмитриемъ ла воена ал
корючимъ канцелярий дерию Григорий, въ ла тюркскѣ локроа лий Дуде
Маюр; одинъ каре черкан Григорие сав арлати не виноватъ. Чи срипуа
ахманса сѣ сръжскѣ тѣ ахманскіе Росакъ, ии рѣшительнѣ дѣ Вienne, и
ти жлоуцѣ лий Джоанъ Ахманскій каре ера Григорий протоставителю
Малый дин Артеки сав милостивыи дѣла вѣрвався а лѣтѣ Вензюр
аре Маюр. Диницъ ахмедъ туриндъ Епископъ а Ананасіе Родникъ; сав
Хезетъ Клерскій Григорие Маюр, Герониміе, ии Каніати сѣ ии сѣ
дѣла дѣ каре савъ наипаче де Епископа а лий Ананасіе, ии лѣтѣ
редъ рогондъскѣ каверъ ад тѣмъ выданами словоуни а кандида иинардъ Епи
скопіе.

Делъ ла а 1772. дѣ 15 Августъ сав адъ нати соборъ таре ла влани, савъ
тисарий дѣла вѣсти, Консали Хилер, ии Блади; дѣ каре сѣ кандидату
Григорие Маюр, къ тѣмъ тѣмъ де каре къ ахманскѣ де вѣдѣмъ чѣ, а лий дѣла
ѣре гарабантѣ, ии Якобъ Фарон. Диницъ каре сѣ нѣмъ Епископа де дѣ
авѣрвався дѣ лѣтѣ лий Викторіе а 1772. Григорие Маюр де каре лѣтѣ
сраване савъ дѣла вѣдѣмъ итакоути Долоуниятъ дин Артеки. Маюр на
тѣ де сѣ савъ къ вѣдѣмъ сѣ вѣдѣмъ Табрин. Ахманскѣ адъ фрискіе фрискор
де фрискіе дин савъ сѣ савъ дѣла вѣдѣмъ солноконскіе де тѣ
локъ.

Диницъ ахмедъ князь аи и царевнѣ Григорие локроа аи сѣ дѣ Вienne
дѣла вѣдѣмъ сѣ адъ корючимъ сѣ сѣ адъ нѣ Епископій инизий дин Гугарий
ии дин Артеки дѣ Вienne, каре дѣла вѣдѣмъ сѣ сѣ сѣ сѣ. Ла ии сѣ сѣ
сѣ сѣ адъ фрискіе протоставителю дин Кривога Василіе Рожникѣвичи, къ
Досеерати Бастаншикѣ, Епископа дин Артеки Маюр къ сѣла вѣдѣмъ
каніати, Епископа гарабантѣ, ии Сатхилъ Кларин, дѣла тѣмъ каре
Епископа Андрей Сакински, къ швабскіи викариатѣ, ии инъ каноникѣ
порочки, ии сѣла вѣдѣмъ протоставителю дѣла тѣмъ инъ ии таршии
вѣдѣмъ дѣла Россій; савъ Мелеганіе Ковачко Епископа вѣдѣмъ тари не
ахманскѣ ахманскіи вѣдѣмъ, адъ окрис каре. Кѣмъ къ сѣ вѣдѣмъ инизий сѣла вѣдѣмъ
сѣла вѣдѣмъ ва иити. Диницъ ахмедъ сѣла вѣдѣмъ савъ локроа дѣла вѣдѣмъ
ахманскѣ Сербшиноу; а лий адъ фрискіе тѣмъ фрискіе ахманскѣ сѣла вѣдѣмъ
сѣла вѣдѣмъ Ананасіе, къ Епископа дѣла тѣмъ каре лѣтѣ вѣдѣмъ, ии де ахманскѣ
Дѣла сѣ, адъ ахманскѣ: „дѣла тѣмъ не фрискіе, ии ии фрискіе“. Ии вѣдѣмъ
дѣла вѣдѣмъ Ананасіе, къ сѣ лѣтѣ ахманскѣ къ сѣ лѣтѣ лѣтѣ вѣдѣмъ вѣдѣмъ
ла тѣмъ, ии дѣла фрискіе ^{ахманскіе} ии савъ ахманскѣ, сѣ лѣтѣ ахманскѣ
кредѣ: „ии дѣла фрискіе. ахманскѣ сѣла вѣдѣмъ къ сѣ наипаче адъ фрискіе. Ахманскѣ
ахманскѣ савъ фрискіе ии инъ дѣла вѣдѣмъ фрискіе вѣдѣмъ сѣ. Ахманскѣ
ахманскѣ савъ тѣмъ ии сѣла вѣдѣмъ ахманскѣ, сѣ ахманскѣ савъ фрискіе ахманскѣ
сѣла вѣдѣмъ ии дѣла фрискіе вѣдѣмъ фрискіе, ии ии фрискіе ла ахманскѣ Епископа
ахманскѣ ии фрискіе, ии фрискіе фрискіе, ии фрискіе фрискіе. Маюр къ дѣла вѣдѣмъ локроа
ка вѣдѣмъ сѣла вѣдѣмъ фрискіе, сѣла вѣдѣмъ ахманскѣ дѣла Епископа, каре
тѣмъ вѣдѣмъ савъ Епископа Кларин адъ фрискіе вѣдѣмъ фрискіе фрискіе
сѣла вѣдѣмъ дѣла Епископа. Диницъ ахмедъ Маюр ии фрискіе савъ фрискіе
Вienne дѣла вѣдѣмъ 1773. ахманскѣ, савъ дѣла вѣдѣмъ лий фрискіе лѣтѣ
савъ фрискіе

a-ș spune patimile. Deci împăratul întorcându-să la Viena au poruncit cancelarii țerii ungurești, să ia la cercare lucrul lui Grigor[ie] Maior, prin care cercare Grigorie s-au aflat nevinovat, . Și fiindcă atunci să făcuse tipografie Rusască, și Rumânească în Vienna; pr[in?] mijlocirea lui Ioan Neagoe (?) Aghentului carele era ficiorul protopopului Maniu din Armeni s-au milostivit împărăteasa a anumi Țenzor pre Maior. Întru aceia murind Episcopul Athanasie Rednic; spr[e?] cererea Clerului Grigorie Maior, Gherontie, și Caliani să pusără î[n] cinsta în carea erau nainte de Episcopia lui Athanasie, pre lângă [a]ceia rogându-să Clerul au mai căpătat slobozanie a candida pentru Episcopie.

Deci la a. 1772 în 15 Avgust s-au adunat Sobor mare la Blaju, sub comisarii împărătești, contele Haler, și Beldi; în care să candidau Grigorie Maior, cu mai multe decât cu o sută de votumuri, apoi Ignație Darabantu, și Iacob Aaron. Dintră carii să numi Episcop de împărăteasa în luna lui Octobrie a. 1772. Grigorie Maior de care lucr[u] foarte s-au înbucurat toată Românimea din Ardeal. Maior nai[n]te de ce s-au călugărit să chiema Gavril. Acestu au fostu fecior de preot din satul Sărvad, din Comitatul Solnocului de Mijloc.

Întru aceia până a-ș isprevi Grigorie lucrurile sale în Vienna împărăteasa au poruncit să se adune Episcopii uniți din Ungaria și din Ardeal în Vienna, ca să înpuțineză sărbătorile. La acestu Sobor au fost Protopopul din Croația Vasile Bojicicovici, cu Iosefat Bastașici; Episcopul din Ardeal Maior cu Silvestr[u] Caliani, Ignație Darabant, și Samuil Clain; de la Muncaciu Episcopul Andrei Bacinschi, cu Jeatcheai vicareșul, și un canonic Porotchi, și Silvestru Protoegumănul de la Muncaciu și Martirie Egumănul de la Pociu; iar Meletie Covaciu Episcopul Orășii Mari neputând atunci veni, au scris carte: cum că ce vor așeza într-acei Sobor el bucuros va primi. Întru acestu Sobor întâiu s-au lucrat despre înpuținarea Serbătorilor; apoi au fostu multă price pentru simbolul S-lui Athanasie, că Episcopul de la Muncaciu l-au tipărit, unde iaste de D-hul S-t, au pus: „de la Tatăl nu făcut, ci purcezătoriu”. Vinovețea un[ii?] dară pre muncaceani, căci n-au pus cum în cele lătinești să află: „de la Tatăl, și de la fiul nu făcut ci purcezătoriu” și s-au așezat, să nu să pue în credeu: „și de la Fiiul.” ci să rămână cum nainte au fostu. Această așezare s-au întărit și prin decretul împărăteasei. Altel[e] ce s-au mai isprevit atunci, să pot vedea în faptele acelu Soboru și de la împărăție întărit, și trimis la toate Episcopiile unite, în țara ungurească, și în Ardeal. Maior cu deadânsul au lucrat ca theologul cel de leagea lătinească, iezuitul cel de la Episcopie, care[le] mai vârtos sub Episcopul Clain au fost izvorul multor turburări să se lipsească de la Episcopie. După aceia Maior prin o scrisoare din Vienna în 19. Martie 1773. purceasă spre întrebarea lui Filothei [lasă?...]

свободе где князю атамка свята алек.

Фринд дн Виенна атесть Епископай, св ругар де ртивриваса, ка соринца
рв де Коринд князю Епископай а Фвбравичий, им а Монахотий свса
Фрикс дн Ветрв ртивривей, где карв ртивриваса сад дн Виенна. Ели
Майор илор ванг а лот атоае лорртиме саме, дн 10. Мартиа а 1773 дн
Бибрика св дит Корав ртивриваскв, де драва Фринд ртивриваса, им
Фриабрава Фоисер, атоав Корав ртивриваскв, им Лотните тглав,
де Епископа Васиае Бестиковий, Фредеме драв обасага, им Фремето
нине Бибригий рвбравичий Василе ний де кот, им днгард нажима
нав ври св се лотаниу ввв) сад соринца Епископай. Ла соринца
Литврийей, Епископа Майор ад дите Ковлмата где ртивриваса, дела Ка
ре ад Ковлмата о Кресе мотава, им Фрестоав, им ун ина. Ассав Майор
лв свса Епископай. Епископа Майор адрив, ка Бестиковий, на
арилежн соринцарей, св дн Калде Квльоний, им св са мвнхий дн толий,
им Бестиковий ний ачаса ад ртивриваса, днгард: Кв дн Бибрика Фреса,
скв, нс естас асав днгард Ковлмата днгард атамка.

Асав асав Епископа Майор Фрикс де зебав сад днгард днгард
унде дит атоае рвбравичей асав днгард Ковлмата, им днгард свса Кв
тврийей атамка вринд ла Епадн Епископай, где св са Кв врес Ков
ва ани Кв таге а иттилар днгард лав Фресе вврит Кв окарв Кос
днгард. Фвбравичей таге Кв аде вврит ла атоа Ковлмата, им днгард
релижнскв ад Фресе асав вриад Епископай Майор, кареле
дрив се ад вриад днгард, св днгард, им Ковлмата атамка Фрикс, им Кв
вса свса сад атамка, Кв атамка вврит, уна лий атамка свса
дешиков.

18 Дн лонья асаса св Квртв Хисториа лви Самвил
Клаин, ти дит урлмшаделе лв Кврий нитим вврит днгард
Майор ад Фрикса деле лав дарт Асав лонья днгард де лонья Епископай, им
днгард Фоисерал II днгард, где лонья асав ад Фрикс,
им Майор, св се дит свнн Епископай, а лонья асав им а вриад,
рв лий днгард атамка свса атамка вриад, карв днгард днгард вврит
Фрикс де свкаше, им ад лд Крам ла Фрибравичаса, де сад днгард Кв
Фрикс, ка им днгард св урлмшадели Епископай атамка тглав
де свкаше не Квртма днгард атамка свса где асав соринца. Днгард
отн тгла сад асав св днгард свса лавра днгард, карв Кв
арилежн урлмшадели соринца тгла сад Фресе асав вриад,
им днгард асав тгла сад вриад днгард, днгард Ковлмата, ка
рий тгла ад им Ковлмата. Днгард свса лав днгард, Кв свса
атамка ад асав днгард атамка вриад. Асав свса тгла де
Епископай. Лонья лонья ад Фресе Фресе рвбравичий, им днгард
свса не асав ний ний свса асав асав лонья лонья. Майор
асав асав Ковлмата де вриад свса, асав асав Ковлмата
сад вриад вриад, днгард сад асав днгард днгард вриад вриад,
ла а 1786 св лонья днгард днгард.

sloboade pre călugări a mânca bucate albe.

Fiindîn Vienna acești Episcopi să rugară de împărăteasa; ca sfințirea decurund numiților Episcopi a Făgărașului, și a Muncaciului să se facă în vederea împărăției; spre carea împărăteasa s-au învoit. Deci Maior isprevind acum toate lucrurile sale, în 23. Aprilie a. 1773. în Bisearica cea din curtea împărătească, de față fiind împărăteasa, și împăratul Iosif, toată curtea împărătească, și Domnime multă, de Episcopul Vasilie Bojicovici, grecește după obiceiul, și ținerea Bisearicii Răsăritului (că Vasilie nicidecum, și întru nimica n-au vrut să se lătinizează) s-au sfințit Episcopu. La sfârșitul Liturghiei, Episcopul Maior au binecuvântat pre împărăteasa, de la care au căpătat o cruce scumpă, și frumoasă, și un inel. Acestea Maior le-au lăsat Episcopiei. Episcopul Maior poftea, ca Bojicovici, cu prilejul sfințirii, să încalțe călțuni, și să ia mănuși în mâni, ci Bojicovici nici aceasta au îngăduit, zicând: că în Bisearica Grecească, nu este acelu înbrăcământu îndătinat.

După acestea Episcopul Maior fără de zebavă s-au întors în Ardeal, unde din toate părțile adunându-să clerul, și norodul să vază cu mărime cinstit venind la scaun Episcopescu pre cel ce cu vreo câțva ani cu mare a inimilor durere l-au fost văzut cu ocară scos din țară. Bucurie mare cu adevărat la tot clerul, și norodul românesc au fost pentru venirea Episcopului Maior, carele după ce au venit în scaun, bun părinte, și cătră toți blând, și cu voe bună s-au arătat; cu toți bucuros vorbind, ușa lui tuturor era deșchisă.

N În locul acesta să curmă Historia lui Samuil Clain, și din următoarele lucruri nimic cuprind în sine

Maior au făcut de lăpădarea theologului de lângă Episcopu, și împăratul Iosif al II-lea au întărit-o; prelângă aceia au orânduit Maior, să se de din bunul Episcopescu, a mănăstirei și a Seminariului în tot anul pe sama tinerimei, carea învață în Blaju 600. de găleate de bucate; și au lucrat la împărăteasa, de s-au întărit cu decretu, ca și după el următorii Episcopi atâta mulțime de bucate necurmat în tot anul să dea spre acel sfârșit. Dânsul mult s-au ostenit să împăciuiască Nația Românească, carea cu prilejul umblării prin țară a lui Sofronie mult s-au fost turburat, și în treaba aceasta mult s-au călătorit prin Ardeal, în care călătorii mult au și cheltuit. Doritul scop l-au dobândit, că poporul au putut dobândi pacea cea dorită. Au avut titulă de Exelenție. Pentru Nație au fost foarte răvnitoriu; și din aceasta pricină neprietenii nu puțin să ațitară asupra capului

lui. Maior parte pentru ca să scape de năprienii, parte pentru că-l apăsuu bătrânețele, după ce au petrecut în Episcopie vreo 10 ani, la a. 1782. să lesă de acea diregătorie.

Ioan Babb de Capolnoc-Monoștor.

al 8-lea Episcopu unit în Ardeal al Preaînaltului Statu din lăuntru

creescu actual consiliariu; a strelucitei cete a lui Leopold al 2-lea comendator.

Bărbatul acesta fu născut la a. 1739, în satul Orman, în Comitatul Solnocului din Lăuntru, din părinți nobili, carii s-au chiebat Babb Andrei, și Candidia; învățăturile le-au săvârșit în Ardeal, după aceia au fost clăric, și profesor, iară cursul theologhice[sc] l-au învățat în seminariumul Tirnaviei, în Ungaria, de preotu [mi?]renescu l-au sfințit Episcopul Grigorie Maior; parohie au căpăta[t] în M. Vașarheli; și tot în acel oraș crăescu, în Scaunul Mureș[u]lui fu înștalat de protopopu. După ce au răsîgnat Episcopul Maior [din?] diregătoria sa cea Arhipăstorească, de Împăratul Iosif al 2-lea la an[ul?] 1782. Octobrie 21. fu numit de Arhiereu Diețezii Făgărașului. Tot în acel an s-au dus la Viena, unde au întins rugare pentru înze[...]rea clerului; și de acolo cu făgăduințe pentru îmbunătățirea sortii (?) preoțești s-au întors napoi bolnav. La a. 1784. fu sfințit [de?] Arhiereu prin Episcopul Maior în Bisearica cathedrală a Blajul[ui]. După aceia văzând Episcopul acesta, că făgăduințele împărăte[ști?] pentru bătăile ce să născură întră curtea Austriei, și întră Tur[ci] și Frânc nu să vor pute curund dobândii din fundul public, și i-a? pus de gând cu știrea, și învoirea împăratului a funda în Diețe[za] sa un Capitulum; fiindcă dintre toate Diețezile Greco-[ca]tholice din monarhia noastre numai Diețeza Făgărașului nu avea capitulum, și Episcopul în lucrurile konzistorialnice să [a]juta cu călugării, și cu alți preoți mirenești. Spre acest sfârșit dară, și pentru de a pute crește 201 (?) de tineri în Seminarrile r-catholice, și pentru înzestrarea preoților celor mai revni[...] de la anul 1784., adecă de când au început a chivernisii veniturile [...]niumului Blajului, până la a. 1803 au pus în erariul publicu [...] 310.200 f.; afară de acestea prin Testamentul său, care l-au făcut în 28 Octobrie la a. 1828, toate ale sale au lăsat clerului său așa ca din ca[...]tele lor să se tragă mainainte afară în tot anul 7000. f. în argin[t] și să se țână cu ei Capitulum; iară ceialalți, carii vor mai răm[â]nea din întăres pe deasupra, să se împartă pintră preoții cei mai [...]nitoriu; dintră carii la locul cel dintâiu să fie socotiți Arhidiaconii [?] (protopopii) și vițe-protopopii. În punctul al 14-lea al Testamentului, cealea 7000. f. pentru ținerea Capitulumului hotărâți, le mai adauge cu 3000. f.,

aşa ca să fie 10.000. f. Testamentul acesta în timpurile viitoare de mi să va da ocazie, și lo[c] îl voiu așterne publicului spre cetire.

Capitulul acela din 7. canonici, un notariu, un arhivariu, doi cantori, și doi crâznici stătătoriu s-au înștalat în 1-a Iulie [...]. Canonicii cei dintâi fură 1-iu) Prepozitul, Dimitrie Ca[...] cel Bătrân; al 2-lea), Canonic lector Avram Meheși; a 3) Canon[ic] Primițerus, Ioan Para; al 4.) Canonic custos, Vasilie Filip; al 5) Canonic scolasticus, Ioan Nobili; al 6) Canonic hartofilax(?),

27
Фале ад
судити
и др
и др
и др
и др
и др
и др
и др
и др

исполнене... 1803. ...

1803. ... 1809. ...

Dimitrie Vaida de Sos-mezö; al 7.) Canonic theolog, Dimitrie Caian. Cu ocazia întroducerii Capitulumului prin Dimitrie Vaida de Șoș-mezö canonicul eclisiarhu de atunci, și Rectorul clerului celui tânăr s-au alcătuit și s-au zis în limba lătimească o orație cu nește vrednice însemnări înbogotățită sub numele: „Cuvântări ș. c. 1.” carea mai târziu s-au preîntors pre Românie și s-au tipărit cu tipariul Seminariului la a. 1813. Episcopul acesta spre zidirea Besearicilor preste 200.000. f. au chieluit; dintră care mai însămnate sânt Besearica de la Cluj, și de la M. Vașarheliu, unde au fost episcopul acesta mai întâiu paroh. La începutul Episcopiei sale au vizitat tot Ardealul dar și după aceia Scăunimea, și Comitaturile mai adeseori le cerceta. La a. 1785. s-au dat slobozenie iobagilor a eși din bunul D-lor (libera migratio) când vor vrea; carea slobozenie mai în urmă la anul 1791. sub articolul al 60-lea și mai bine s-au mărginit. Tot pre vremile lui Babb, adecă la a. 1791. în 18. Maiu au eșit Rezoluția crăiască cu subscrierea Craiului Leopold al 2-lea, a lui Samuil Telechi, și Andrei Dejeși spre inștanția Rumânilor cea de la Năditură; care Rezoluție o vom așterne Publicului cu altă ocazie. Episcopul acesta au zvodit cărț, și din alte limbi au întors; la a. 1795. sub îndreptarea lui eșiră de sub teascu Bibliile, care cuprind 290 de coale în 2-o. La a. 1796 au dat la tipariu o Theologhie morală, seau Bogoslovia de 46 1/8 coale; la anul 1805-6. trei tomuri despre deșertăciunile lumii de 205 coale; la a. 1809. Forma păstoriului bun de 46 de coale; la a. 1811 tractaturile despre taine, de 30. de coale; la anii 1822-23. Dicționariul românescu, lătinescu și ungurescu, de 154 de coale, în format mai mare, care format mai mic încă pe atâta să tot socoti; au mai dat încă și alte învățături morale, păstorale, și estetice; iară unele cărți și a dooa oară, și de mai de multe ori au lăsat să se tipărească, îndemnând și preoții spre darea de cărți, și până ce au putut n-au încetat a slujii sfânta liturghie în dumineci și sărbători, și pre popor a-l învăța.

La a. 1803. pentru meritele sale, de preabunul al nostru Împărat Franț în (?) I-iul, fu anumit a Statului din lăuntru consiliariu, cinstindu-să cu titulă de: „Exelenție.” La a. 1809. fu anumit de Comendator a Strelucitei Cete a Împăratului Leopold a căria stemă au primit-o din mânilor Gubernatorului Ardealului de atunci, Gheorghie Banfi în Cluju, în adunare strelucită, în 25. Aprilie în acelaș an, așa răspunzând: „Cinstele și Stemele aceste preînaltă cinste împărătești sânt, aceste toate din darurile lui D-zeu sânt, iară eo slugă netrebnică sânt căruia stăpânul m-au încredințat Talanturile sale, ca cu dobândă să le întoarcă, că oricui s-au dat mult, mult să va cere de la el, căruia s-au încredințat mult, mai mult să va pofiti de la el.” Titulele aceste amândoă năcercându-le, numai din osebită milă a înălțatului împărat fără de nici o taxe le-au căpătat, cu

acea ocazie s-au zis prin clerul cel mai tânăr în limba lătimească o orație carea iaste preîntoarsă la
a. 1813 în limba românească

sub titula aceasta „Cuvântări, ș. c. l.” tipărită cu tipariul Seminariului. Aceasta încă mi s-a-mpare din Prefația ei a fi alcătuită de Dimitrie Vaida de Șoș-Mezio, canonicu de pre acea vreme eclisiarhu, și Rectorul clerului celui tânăr. Episcopul Babb la a. 1811. în 15 Marție înpuținându-să banii până într-o parte de cinci Episcopul acesta până întru atâta s-au nevoit a [...]ce capitulurile pentru îmbunătățirea sorții a Diețezii jertvite, iară le-au rădicat la sumele cele de mai nainte. Pre tineri îi trimetea pe la scoale, la Vienna, la Tirnavia, la Agria (?), Bar(?), la Pojun și la Lemberg.

Când au primit Episcopia niciun paroh n-au avut plată statornică, iară până la a. 1813. au făcut de afară de pomenitul capitolum, s-au mai înzestrat încă trei vicărășii (a patra era făgăduită), și multe parohii cu plată împărătească. S-au trudit a rădică păstori sufletești harnici; din clerul de mir la făcutele fundații mai mulți tineri decât până aci au trimis. Seminariul de acasă îl chivernisea bine, și ce rămânea pedasupra din venituri, le punea în erariul împărătescu, prin care pășire venitul Seminariului domesticu din an în an crescând, era în stare de a țânea cu mult mai mulți clerici din Seminariurile din [...] veniți; și Diețeza ceia ce înainte de câțva ani avea lipsă de theologi streini, acum nu numai că canonici; Vicari, Arhidiaconi, (Protopopi), vițe-protopopi, ci și mulți Parohi prin Seminariurile din afară învățeturi theologhicești înfrumsesați și în mai multe limbi învățați are; iară în tot clerul de astezi, nici unu nu să află, care să nu fie auzit învățăturile theologhicești barem în Seminariurile din [...]tru și de nu în altă limbă, barem Româneaste, măcar că Diețeza [a]șa e de mare, cât în tot anul tocma și o sută de tineri să ia pregătiți spre treapta Preoțască, totuș nici acestea ar fi de ajuns.

Ghimnaziumul de la Blaju, Seminariul, și lițeu Episcopescu sub acestu Episcopu sânt prenoite.

Întru toată Episcopia sa, afară de preoți pre carii i-au hirot[onit] au sfințit doi Arhieri pentru Diețeza Orezii Mari în țara ungureasc[ă] pre Exelenția sa reposatul Ignășie Darabantu, și pre Ilustritit[...] prea Grațiosul Episcopu de acum D-nul Samuil Vulcanu. Măcar că E[pi]scopul acesta era slab la trup totuș fiindcă trăia foarte cumpăt. 91. de ani au petrecut în aceasta viațe. Au murit în [...] Octobrie, Sâmbătă la doa oară după amneazezi, la a. 1830,; iară în 7. [Oc]tobrie, la 9-a oră assistând doi canonici cu litie (?) de 150 de preoți, [...]ștele lui fură petrecute în Bisearica cathedrală a S-tei Treimi. Acolo între altele, și Ilustritatea sa D-nul Ioan Lemeni de Sad (?) Episcopul de acuma, carele atunci era Canonic scolastic , Secretar Episcopescu, și al Istoriei

bisericești profesor, au ținut cătră [po]por în limba ungurească predică; a căria textu au fost acesta: „Fu om trimis de la D-zeu, numele lui Ioan.” După prădica aceasta, s-a cetit Testamentul răposatului Episcopu, prin care toate averile sale, le dăruiaște clerului Diețezii acestia, apoi d-acolo cadavrul s-au dus în Bisearca Bunei Vestiri, și s-au așezat în cripta Episcop[...] lângă Episcopii Petru Aron, Athanasie Rednic, și Grigorie Maior, M[ădu?]larele acum vețuitoare a nobilei familii a reposatului Episcop în capătul Ramului a Historiei acestia și pentru aceia ne socot[...]

29

аери и дворади але дншоу: ка нана акаста редкоре в акаста цркви
 ла одреле се са теле де таре асеринге, дин Ардвн, дн сватк цркви е,
 став Ун непом де Сорв архиепископски Епископски Д. Маса Жан де Летени,
 соаза акаста есае доатна Свсатна Киш. Фриј лоз сонти Д. Жан Маса
 де Летени, префокана Домниомскоу епископски, ии ла дншиселе
 Комитатски Ловока, ии Кикулло а маоклий де додези акаста; ии
 соаза са доатна Вацара Чакаи. Третиј акаста сонти Д. Жан Летени
 Д. Франциски Летени, Д. Михай Летени, ии коконизери Клалика, ии
 Анника. Де тела митв рат ал братилиси акаста св дине Д. Анна Дн,
 ка дин Летиоравт наоама архиепископски Епископски, ии соза Тоби
 Јосиф бени, Карле кат дн 30 де ани ад фроси Префоканк нестае Доми,
 нивля влажляв, фриј акаста сонти Д. Жан Бети Д. Росалиа, ии
 Домнишара Анника. Май есаствз фркв отаоата архиепископски Епи,
 скоп, акаста акаста доатна Кристиана Днка, днса дн ун фрис. Пре
 шисама Д. Баво Георге, парох ии вице протопопа дн Мрда.
 Мот де рудена са тај ацоаше св дине архиепископски Епископски взим
 ии Домниа са Епископ Баво, соаза Домнией сае есае Тна Анаста,
 сиа Баво, фрика акаста есае Кристиана; сарв фриса лр есае Тшиора
 Жан Баво, кареи де акт брете, канд ад турит Епископски, ад фроси
 Баво кандалиса ла дншиселе Твсрншт.

Дн шитавеле викаријски Епископски дн Н. Марзе а. 1832 ад
 шре кот на теле вешиче, дитаври Капан Каноникла лекатор, ии
 генерализ викари ал клерляв; сарв дн 16 Марзе а. 1832 шота дн ател
 ан ад росоат Василии Филипан, префоканк Климентски, ии дон
 атор С. Ослоий.

Жоан Летени де Летени
ал Д^н, ии тел де акт Епископски
унши дн Ардвн.

Св асазе дин таво касв побилв, ии дин тоши Свратоши дн Мран
 диланка епископски. Днш дин кареле сае шинере ад фроси кре,
 скста дн Кивн, ани ад фроври литва лваинскв, Ноезиа, Рела,
 рика, философия, ии Твсн; днш атез авндрвалеквине созе. Пре
 рие, ад теле дн Фадт мар, аколо ла а 1808. ад своршита карзла
 теологическоу, еса акт введниши са професори Р. Киволий, дншв
 каид унш ад фроси Епелензи са Д. Николае Ковачи Епископски
 Ардвнски. Сввршима теолога дншав сад Третила Ардвн
 Днш, ии ад дншисели ии шинери ай повдизи дн философия, ии
 дн Кисаориа Бискупскв; днш атез ие дн предимже парохия ии
 Архи-диакониа, дела Кивнш унш дн ловак лзи Литаври Браида
 де шом-тедн, кареле дн акт брете ад фроси редикатор днш росоат
 сарв Баво ла канонике. Директориа парохиялики ии Архидиакониа
 кв кв ладв ад архиаго кат дн И. ани, ии дескилинате Карнажи, ии
 сархинге ад архиаго; тај влшос дн днш редикацилор св дведе
 те адеитв таланатлоу лзи; ла днш есае днше, ии дин росат
 лзи тел кураа фрис де ртидескаре, ии кв нештите варов Ковн,
 акаста теле тај неште. Дншете уншрете де сввршита, ии де фре

жкт

a fi îndătoriți a le înșira: ca nația aceasta cu bucurie să poată privi la odreslele ei cele de mare sperințe, din Ardeal: în satul Uifalău este un nepot de soră a reposatului Episcopu D. Papp Ioan de Lemeni, soața acestuia este doamna Sossanna Chiș. Fiii lor sânt D. Ioan Papp de Lemeni, Prefectul Dom[i]niumului episcopescu, și la Inclitele comitaturi Doboca, și Küküllö a Tabunii (?) de județi Assesor; și soața sa Doamna Barbara Ciacai. Pruncii acestora sânt D. Ioan Lemeni D. Frațișcu Lemeni. D. Mihai Lemeni, și coconițele Claroca, și Anica. De celalaltu ram al familiei acestia să ține D. Anna Dunca din Petrifalău nepoata răposatului Episcopu, și soția D-lui Iosif Benei, carele cam în 30 de ani au fost Prefectu peste Dominiumul Blajului; fiii acestora sânt: D. Ioan Benei, D. Rosalia, și Domnișoara Annica, Mai esistează încă o nepoată a răposatului Episcopu, aceasta iaste Doamna Cristina Dunca, dânsa are un fiu. Pre cinstitul D. Babb Gheorghie, Parohu și vițe protopopu în Turda. Tot de rudenia cea mai aproape să ține a răposatului Episcopu să ține și Domnia sa Stefan Babb; Soața Domniei sale este D-na Anastasia Babb; fica acestora este Cristina; iară fiul lor este D-nișorul Ioan Babb, carele pe acea vreme, când au murit Episcopul, au fostu canțalistu la înaltul Gubernium.

În timpurile vacanției episcopești în 4. Marție a. 1832 au trecut la cele vecinice, Dimitrie Caian Canonicul lector, și ghegeneriul vicariu al clerului; iară în 16 Marție a. 1832. tot în acel an au răposat Vasilie Filipan, prepozitul capitulu[lu?], și doctorul SS. Theologhii.

Ioan Lemeni de Lemeni

al 9-lea, și cel de acum Episcopu

unit în Ardeal.

Să trage dintr-o casă nobilă, și din moși stremoși în Tranzilvania cinstiți. Încă din crudele sale tinerețe au fost crescut în Cluju, aici au învățat limba lătimească, Poezia, Retorica, filosofia, și Iusul; după aceia având a plecăciune spre Preoție, au mers în Oradea Mare, acolo la a 1805. au sevârșit curzul theologhicescu, sub preavredniciei sei Profesori R.-catholici, întră carii unul au fost Exelenția sa D. Nicolae Covaciu Episcopul Ardealului. Săvârșind theologhia îndată s-au primit la Altariul D-lui, și au început pre tineri a-i povățui în filosofie, și în Historia bisericească; după aceia i să încredințe Parohia și Arhidiaconia, de la Cluju urmând în locul lui Dimitrie Vaida de Șoș-Mezio, carele pre acea vreme au fost rădicatu prin răposatul Babb la canonicie. Diregătoria Parohialnică și Arhidiaconalnică cu laudă au purtat cam în 10. ani, și deschilinite

harnicii, și sârguințe au arătat; mai vârtos în darea prădicațiilor să dovedește agerimea talentului lui; la graiu ieste dulce, și din rostul lui cel curat fără de împedecare, și cu lesnime varsă cuvintele cele mai netede. Vorbește ungurește desăvârșit, și de predică,

cât nimenea n-ar zice că nu e născut unгур; mărturie iaste într-aceasta afară de altele, și predica aceia care au dat-o la îngropăciunea reposatului Episcopu Babb în 7 Octobrie la a. 1833. Este iubitoriu de Naț[i]a românească. La a. 1820 de la diregătoria parohialnică și arhidiaconicească, fu chiebat la Blaju, și rădicat la treapta mai strelucită. Pre vremea aceia, când Episcopul Babb ș-au dat sufletul în mânilor făcătorului, au ajuns la canonicia scolastică purtând dinpreună și sarcina secreteriei Episcopești, și a profesoriei istoriei bisericesti. În 20 Marție la a. 1832. primi diregătoria Vicareșască capitulară în locul lui Dimitrie Caian.

După îngroparea Episcopului Babb pașul cel dintâiu al capitului fusă a arăta în numele clerului moarta Episcopului, și după obiceiul cel vechiu al Diețezii acestia, a cere slobozenie să-ș poată aleage Episcopu nou. Înălțata Împărătească mărire spre aceasta umilită rugăciune a demânda părintește s-au milostivit ca ceruta alegere să se poată țânea în 18 Maiu la a. 1832. La acea alegere din partea Exțelzului creescu Gubernism în numele Împăratului să trimisără deputați, Exelentissimul D. Nicolae Cova[ci?] de Tusnad-Sarvad, Episcopul Romano-catholicescu din Tranzilvania, și Ilustrisimul D. Ladislau contele Lazar de Șarheghiu, Caștelariul Țării; iară din partea Exelxului Thesauriatu crăescu, D. Liberul Baron Filipu a Gherliții, Conziliariu thesaurialnicu; și zelosul mădulariu al Nației rumânești Magnificul D. Aaron a Budai, Secretariul de la acel Thesauriatu. Datorința acestor doi de pre urmă mai vârtos au fost aceia, ca să fie de fațe, se primească pre comisarii cei crăești, și din cassa fișcușească să rezolvească de chiebtuală. Numiții Domni toți veniră la Blaju, unde din partea clerului întreg, s-au adunat Vicarii de prin părți, Arhidiaconii sau protopopii actului (?), și Vițeprotopopii, dinpreună cu Notarii Tracturali și cu Deputații lor, și întimpinându-să laolaltă în hotărâta zioă, după slujba cea dumnezeiască, Exelentissimul Episcopu au ținut o orație cătră adunare, în carea prin aceste cuvinte „Gentis Romanae numerosas reliquias per totam Provinciam quasi semisorite _ _ _ _ suscitavit” cu ceva jingășime măiastră aducând înainte purcederea românilor de la Romani. Scopul venirei le-au descoperit, și pre toți i-au trimis la conacuri, cu aceia adaugere, ca fieștecare să-ș scrie votul său, și când vor auzi sunetul clopotului mai mare, să se întorcă napoi la bisearică. La vremea hotărâtă iarăș să adunară toți, și să culeasără voturile cu mare luare de seamă, să însemnară, țedulele să arsără, și să află că dintră 212 votizanții pre titulatul D. Lemeni îl poftescu 179. Despre Episcopul acesta nimenea va putea zice, că au vânat ace diregătorie

ад къ ар ови рж сага пре вreo звание де ом, какови сесе унрад аши ари,
 свъ къ ар ови сержиа дела чинева сече асе лхрж къаи тай аши ари
 къ ив рашиче, свъ аши ари. Доиуб акасата тама а Клерскои коиар
 шитвляши лети св ариав къ ржж; акаста дитице сел ари къаи
 дидази др 23 аргсат алвс пре де тхлате ови ~~Клерскои~~ Д. Лестон
 др. Епископа. Пришндгасата пре тило сати в рбозовае нова Епископа
 десне окура аитиас теревла в ржжа, ши аколо къ нтаме свд ши а
 Клерскои ад жжаа Крединава Фрончави. Конспирация, дела тама др
 порис ал 16^м, ши дин Соборн Клардижаллор, ад ешити др 15. Мар
 ли, ла а. 1830, каре арип вьла, ши др веле аоншиф ржале вешидго
 др 9. Июнь аюти др асел аши др Орадв Маре др унрада дити дурт
 Епископа сскъ, дин тонула дитица ашеи сае, алои Самова Съкам,
 асисаанг др презетони Ереантиа са, тай ссг аиасклатва Д. Епископа
 Самова Ковачю, ши Ревелондиситва Д. Жоан Раднови, препошши та
 таре а дитези Треко-кавопичети а Орези, ши Викариа Генерал,
 фрину др фразе десне ариав Клерскои дин Орадв Д. Осодор Папа
 др ушерав Викариа Генерал, ши Д. Василие Радж др Насилак, къаи
 поника др уртваиварт зи др Уолинев, адекъ др 16. Июнь дитица
 къ аоравеле Архиепхи шаб бине Ковбнаши Казимирва, Каведра,
 ши аоравла. Итупавола шаб аишши др 11. Июнь 1833. ла карт пре кот
 ла алицере, аша ши аишши ад фронте кимата Клерх. Итупавола
 къ нте др Комисари крвети ад фронте Д. Ладислав Уолисале Ладар
 др Шарлето Канцелларива, ши Ладислав Карлер де Шайкеро: Ск,
 цетва Конисе ал Кломиташевла Викарио, ши Фрину др
 фразе таре тхлате др ватени дин шовив Класа, дитица
 ши шивла пре нова Епископа др Осодор др Бисвика Каведрав,
 ши ~~Кларди~~ ^{др 23} аколо Клардише крвети, вьла ши др веле авети, ши тсе,
 шитовени ^{десит} ~~др 23~~ ^{др 23} ~~др 23~~ Епископа, др аши ситва Д. Канцел
 ларива ад дитица Ковбнаши Кларв нова Епископа, ла акасата ад
 роавне нади Епископа, дитица къ в кае др ввешавр ши кврв
 Каноници, Ковбаври, ши Клерт ~~др 23~~, др ти тай пре урт, ад Ковбнаши
 Д. Каноника Осодор Папа др уи франи. Тохте асета пре кот ши са,
 ле дин шав Орези къ ари шав алицери дитица, свд цвни др лита
 лавиавкв, ши свд шиври.

Устав сержиа лем дитица сав дитица готиче таре. Ле Каржи ани сасе саи Епи
 скопа нр жид ши др вон Ковоши. Кв ла а. 1805., Канд ад ари шити Теология
 ад акиши фри др 17. Кат пре акасата вбте сав овинши а ввори Клерн
 ши Теология), сократескъ къ в ари Кат др 53 де ани. Клоказиа инд
 аши си пре др аоравур аютаеи аде, тхлате шитица в ^{аши} ~~др 23~~ новеи Нулав
 профессор. С. Теология Готашши дин Владим, ад дра аорав в клов,
 къ др в аорав лавга в редникв, ши къ декламидиав дитица др лита
 ромбентевкъ лхрстав. Каре др вртв са аоравши ромбентевкъ а аоравне
 сире саши, др дра аорав др 20. Тохте аишши сав тай дра аорав
 ноте вероди фрн ржж ари С. Валши Ласло аз дитица др 11
 нр ал 21^м адр аитирило, десне др фрнтос лхршат. А тай шити
 аишши др кв ши алате вероди лавишши, десне каре юта сав, къ
 савна къ адр аити сав аши сав дитица. Аселт къ адр аити
 (Савшавила, ши Флариситва Д. Ладислав Василие Папа, др
 аорав фрнтоавтор шивне, ши а фри лосо фри, ши фри коа крвети

au că ar fi rugat pre vreo zăranie de om, ca să-i stea într-un ajutoriu, seau că ar fi cerșut de la cineva spre acel lucru cât mai puțintică părtinire, seau ajutoriu. Iubirea aceasta mare a Clerului cătră titlul Lemeni să arată curții; aceasta dintre cei trei candidați în 23. avgust aleasă pre de multe ori atinsul D. Lemeni de Episcopu. Primind aceasta preamiloștivă răzoluție noul Episcopu peste scurt timp mersă la Vienna, și acolo cu numele său și a Clerului au jurat credință tronului. Confirmația, de la Papa Grigorie al 16-lea, și din Soborul Cardinalilor, au eșit în 15. Aprilie, la a. 1833., care prin bula, și brevele pontifițiale vestindu-să, în 9. Iunie tot în acel ann în Oradea Mare în Ungaria primi darul Episcopescu, din mânilor Ilustritatei sale, D-lui Samuil Vulcan, asistând în țere monie Exelenția Sa, mai sus titlul D. Episcop Samuil Covaciu, și Reverendissimul D. Ioan Radnothi, Prepozitul mai mare a Diețezii Greco-catholicești a Orezii, și Vicariul Gheneral, fiind de fațe despre partea Clerului din Ardeal D. Theodor Papp de Uifalău Vicariul Ghenerariu, și D. Vasilie Rați de Nașlac, Canonicul în următoarea zii de Duminecă, adevă în 16 Iunie îmbrăcat cu podoabele Arhieriești și-au binecuvântat Capitulu, Cathedra, și poporul. Inștanția i s-au ținut ținut în 14. Iulie 1833. la carea pre precum la alegere, așa și atunci au fost chiebat Clerul. Inștallatorii cu nume de Comisariu crăești au fost: D. Ladislau Contele Lazar de Șarheghiu Canțellariul, și Ladislau Haller de Hallerkö Supremul Conte al Comitatului Küküllö, și fiind de fațe mare mulțime de oameni din toată classa, Dignitatea și Cinul pre noul Episcopu îl băgară în Bisearica Cathedrală, să cetiră acolo Collațiile crăești, Bula și brevele păpești, și Testimoniul despre sfințirea într-un Episcopu, Ilustrisimul D. Canțellariul au ținut cuvântu cătră noul Episcopu, la acesta au răspuns napoi Episcopul, ținând cu o cale învățetură și cătră Canonici, călugări, și clerul; deci mai pre urmă, au cuvântat D. canonicul Theodor Papp de Uifalău. Toate aceste precum și cele dintăiu oreții cu prilejul alegerii ținute, s-au grăit în limba lătinească, și s-au tipărit.

După sfânta leturghie s-au ținut goștire mare. De câți ani e acestu Episcopu nu știu cii de voiu socoti. Că la a. 1805., când au săvârșit theologhia au putut fi de 24 de ani (cam pre aceasta vreme s-au obicinuit a săvârși clericii theologhia), socotescu că putea-va fii cam de 53 de ani. Cu ocașia inștalației spre înpodobirea pompei aceia, mult cinstitul D. Timothei Țipariu Profesorul S. Theologhii dogmatice din Blaju, au dat afară o eclogă de toată lauda vrednică, și cu deschilinită genie în limba românească lucrată, care în vremea sa poporului românesc a o așterne spre cetire, de datorințe îm țin. Tot atunci s-au mai dat afară nește versuri ungurești prin S. Balint Laslo auzitoriul în anul al 2-lea a drepturilor, destul de frumos lucrate. Au mai eșit

atunci încă și alte versuri lătinești, despre care pot spune, că sânt cu adevărat stil poeticescu întocmite. Acelea le-au alcătuit Spectabilul, și Clarisimul D. Ladislau Vasilie Papp, Doctoriul frumoasălor științe, și a filosofiei, și fisicul crăescu

montano-camerelnicescu de la Zalatna, cu a căruia diștic din urmă eo încă așa încheiu cuvântarea mea despre Ilustritatea sa D. Lemeni Ioann:

Vive diu felixque tuo, Pie pastor, ovili

Sitque tibi serus ultima meta polus.

Făptura îi este aceasta:

Illustrisimul și Reverend. D. Ioan Lemeni de Lemeni I. C. Episcopu românesc din Ardeal
1834

Simbolurile episcopești G-catholice

Podoabele unui Episcopu Greco-catholicu care însemnează curățânia îngerească, grația, și darurile D-hului Sf-t întru celealalte sânt a) Ghenuale (legătoare de genuți), aceste arată fărâmarea morții, căderea naturei omenești, și puterea răscumpărătorului înprotiva diavolului, și pentru aceia are formă în patru cornuri, și să anină de șale, unde să zice că e puterea omului; v) sacul sau căsula (o haină în carea să face slujba) înșămnează patimile lui HS; g) mantaoa (căpeneagul), arată slobozenia preotului mai mare, cu aceasta să acopere umerii nainte și napoi, și înșămnează oaia cea rătăcitoare, care au purtat-o răscumpărătorul în umeri, adecă natura omenească; d) Toiagul încărliat, înșămnează o unealtă, cu care cerbicia celor cu poară să frânge, și să sparge capetele șerpilor celor înveninați, adecă acelora care-ș bate joc de leagea catolică. Aceasta face Episcopul atunci când pre lupi îi sparie cu bătul gurii sale, și cu predici pre oile cele rătăcite le abate cătră Staolul lui HS, în pășunea grasă le scoală; pre celea lenoasă le îndeamnă, și pre celea somnuroasă le deșteaptă; e) inelul de pre deget înșămnează că e încredințat cu Maica Bisearică; ζ) Cele doă lumini de ceară în stânga când binecuvinteaze Episcopul pre popor însemnează, cum că HS când au primit pre sine trupul omenescu, Lumina au trimis preste muritori din doă chipuri, adecă ca D-zeu și om; iară cele trei lumini ce le ține în mâna dreaptă, însemnează taina Sfintei Treimi, ca cum Episcopul ar vrea pre credincioșii sei a-i

întării în aceia; z.) banul de aur în forma inimei omenești pre peptul Arhierăului, însămnează inimă curată, și suflet dreptu care trăbue să fie înlăuntrul Episcopului; i). crucea în gromazi o poartă Arhiereul, pentru ca necurmat să-ș aducă aminte de versul al 24.-lea din capul al 16 de la Mathei:

33

De bre чинева љ ванв драв тине св се лееде десине, ише ва куев са,
иш св ванв драв тине. "

Статия де астеги а диемери Треко-Ка во лисе дин Арго.
 Диедега сродограшваги клеръли естие дидоръни арин д дитрикс
 Комисариъри д Скаоне, д Ритриксъри аровинга, иш арин
 Ритриксъри Тиди аврески; адежъ арин Комисариъри Влабей,
 Кикилло-ваги, Твудей, Камъваги, Лобокей, Солнокъваги дин лвон,
 ирд, Солнокъваги дин титлон, Красней, Хиндоарей, арин дитрикс,
 тидрикс Кварава, сродограшваги арин скаоне Арашаваги, ур-верей,
 лтга, Мрешиваги, Карот-Зекъваги, Икълъи-Зеръваги-Касонъваги,
 Найи-Шинговаги, Медешваги, Сиботваги, Орежий, иш арин дитрикс,
 аха Милишавресъв Бодна, свд чн епископ, чн престо, в Киноний:
 чн д Диканатъри, днкаре св квариу и викариатъри, асста св рвон,
 кв дин и Архи-диаконатъри кар св алквйвески д 55 де виде Архи-
 диаконатъри. Клерол аде чн нощаръ д Кешешне, чн Фришкар,
 чн Архи-варъ; аде тай дитарге чн Стинаръ, свд чн Ректор, чн проф
 ректор ал твудисор, иш свд дои професори. Пенаръ Клерол
 тай твдъ тай аде чн Фришваги, Карле св китеге Интимб,
 твон сродограшгей. Финарнъ св Фришескъ Катла Арде Кавете,
 свд чн Префектор, иш дои адънкъри. Тре лажъ асста диншо,
 тв диниле дин вентива Епископваги ле 200 де чн Фвресей,
 св Фришанде Боне. Най аде чн дитриксъри дин дов классе Хрстане,
 иш дин тидей Арашавагеги, кв префектор свд, иш тв д Професори,
 дин адежъ кв арей классе нормалниге, свд чн Ректор, иш Фриш,
 прекори. Най аде чн твдъ твдъ твдъ, свд статутаге (Statuta)
 лви Фвасиле. Най твдъ персонални Фришва д асстаги аровески
 нете Квонеква; чи касва пота дин твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ,
 арин асста срос твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ,
 Боне ваджъ дин твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ,
 дин твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ,
 асста срос твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ твдъ,
 де 500,000 де Осорнеге.

Ра то л ал свт
 м. г. л.
 десаре не чини дин м. г. л.



„De vre cineva să vină după mine să se lepede de sine, și să ia crucea sa, și să vină după mine.”

Statul de astezi a Diețezii Greco-Catholice din Ardeal

În Diețeza Făgărașului clerului este împărțit prin 9 cumitaturi, 9 scaune, 2 diștricturi provinciāli[...], și prin 1. diștrictu militărescu; adecă prin comitaturile Albei, Küküllö-ului, Turdei, Clujului, Dobochei, Solnocului din Lăuntru, Solnocului din Mijloc, Crasnei, Hinidoarei; prin Diștricturile Chioarului, Făgărașului, prin Scaunele Araniașului, Udverheliului, Mureșului, Harom Secului, Cicului-Ghergheului-Casonului, Naghi-Șingului, Miedieșului, Sibiului, Oreștiei; și prin Diștrictul Militărescu Vodna, sub un Episcop, un preposit, 6 canonici: în 2 Dicanaturi, în care să cuprind 4 vicariaturi; acestea să rădică din 11 Arhidiaconaturi care să alcătuescu de 55 de vițearhidiaconaturi. Clerul are un notariu de chepetenie, un fișcal, un Arhivariu; are mai departe un seminarium, sub un Rector, un prefectu al ștudiilor, și sub doi profesori. Pentru Clerul cel mai tânăr mai are un Inștitutu, carele să numește Inștitutul erudiției. Într-însul să folosescu cam la 47 de capete, sub un prefectu, și doi adiuncți. Prelângă acestea în toate zilile din venitul Episcopului la 2000 de învățecei, să întinde pâne. Mai are un Ghimnazium din doă clase humane, și din trei gramaticești, cu prefectul său, și cu 5 Profesori; dinpreună cu trei clase normalnice, sub un Director, și 3. învățetori. Mai are nește mânăstiri, sub statutele (statuta) lui Vasilie. Numărul personalului întrăg de astezi preoțescu nu m-e cunoscut; ci ca să-l pot d[...] [..]ainte împărtăși Publicului, prin aceasta foe publică mă rog de respectiva ocârmuire, să binevoiască dinpreună cu numele, chemările, și Titula tuturor diregătorilor sufletești a mi-l arăta. În toată Diețeza aceasta sânt peste 1200 de Parohi carii păstorescu aproape de 500.000 de suflete.

Ramul al 2-lea

ș. c. l.

despre neuniți ș. c. l.